



Breviarium Chronologicum Veteris Testamenti Rerum Gestarum

Ab Orbe condito Vsque ad Christum natum Synopses complectens.
Xenivm Academicæ Sodalitati Dominorum, B.M.V. Annuntiatae Herbipoli
oblatum

Aetas Regalis : Complectens Synopses Sacræ & Profanæ Historiæ a
Samuelo & Regum Hebræorum initio, usq[ue] ad finem captivitatis
Babylonicæ, & initium Persicæ Monarchiæ

Gartner, Michael

Herbipoli, 1696

Quarta Mundi Ætas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65112)



QUARTA MUNDI ÆTAS.

Quæ continet annos & gesta ab anno conditi Orbis 2940. ante Christum 1113. usq; ad annum Mundi 3517.

Absolutis in Superioris anni Xeniolo tribus mundi ætatibus, in quarum decursu ab Adamo usq; ad Noë infantiam; à Noë usque ad Abrahamum pueritiam, ab Abrahamo usque ad Moysen adolescentiam, à Moysè denique usq; ad Samuelem & Davidem suam quodammodo juventutem mundus explevit, nunc virilem ætatem auspicamur in Regibus Hebræorum, Regni hujus exordio desumpto à Davide, quod à Samuele & Saule potius præparatum, quam iachoatum fuit. Meminerit autem

A tem

tem benevolus Lector additam fuit
 in priore parte Synopsis quanda
 Chronologicam, quæ res gestas à Sa
 le, Davide & Salomone summam
 prælibabat, ut sic rerum gestarum
 pia, quæ in posterioribus mundi
 ulti sæculis plurimum superavit, te
 ciliore methodo in compendium
 digeretur, simulque totius breviter
 Chronologici æquior fieret divisio.
 Nihil igitur in hac quarta mundi æta
 te eorum, quæ trium istorum Regum
 propria fuerunt, commemoratur;
 sed factâ tantum nominum & anno
 rum, quibus vixerunt, mentione ne
 cessariâ ea, quæ Synchrona illis fui
 runt, & in eorundem temporum com
 putum inciderunt, hinc attingentur.

*§. 1. Progenitores Christi qui
 vixerunt quarta mundi ætate.*

Linea progenitorum Christi etiam
 series est Regum, qui Sceptrum
 Judæ moderati sunt. Igitur hic tan
 tum eorum nomina & ordo ponuntur

quatenus genealogiam Messiae consti-
tuunt, annos, quibus vixerunt, & alia
memorabilia paragraphus de Re-
gibus dabit.

DAVID Filius *Isai* * SALOMON
Filius *Davidis* ex Bethsabæa, quæ
fuit *Uriæ*.

Uriæ mortuo duxit David Bethsabæam,
itaque Salomon, non ex adulterio Spurius,
sed ex Conjugio natus est: neque Deus pro-
missa *Davidi* data ob ejus adulterium cum
Bethsabæa revocavit, quin potius ob utri-
usque poenitentiam confirmavit, & Bethsa-
bæa poenitens evasit sancta sancteque filium
suum Salomonem educavit, imò Spiritu
etiam Prophetico claruit, uti colligit *Cora-
nelius à Lapide* ex Proverb. 31. *Verba Sa-
muelis Regis, visio qua erudit eum mater sua.*

ROBOAM Salomonis primogeni-
nitus natus ex Naamane Ammonite
superfite adhuc Davide avo, & Beth-
sabæa aviâ * ABIAS Filius Roboami
& Maachæ.

Maacha Filia erat Absolonis, non Filij
Davidis, sed alterius de tribu Benjamin, qui
dictus est *Pris*, atq; sic aptius dicetur *MAA-
cham* hanc fuisse neptem Absolonis, more
Scripturæ, quæ nepotes vocat filios, vide-
tur

tur enim. *Thamar Absolonis* unica filia nupta fuisse *Vrieli*, ex eoq; genuisse *Maacham*, hanc Roboami uxorem & matrem *Abia*. Ita Cornelius à Lapide in cap. 15. lib. 3. Reg. *

ASA Filius *Abia* ex *Maacha* filia *Abessulom*, sive quod idem est, *Abssolon*.

Hæc *Maacha* mater *Ase*, vel est eadem cum *Maacha* matre *Abia*, ita ut mater dicatur pro avia *Ase*, vel est Soror ejus junior ex eadem matre *Thamare*, Absolonis filia genita, aut certè ejus neptis. Fuit autem, ut Torriellus observat ex Scriptura, hæc *Maacha* obscena prorsus & Sacrilega mulier, imò princeps Sacrilegij & obsecratis, ac Meretricum & scortorum Regina, utpote quæ *Priapo*, quem Hebræi sub nomine *Beelphegor* coluerunt, lucum sacravit, & simulacrum erexit, atq; in Sacris illis pudendis & abominandis ipsa Reginam, dominam & Sacerdotem egit. Fuit quoque *Maacha* nomen commune Reginis & filiarum Regum *Gessur*; unde etiam filia Regis *Gessur*, quam duxit *David*, & quæ mater fuit *Absolonis*, vocata est *Maacha*.

JOSAPHAT filius *Ase* natus ex *Azuba* filia *Salai* * JORAM filius *Josaphati*.

Quia Evangelista *Matthæus* in describenda genealogia Christi noluit excedere teste

usque ad annum mundi 3517.

radecadem capitum seu personarum in singulis trium ordinum classibus, ideo *Ioramum* inter & *Oziam* tres medios omisit, scilicet qui geniti erant ex *Athalia* impijssima filia *Achabi* & *Iezabelis*, quorum stirpem penitus exscindendam prædixerat Deus, itaque ubi Evangelista dicit: *Ioram genuit Oziam*, subintellige abnepotem.

OCHOZIA Filius *Jorami* natus ex impia *Athalia* * JOAS Filius *Ochozia* natus ex *Sebia* de *Berfabee* * AMASIAS *Joa* filius natus ex matre *Joadam* de *Jerusalem* * OZIAS, qui & *Azarias* dictus est, filius *Amasia*, natus matre *Jersa* filia *Sadoci*, *Jerasan* vocat *Josephus*, quam dicit fuisse *Hierosolymitanam*.

Videtur hic *Joathan* non fuisse primogenitus *Oziæ*, eo quod adeo tardè, utpote annum 44. agente *Oziâ* natus sit, unde probabilius est, eum ante hunc plures alios habuisse filios, qui morte sublatis fuerint, ut iste succederet in Regno, & Christi stirpem propagaret.

ACHATZ Filius *Joathan* * EZECHIAS Filius *Achatz* natus ex matre *Abia* *Zachariæ* filia. *

A 3

Sed

Sed mirabile illud; quomodo *Achaiz* gens annum modò duodecimum babilis incipit filio generando; natus enim est *Achaiz* an: m: 3274 ante Christum 779. & filium cepit *Ezechiam* an: m: 3287. quomodo tunc præcox pater? Respondet *D. Hieronymus* in *pist.* 132. ad *Vitalem*; multa quoque incredibilia videri in Scriptura, quæ tamen verum sunt, neque valet natura contra naturæ Dominum: itaque miraculum id esse autbori naturæ, qui eam fecundam ante legitimum tempus reddiderit. Ait idem *S. Doctor*, libidini eorum id tribuendum esse, qui etiam eo tempore peccare cœperint, quo natura non patitur, sitque aded quasi præcox facta natura; cuius signum aliquod esse possit, quod non diu vixerit *Achaiz*, annos scilicet duntaxat 36. quo enim citius aliquid attingit maturitatem & perfectionem, eo citius deflorescit & deficit.

MANASSES filius *Ezechia* natus ex matre *Haphsiba* * *AMON* filius *Manassis* natus ex matre *Messalemeth* filia *Haris* de *Jeteba*, quam *Josephus* vocat *Emalsenam* * *JOSIAS* filius *Amon* natus matre *Idida*, quæ fuit filia *Hadaia* de *Besecath*: *Josephus* vocat *Iedam* ex oppido *Boscetha* * *JOAKIM*, alio nomine *Eliakim*, vel etiam *Ieconias* dictus filius

filius *Iosia*, natus matre *Zebida* filia *Phadaja* de Ruma oppido in tribu Juda, alias *Roma* dicto.

Iosias quatuor genuit filios; primus fuit *Iohanan*, quem *Tostatus* cum *S. Hieronymo* affirmat, fuisse aliquot tantum Hebdomadis natum ante *Ieconiam*, non ex *Zebida*, sed ex alia quapiam uxore concubina, & concubuisse in bello contra *Aegyptium*. Secundus *Iosia* filius fuit *Ioakim* vel *Eliakim* vel etiam *Ieconias* dictus, qui hic ponitur in linea Christi, & qui occiso *Iohana* primogeniti dignitatem obtinuit. Tertius fuit *Ioachas*, qui & *Sullum* nominabatur. Quartus *Sedecias*, qui alio nomine *Matanias* appellatus est. De his plura vide in § de regibus Judæ. *Ioackim* filium habuit, qui & ipse *Ioackim* & *Iechonias* dictus est, cujus generationem omisit *Matthæus*, fortasse ut *S. Augustinus* censet, ne bis idem nomen *Iechonia* repeteret, vel ut *Epiphanius* putat, vitio Scriptorum id contigit, qui inter *Iekoniam* patrem, & *Iechoniam* filium discrimen inter K & Ch observare noluerunt. Supplenda est ergo sequens generatio in *Matthæo*, sicuti suppleat *Tirinus*, *Tostatus*, *Cornelius à Lapide* ut fertur.

JOACHIN sive JECHONIAS filius *Ioakimi* sive *Iekonia* natus matre
 1093 A 4 Nohe-

8 *Ætas IV. ab an. m. 2940.*

Nohesta filia *Elnathan* de *Jerusalem*
SALATHIEL filius *Iechonia* natus an.
m. 346. in *Babylone* juxta computum
Tornielli anno exilij sive transmigra-
tionis 26, ante Christum 592. * *ZO-*
ROBABEL filius *Salathielis* natus
Babylone an. m. 3499. anno transmigra-
tionis secundum *Torniellum* 6
ante Christum 554. de quo plura et
te quinta, cui ille veluti *Phosphorus*
novæ diei post longam exilij noctem
præluxit Messiaæ nobilitatem extra *Ba-*
bylonem reparaturus.

§. 2. Pontifices Hebraorum.

Defuncto *Heli* & filijs ejus hosti-
fero sublatis an. m. 2939. Pon-
tificatus in nepote perseveravit: fu-
ergo Pontifex ordine XII. *ACH-*
TOBUS frater *Ichabotti*; hi duo enim
filij *Phinees* reperiuntur, de filiis au-
tem *Ophni* in *Scriptura* perpetuum
lentium est. Pontifex factus est an.
m. 2940. res ab eo gestæ prorsus ob-
scuræ sunt, ejus quippe luminibus, at
Torniellus, claritas *Samuelis* judicis
& Pro-

tere ad secretam unctionem absque suscipione licebat; quando tamen publice ungebantur coram populo, tunc ab ipsis quoque Prophetis oleum Pontificium adhibebatur.

XIV. ABIATHAR filius *Achimelech* (qui fugiens in Ceilam cum Pontificio *Ephod* maturè manibus *Saulis* evaserat) naturæ & legis jure successit an. m. 2974. & cum secum Pontificium *Ephod* præcipuum insigne hujus officii ac dignitatis gereret, verus quoque Pontifex fuit: quisquis demùm alius ille est, qui à *Saule* constitutus in *Gabaon*, quo post vastatam urbem *Nob* Sanctuarium jubente *Saule* translatum est, vicario munere pro *Abiathare* functus fuit. Erat hic *Abiathar* in Consiliariis Regis *Davidis* merito dignitatis suæ & prudentiæ facile primus, & utebatur eo Rex per annos 46. præcipuè ad consulendum Dominum: sed quia demùm participem se fecerat conjurationis *Adonia* contra *Salomonem*, ob hanc causam lubricæ aulæ gratiâ excidit, & jubente *David*

de, ac *Nathane* Propheta negotium hoc ex voluntate Domini pertractante exauctoratus, & unà cum *Ephodo* Pontificiâ dignitate exutus est an. m. 3021. ornamentis & Sacris honoribus *Sadoco* æmulo suo collatis; cumque in ordinem redacto, vivente adhuc *Davide* Hierosolymis commorari liceret, eodem mortuo in pagum suum *Anathoth*, quanquam ob iteratam cum *Adonia* conjurationem mortis reus, vitâ tamen ob antiqua merita donatus, & urbe regia amandatus est, ubi exilium paulo post morte finivit.

XV. SADOCH an. m: 3021. Pontifex inauguratus & inunctus à *Nathane* Propheta, eodem anno inunxit *Salomonem* cum totius populi exultatione, fuitq; particeps curarum & laborum, quos in ædificando tēplo Domini impendit. Nunquã templi hostiarum cruore lustratum largiùs, & nunquam perspicuè magis à gloria Domini sub nebula illustratum fuit, quam sub pontif.

tifice *Sadocho*. Felicissimus igitur hic summus sacerdos fuisset, nisi videre. mul debuisset, quod Rex suus *Asmo-dæi* quam *DEI* veri legibus, quem tot antè Sacrificijs adoraverat, obsequetior factus, idolorum suorum, id est concubinarum suarum idola colere, & delubra erigeret infanus tot Venerum cultor. Obijt in pontificatu an. m: 3059.

XVI. ACHIMAAS *Sadoci* filius an. m: 3059. ante Christum 994. jam grandis natu, puta 75. annorum Pontifex factus, est que hic idem *Achimaas*, qui *Basemath* filiam *Salomonis* uxorem duxit; neque enim indecorum fuit filium summi sacerdotis, & ejusdem Magistratus successorem junctum fuisse affinitate cum tribu Regia. De hoc *Achimaa*, cum esset adhuc junior, & nuncia earum rerum afferret ad *Davidem*, quæ in urbe agebantur ab *Abstone*, Hierosolymis pulso patre, rebeli ferocia bacchante, ita *Davidem* testatum esse legimus 2. Reg: 18. *Virbo*

mus est, & nunquam portans bonum. Gessit pontificatum sub *Reboamo*, & suscipari possumus quoniam contrarium de illo in Scriptura non invenitur, eum in rege impio ac populo arguendo suo officio non de fuisse.

XVII. AZARIAS filius *Achaima* cui successit an: 3077. Regnante *Abia*, sub quo & sub *Asa* pontificatum gessit. *

XVIII. JOHANAN filius *Azaria*, quem Scriptura vocat *Ionan* per contractionem, & Josephus *Ioram*, ac Chronicon Hebræum *Ioam* adeo ni mirum injuria temporum res gestas & hujus & aliorum pontificum silentio obruit, ut nequidem nominibus pepercit, sed & ipsa magnâ parte corruerit. Pontifex fuit sub regibus *Asa* Judæ, & *Baasisâ* Israelis *

XIX. AZARIAS filius *Iohana* sub regibus *Iosaphato* Judæ & *Achabo* Israël. *

XX AMARIAS filius *Azaria* in serie Aaronitarum pontificum factus sum.

summus sacerdos sub regibus *Joram*
Judæ & *Joram* Israël^s *

XXI JOJADAS filius *Amaria* filii
Athalia & *Jehu* & post occisam *Athalia*
am sub rege Judæ *Joas* *

Fuit hic Jojadas Pontificum claris-
simus, & de Sacra Republica Judæo-
rum optimè meritis, qui idololatriam
patris pestem è regno sustulit, qui *A-*
thalia regni facem ac turbinem Re-
gij Sanguinis hirudinem folio exur-
bavit, & legitimum in eo Regni hæ-
redem collocavit, mortuus in senecta-
te bona, cujus vitæ periodum Scrip-
tura 130. annis complectitur, Plenus
antiquæ fidei & probitatis, quem ideo
Joas grato pioque animo in majorum
suorum sepulchris insigni cum gloria
condidit an. mundi 3184. ante Chri-
stum 869.

XXII. PEDAJAS filius *Jojada*,
quem Josephus *Phisiam* vocat, suc-
cessit patri in Pontificatu sub *Joas* Ju-
dæ & *Joachaz* Israël Regibus, infe-
lix hæres Sacri honoris; Vidit enim
Regem

Regem brevioblitum Jojadæ, à principibus aulæ depravatum : vidit, *Hazaëlem* Regem Syriæ Hierosolymis imminentem, & ultorem facinoris impiorum : vidit templum Domini spoliatum & pollutum innocuo *Zacharia* Sanguine. Fuisse tamen virum bonum tum *Jojadas* Pater, tum *Zacharias* Frater, idemque Sacerdos & Propheta facile persuadet.

XXIII. SEDECIAS successit *Pedaia* & Pontificatum gessit sub Regibus *Amasia* Judæ & *Joaso* Israël. *

XXIV. JOEL quem Josephus etiam *Julum* appellat, inflexâ fortassè adulatoriè *Joëlis* Hebræi in *Julum* Romanum voce, & quia constat Pontificem, qui Regi *Ozia* restitit in templo, dictum fuisse *Azariam*, idèd *Salianus* hunc binominem fuisse autumat, vel etiam quod alii sentiunt, nomen *Azaria* appellativè sumi, quod significat auxilium Domini, uti in Duce itineris *Tobiæ*, sicut & aliis nomen *Azaria* substitutum legimus, Sub *Joë*
le, au.

le autem viguisse, si unquam alias, & cerdotalem auctoritatem, ejus ceteris Rege *Ozia* contentio, & zelus profanis ritibus apertè declarant. Pontificatum gessit sub *Ozia* Judæ & *Joabamo II.* Israël Regi.

XXV. JOATHAMUS Pontifex fuit sub Regibus *Joatham* Judæ & *Phacee* Israël. * XXVI. URIAS Pontifex fuit sub Regibus *Acha* Judæ & *Osee* Israël. * XXVII. NERIAS Pontifex fuit sub Regibus *Ezechia* Judæ & *Osee* Israël. * XXVIII. OSAIM quem *Josephus* *Odeam* vocat, Pontificatum gessit sub *Manasse* impio. * XXIX. JOAKIM dictus alio nomine, quod habetur in historia *Judithæ*, *Eliakim*, Pontifex fuit sub *Manasse* temporibus *Judithæ* & *Holofernis* circa an. m. 3334. * XXX. SELLUM à *Josepho* *Saldumus* dictus sub rege *Amon*. * XXXI. HELEIAS filius *Saldami* sub rege *Amon*. * XXXII. AZARIAS filius *Helcia* & Pater *Saraiæ*, Pontificatum gessit sub *Joakimo* Rege. * XXXIII.

XXXIII. SARIAS sub rege *Sedecia* occisus, fuit à Chaldæis in urbis oppugnatione & templi devastatione an. m: 3446. cum enim Chaldæi expilatis privatis ac publicis ædificijs Hierosolymæ flammas subijcerent, exire coacti sunt è cavernis suis, qui mortis aut suppliciorum metu occultissimas latebras tenuerunt, in quibus fuerunt *Saraias* Pontifex, & *Sophonias*, qui ejus vices gerebat, & alii primarii, & è vulgo 60. viri, quos *Nabuzardan* deduxit ad Regem in Reblata, ubi interfecti sunt.

XXXIV. JOSEDECUS filius *Saraias*, hic Patri nudo titulo Pontificatus successit; nam & ipse captivus ductus est, quando *transtulit Dominus Iudam & Ierusalem per manus Nabuchodonosoris*, & sustinuit per annos 70 desolationis & captivitatis ærumnas apud Chaldæos usque ad an. m. 3517. ante Christum 536, qui primus fuit annus solutz captivitatis, & quintæ mundi ætatis.

§ 3. Re-

§ 3. Reges Hebraorum.

SAUL filius *Cis* natus circa an. m. 2910. Rex à *Samuele* inunctus & populo propositus an. m. 2963. in bello contra Philisthæos occisus an. m. 2979 ante Christum 1074.

DAVID filius *Isai* natus an. m. 2950. Rex totius Israël factus, & solennitate publica inunctus an. m. 2987. vitæ & regno defunctus an. m. 3021. ante Christum 1032.

SALOMON natus an. m. 3000. Rex inauguratus vivo adhuc *Davide* an. m. 3020, mortuus an. m. 3059. ante Christum 994. De his tribus Regibus Hebræorū plura in Synopsi partis prioris.

DIVISIO REGNI HEBRÆORUM IN DUO REGNA.

ANno à condito mundo 3060. ante Christum 993. defuncto *Salomoni* successit in regno *Roboam* anno ætatis suæ quadragesimo, cui populus congregatus in *Sichem* communibus suffragijs Regnum stabilivit, simulque constituto rege per *Ieroboamum* (qui & ipse post mortem *Salomonis* à proceribus ab exilio ex *Aegypto* revocatus comitij intererat) suppliciter petijt onus

tributorum, quo Salomon nimium quantum subditos presserat, relevari; tributum enim quod primò indictum fuerat ad ædificandum templum, eo jam ædificato, perpetuò pendi debebat, usque ad mortem *Salomonis*, (qui mos regibus eorumque consiliarijs & questoribus frequens est, nunquã ut reditus regios imminui patiantur, quacunq; etiam ex causa eos augeri contigerit, etiam necessitate cessante) Rex auditis populi postulatis prudenter responsum distulit in tertium diem, ut consiliariorum sententiam interea exquireret. Qui seniores erant, authores fuerunt, ut acquiesceret petitioni populi in hoc regni sui exordio, eumque suaviter alloqueretur, id si faceret, habiturum deinceps in omnibus obsequentem; displicuit autem consilium *Roboamo*, & junioribus, quos seorsim quoque consuluerat, reiectoque mitiore & saniore, & sententia imperitorum juvenum respondit: *Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei*, & si à patre duriter habitos se existimarent, durius adhuc imposterũ tractandos esse; si scuticis cæsi fuissent antea, nunc etiam aculeatis scorpionum flagris concidendos; quæ ferox oratio & tyrannica vox, hominis qui metui quam amari malit, sic effervit populi animos, ut decem tribus à *Davidis* familia divulsæ novum sibi regem statuerent **JEROBOAMUM** *Nab-*

thi

thi filium Ephraimitam, solis duabus tribus scilicet Judæ & Benjamin *Roboam* natis. Sentiens quidem *Roboam* quantum securim in domum ac fortunas suas injiceret, ut recenti invulnere medicinam faceret, ad populum suavi & humili oratione mitigandum destinavit *Aduram* sive *Aduram* questorem Regium; sed oleum flammæ affudit, & unguem fixit in ulcere; hic enim ob acerbas exactiones cunctis erat adeo invisus, ut solo ejus aspectu in furorem concitatus, ne auditum quidem lapidibus obruerint virum illum, qui callidè aurum emungere didicerat. Quo facto, ait *Josephus*, *Roboamus* ratus, quod erat, se in famulosarum impetum, veritusque ne conceptum semel odium in caput suum effunderetur, conscenso curru, quantum potuit, Hierosolimam properavit. Ex eo in duo regna scissum est Judaicum Nomen, alterum Judæ, & alterum Israël, quod etiam *Ephraimiticum* appellatum est ab ejus conditore *Ieroboamo*; Vocatum etiam Regnum *Samaria*, postquam in oppidum illud transportata Regni sedes est, quæ hactenus in urbe *Sichem*, quam in monte Ephraim *Ieroboamus* extruxerat, collocata fuit.

Genebrardus, Regnum Judæ vocat *Catholicum*, Israël Regnum *hæreticum*. quod circumcisionem quidem retinuit, & cultus Mosaicos, sed novis & peregrinis vicinorum

rum gentium ritibus variavit, sicut nulla religio constans & firma esse solet apud eos, qui se ab Ecclesia semel distraxerunt. Levitæ quoque, etsi dispersi essent per tribus, sese tamen ad Roboamum & in Regnum Judæ veluti legitimam ac veram Ecclesiam receperunt. Utriusque Regni Reges hic proponuntur; & Davidis quidem posteri in tribu Judæ unus & viginti; Israëlitiæ autem decem & octo.

REGES JUDÆ ET ISRAELIS
Roboamus I. Rex Judæ post Salomonem.

ROBOAMUS stultus Salomonis Filius natus anno m. 3019. ante Christum natum 1034, exemplo suo docuit, quanta pernicies sit regni princeps Sapientiæ expers, cujus imbellis stultitia dissipavit, quod Davidis avi prudentia, & fortitudo collegit. Salomonis parentis sui dictum facto suo comprobavit Prov. 14. *in multitudine populi dignitas Regis: & in paucitate plebis ignominia principis.* & Prov. 16. *in hilaritate vultus Regis, vita & clementia ejus quasi imber Serotinus.* Docuit etiam attendendum esse singulariter

ad monitum Siracidis Eccl. 8. *Cum
tuis Consilium non habeas, non poterit
enim diligere, nisi qua eis placent.* Docet
it pastores populorum tondere debe-
re, sed non deglubere oves commu-
nas. Verum non solum Maïona cupi-
ditate auri infatuavit, etiam Asmo-
dæus ita effæminavit Roboamum, ut
Scriptura in Hebræo textu, enumera-
tis multis Roboami uxoribus ac libe-
ris luculenter subdat 2. Paralip. 11. &
*instruebat, & dispergebat de omnibus filiis
suis in cunctis terris Iuda & Beniamin, in
cunctis urbibus munitis posuit escam
prose & petivit multitudinem uxorum.*

Habuit nimirum Septuaginta octo
thori socias, primæ dignitatis decem
& octo, Concubinas Sexaginta, ex
quibus octoginta octo liberos genuit,
Filiis viginti octo, Filias sexaginta,
quas curavit variis in locis institutio-
ne regia erudiri à pueritia, eaque lo-
ca multiplici comæatu in omnem
eventum munivit, unde crudelior fa-
ctus parente suo Salomone, quod San-

guit

guinis subditis suis supererat, exfluxit,
& exemplo patris sui, sicut prius fœ-
minis, sic postea execrandis fœmina-
rum simulachris se mancipavit, se-
cumque populum in Sacrilegam im-
pietatem traxit. Cause illi præcipuæ
defectionis fuere *Naama* mater ex
Ammonitis oriunda, & *Maacha* uxo-
rum uti charissima, ita in omne nefas
pellacissima, quâ annitente, certatim
luci super omnes colles plantari, aræ,
statuæque dedicari, & inter alia idola
etiam spurcissimo Priapo sacrificari
cœperunt, ipsâ Regina inter effemi-
natorum greges sacrilegæ impietatis
ducem & nefandi Sacerdotij antisti-
tem se profitente. Verùm his fœle-
ribus irritatus in justum ultionem De-
us quinto anno Regni Roboami *Sesa-
cum* Ægyptiorum Regem, quem *Se-
sostrem* Josephus appellat, invitatu Je-
roboami excitatum cum mille, ducen-
tis curribus & sexaginta millibus e-
quitum longèque copiosiore peditatu
immisit, qui Hierosolymam veniens,

meti-

meticulosè deditâ urbe Roboamus
Regia libertate, & thesauris Regni
& templum Dei, auro argentoque om
ni denudavit, ad eò tamen hoc flagel
lo minimè correctus in impietate su
perstitit *Roboamus*, ut demum seclen
bus suis immortalis fuerit, exactâ octo
& quinquaginta annorum periodo
Regni sui 17. an. m. 3076. ante Chris
tum 977.

Regnum Israël tempore Ro
boami.

JEROBOAMUS Ephraimita, regnavit
Iuda Roboamo, Rex primus fuit in Is
raël usque ad ann. secundum Regni Aſa,
patre Nabathe viro nobili & matre Sa
rira longè imparis conditionis genitus, præ
claris natura dotibus instructus, industri
us & Sagax, ingenio tortuoso & vasto
coronam regiam Salomonis ita curabat, ut
videretur Regi id unum spectare, que
modo Regem suum locupletaret; tributa
autem sic exigebat, ut crederetur subdito
rum potius fortunas quam ararium Re
gis in consilio habere, sciens aucupari gra
tiam

tiam eque principis, quam animos ir-
 tire populi, & apprime gnarus, piscandi
 inturbido; sic enim Regnum capit: ad quod
 etiam divinis suffragiis promovendus scis-
 sione pallij per Prophetam denuntiabatur.
 Pro eo autem ut grates Deo solveret, in-
 juriam summam reposuit. Veritus enim,
 ne si Hierosolymam ad stata solemnia com-
 mearent sui subditi, paulatim eos divor-
 ty facti radium caperet; ultra Sacrorum
 causâ illuc proficisci vetuit, & ut habe-
 rent apud se, quod venerari possent, in-
 credibili celeritate duo delubra exstruxit
 in precipuis urbibus regni sui limitans,
 alterû Dani ad Aquilonem, alterû Bethel
 ad Austrum sita, utraq; colli inadificata,
 profanis in excelso lucis adstruendis oppor-
 tuna, in eis duos ex auro vitulos collocat,
 quales in Egypto sub nomine Apis &
 Sarapidis coli viderat, populoq; persua-
 det, hac esse illa Numina, qua majores ip-
 sorum quondam à servitute Egyptiaca
 liberârunt, & publico cultu Arone au-
 spice effecta fuerunt, eam venerationem
 promanaturam fuisse ad posteros, nisi

B Moy-

Moyses injecto metu suppliciorum & pro
 digiorum ostentatione obstitisset. Cal
 vulpis hujus persuasi verbis populus
 proceres, ut principis improbi capti
 benevolentiam, in sententiam regis com
 dunt. Dux ipse & auctor impurissim
 rum sacrorum assumpti à Pontificis per
 Jeroboamus sacerdotes pro arbitrato
 constituit, non ex tribu Leviticâ, qua
 luit servire huic impietati, sed de face po
 puli, id spectante va ferrimi hominis impiet
 tiâ, ut sacerdotio cum plebe communicato,
 fructuoso imprimis & honorato, animas
 omnium sibi suisq; sacrilegijs obligato ha
 beret. Iamque novus sacerdos & amicus
 sacerdotum Rex, thus adolere paraverat
 tunc repente Hierosolymis à Deo submissis
 fulmen intonat Propheta Addo, & in va
 ticipij confirmationem gemina signa edit,
 altero altare in medio scissum victimarum
 execrabiles cineres effudit, & altero Regi
 manus ad Prophetam extenta derepente
 dirigit; Receptit quidem Rex intremis
 tens precibus Propheta pristinum brachij
 Vigorem, sed post discessum Propheta, in
 fidiâ

stiosâ liberalitate oblatas regias dapes & munera, recusantis (uti Deus recusare praeceperat) in obstinata malitia sua obduruit, nihil melior effectus nec dominus terroribus prophetarum Adonis & Abia, & denunciata totius familia excisione, neque immensâ strage suorum ab adversario Rege Iuda Abia editâ domari potuit, donec tandem per immissum demonem, aut percussorē angelum è viventibus exturbatus est anno Regni 22. an. m. 3081, relicto post se luculento exemplo Pseudo-politicis, quâ propinqui illi sint præcipitio in idololatriam & atheismum, quorum prima cura est statûs conservatio & Regni, opumquē ampliatio, neglecto Deo & pessundatâ religione.

ABIAS II. Rex Judæ.

ABIAS filius Roboami, nepos Salomonis, Rex Judæ secundus, natus an. m. 3043. Quod hic præ reliquis Roboami filiis tametsi natu majoribus regno destinatus fuerit, hoc datur præcipuè amoribus & gratiæ *Maacha* matris ejus, quam *Roboam*

B 2

præ

præ omnibus concubinis & uxoribus
 amavit. Hujus Regis fervidæ præ
 mixtæ cum clangoribus tubarum
 Sacerdote inflatarum profligatum
 validissimum exercitum *Ieroboam*
 Sed Deo auctori victoriæ gratiam
 vice, uno vix die memor officii sui
 Deum, triennium illud, quod regna-
 vit, idolis & uxoribus quatuordecim
 ductis, & filiis maribus 22. & fratri-
 bus 16 generatis, memorabile reddi-
 dit, relictâ post se uxore Regiâ *Maa-
 châ* Sacrorum Priapi obscænâ anti-
 stite an. m. 3079.* ante Christum 774.

ASA III. Rex Juda.

ASA filius *Abia* initio Regni sui
 & progressu per 36. annos bo-
 nus ac felix; aras enim & idola, et
 paternæ superstitionis vestigia sustu-
 lit, excelsis tantumodò relictis; *Ma-
 cham* quoque matrem, Priapi fœditis-
 mo Pontificatu, & folio simul deiecit.
 Bello laceffitus ab Æthyopum ducto-
 re *Zara* (obsecundante Deo *Asa* pre-
 cibus) adversus quingenta & octua-
 gin-

ginta bellatorum millia victoriam insignem reportavit, Zarâ cum omnibus suis deleto. Degeneravit autem à seipso sub extrema tempora Regni sui. Cum enim *Baasa* Rex Israëlitarum frequentibus incursionibus ex urbe *Rama* Regnum *Asa* vastaret, homo meticolosus plus præsidij in humano auxilio quam divino reponens, *Benadabum* Syriæ Regem magnis impensis, etiam Sacri thesauri jacturâ, in belli societatem evocat, & reprehensus ideo à vate *Hanano*, monitoris Prophetæ pedes in nervum mittit, & carcere constringit. *Tunc nimirum Reges transeunt in tyrannos, quando veri impatientes sunt; & misera conditio est magnatû virorû, qui vel non habent à quibus veritatem discant, vel si habent audire renunt.* Insuper crudeliter in populû debacchatus est: cujus numerosam multitudinem, quod tyrannidem Regis damnâset, gladio ferit. Sed à tergo secuta est vindex Dei manus; vehementissimis quippe podagræ dolori-

loribus exercuari puniriq; cepit
 Regni 39, & biennio post extinctus
 dubiam relinquens quid cum ann
 ejus agatur: aliis non negantibus
 nitentiam ejus, plerisque benigni
 spicantibus, aliis salutem ejus omni
 depositam aut certè dubiam crede
 tibus; quidquid sit, meminimus
 Deo non coronari initia sed fine
 Ejus funus ambitiosâ pompâ, & odo
 rum, unguentorumque barbarico le
 xu celebratum est an. Regni 41. m. c.
 di 3120, ante Christum 933.

Asadicitur *excelsa non abstulisse* 3. Reg. 16.
 id est Sacella in montibus & lucis celsioribus
 Deo vero dicata, in quibus post con
 stitutum templum contra fâs plerumque ad
 sacra fiebant. Causa tamen quod hoc
 permitteret fuit, ne consuetudo populi
 molandi in excelsis represâ ad idololat
 am desisteret; Cæteroquin post con
 stitutum templum prohibitum id erat. Unde
 etiam Christianorum tempore pagani sunt
 appellati, qui se legitimis sacris subduce
 bant, ut in pagis & solitudinibus obsecra
 gentium cultus frequentarent. Hinc
 ergo, & *Iosaphat* contenti extinxisse nec
 rias religiones, metu seditionis permittit

runt e
 dicata
 omne
 Davi
 ge R
 miru
 ex i
 S
 calc
 imm
 tus
 Scr
 rior
 fit,
 mar
 tian
 tem
 ri p
 put
 ode
 R
 N
 in
 ej
 in
 r

runt excelsa illa, quæ vero erant Numini
dicata: non tamen citra reprehensionem
omnem: nam Syracides Eccl. 49. ait *prater*
David, Ezechiam, & Iosiam omnes (intelli-
ge Reges Judæ) *peccatum commiserunt.* Ni-
mirum vitium ex quolibet defectu: virtus
ex integra causa

Sepultura etiam *Asa* non eundem fecit
calculum apud omnes, damnant eam aliqui
immodici luxûs & superbiæ, quod imposi-
tus lecto aromatis structo, unguentisque, ut
Scriptura loquitur, meretriciis, pigmenta-
riorum arte confectis elatus & combustus
sit, ambitione nimia: fortè ipsomet *Asa* id
mandante. Alii malunt busti magnificen-
tiam *Jesaphati* ejus filij munificæ in paren-
tem pietati adscribere, in eo quoque hono-
ri paterni funeris consulenti, ut fluentis è
putredine pedum tabis fetorem aromatum
odores depellerent.

Regnum Israël's temporibus Asa.

NADAB II. Rex Israël's temporibus
Asæ regis Iudæ regnavit, & itidem
impij patris vestigia impius filius secutus
est, ideoque decretorias Numinis minas
in familiâ Jeroboami ipse in caput suum
recepit, à Baasa proditoriè interfectus se-

BAASA III. Rex Israël temporibus
 Asæ de tribu Issacharis oriundus, filius
 Abiæ, qui primus vexillum erexit per
 ricialis sceleris regum à subditis occiden-
 dorum. Cum enim bellum inter Israëlitas
 & Philistæos esset ad oppidum Gebba-
 thon, per insidias interfecto Nadabo
 dicitur sibi ad tyrannidem et cetero fac-
 tore patefecit, nec in uno capite quiescit
 parricida crudelitas, sed in universam in-
 super regiam familiam furor debacchatus
 est. Meruit quidem stirps universam
 scindi, & Deus per Prophetam id futurum
 prædixerat, & se Regem alium datum
 super Israël promiserat: scelere tamen gra-
 vissimo se Baasa obstrinxit, quem non
 explendi religio præsagij, sed firmanda ty-
 rannidis, & exsatianda crudelitas libi-
 do incitavit. Remorante ultionem Deo
 Baasa 24. annos ex alio in aliud scelus cir-
 cumegit, elusis minus à Propheta Jehu re-
 tentatis, imò & sacrati viri sanguine
 crudeles manus imbuens, donec in orbem

infelicem Spiritum ejecit anno mundi
3015.

ELAM IV. Rex Israëlis, filius Baa-
sæ, patris per omnia amulus & diris de-
votus. Regnavit temporibus Aisæ; vix
autem secundum annum regnando inchoa-
verat, cum à Zambri equitum ductore
conjuracione factâ, Thersa in urbe Regia
inter epulas temulentus occisus est cum om-
nibus suis consanguineis.

ZAMBRI V. Rex Israëlis septem
duntaxat diebus regnum tenuit, nam ex-
ercitus Israëlitius, qui tunc Gebbetho-
nem Philistinorum urbem obsidebat, in-
tellectâ Zambri rebellione, & nefariâ
Regis cade, diadema imposuit, militia
principi Ambri appellato, qui illic copi-
as Thersa, in qua Zambri morabatur, ad-
moveret, Zambri autem metu & despera-
tione adactus sese cum domo regia succen-
dit, ut sic vitam finiret in igne, aterna pas-
surus incendia.

Interempto Zambri optimates fa-
vebant Thebri, viro claro inter suos.
Ambri autem jus non leve ad regnum con-

B s tulla

vult prerogativa militaris. itaq; schismate divisus est Israël, donec triennio inter disceptationes elapso Thebris præcipua inferior vita & discordia finem fecit.

Ambri sublato amulo, & pacetanti constituta, novam sibi regiam devastatam Thersa Samariam edificavit, dictam a nomine Samaris, a quo montem emerit cui urbem imposuit. Caterum non aliam de memorabilis est, quam ab impietate, quæ ante alios omnes eminentis duodecimo Regni anno ad inferos abiit.

Josaphat Rex Jude IV.

JOSAPHAT filius Asæ, Judæ Rex ab anno 3121. ante Christum 932. Regni sui fundamenta posuit in religione & pietate, idea principum & pietatis cultor eximius, qui non contentus mittere de principibus suis, & cum eis Levitas & Sacerdotes, qui docerent populum legem Dei, ipse quoque egressus est, & lustravit regnum suum, Dei que veri sinceram colendæ rationem, ut prophetes, docuit, & ut Rex præcepit, imitando Christianis

Ma

Magistratibus documento; Addidit religioni iustitiam, constitutis ubique æquissimis tribunalibus, & præsidibus, qui auro non flecterentur à recto. Omnes in eo curas impendit, ut populus non modò commodè, sed etiam largè viveret; Josaphatum enim non extorta per vim & nefas tributa ac vectigalia, sed moderata per clementiam imperia, & inde consequens tam civium quàm externorum amor ita ditârunt, ut de eo 2. Paral. 17. Scriptura affirmet: *facta sunt ei in suis diebus divitiæ, & gloria multa,*

Par opibus ejus fuit armorum potentia, præter enim validissima urbibus imposita præsidia, ex tota gente elegit quinque duces probatissimos, quibus suas copias assignavit. Sub *Eana* copiarum ductore ac principe millia trecenta: sub *Joanne* supra millia ducenta, & octoginta stipendia faciebant: sub *Amasia* Zecharis filio Nazaræo millia ducenta: sub *Eliada* sagittariorum & clypeis armatorum

millia ducenta: sub *Jozabado*, millia
 acerrimorum centum & octoginta
 millia. Summa militis prætorum
 fuere millies mille, centum & sex
 ginta millia, *Iosaphato* semper ex
 dita manus. Tantum potuit pruden
 tia & humanitas religiosissimi prin
 ceps; quarum altera effecit, ut subsidia
 pacis & belli nunquam deessent, altera
 magnam Israëlitarum multitudinem
 ad pristini regni & religionis amo
 rem reduxit. Istis artibus terrorem
 etiam incussit Israëlitis, ut, qui con
 rorum Regum terras turbare conser
 verant, requiescerent. Moabitas
 tem & Ammonitas, qui ad delendum
 regnum Judæ acerrimè conspirave
 rant, & vires ac arma conjunxerant,
 non dimicando sed stando potius ac
 spectando vicit ac triumphavit, furias
 scilicet hostibus, atque alternum ca
 didium impetum Deo immittente. Ta
 lis tamque fulgens ac pretiosa regum
 gemma fuit *Josaphatus*: nihilominus
maculam dedit in gloria sua; tantum
 enim



enim nitorem tum fœderis cum *Achabo* impiissimo initi, tum sceleratæ ejusdem filiæ *Athalia* cum *Foramo* filio conjunctæ, labes, nec non fœderis societas cum *Ochozia* obfuscavit, Deo id nequaquam dissimulante, corripiente in tempore, quem amabat, ut æternum non periret, at salvus enataret an. m. regni 25, vitæ 60, anno m. 3145.

Regnum Israël tempore Josaphati.

ACHABUS filius Ambri regnare cepit in Israël an. regni Asæ 38. & regnavit usque ad annum Josaphati 18. Homo ex asse nequam, cui scelern quoque incitamentum vehemens fuit Jezabel *Ethiobaidis* Sidoniorum Regis filia, mulier tam improba, quam crudelis, cujus vel nomen ab impietate sordet; (Jezabel enim idem ac, ubi Stercus, unde etiam putant nonnulli Diabolum à Zebel Stercus Zabulon vocari, per contemptum videlicet Stercorarium) Nefandus Baalis cultus a deo

deo Achabo & Jezabele ducibus in vana
 it, ut 40. supra octingentos Baalis sacri-
 ficuli regio de penu liberaliter sustentaren-
 tur. Sacrorum Prophetarum, Eliaz &
 Micheæ vaticinia elaserunt, & verita-
 tis præcones malè multaverunt. innocenti
 Nabatho vineam & vitam eripuerunt,
 Hostium Dei juratum par, neque etiam per
 prodigia caelestia, per Eliam ostensa, neque
 per contumaciam cæli plusquam truma-
 lem, neque per fecundam largitatem plu-
 viarum, neque per Stragem Baalitarum,
 neque victorijs à cælo impertitis contra
 Benadabum Syriæ regem, neque prodigijs
 neque beneficijs expugnati Deo dedere se
 voluerunt; donec patientia Dei perastan-
 dem dederunt; Achabus quidem in Syriæ
 bello, in cuius infelicem Societatem Jo-
 saphatum etiam regem Iuda generum su-
 um pertraxerat, à gregario quodam milite
 sagittâ trajectory, quâ per anteriorem lo-
 rica commissuram penetrante, & inter
 scapulas ac cervicem validè erumpente
 cum sanguine spiritum infelicem effudit:
 gurgis autem ex quo pugnabat, & abena
 cruo
 be a
 lam
 min
 lem
 jub
 equ
 nes
 cer
 bus
 fide
 app
 ac
 lion
 col
 lus
 re
 fu
 ca
 a
 su
 C
 u
 h

cruore stillantes In piscina non procul ur-
 be abluta, canibus abstersam labem ore
 lambentibus, juxta prannuncias vatis Eliæ
 minas an. m. 3138. Regni 22. Jezabe-
 lem autem annis 12 post scilicet an. m. 3151.
 jubente Jehu de fenestris precipitatam,
 equorum unguis attritam, invaserunt ca-
 nes, qui membratim Megeram illam dis-
 cerperunt, solâ calvariâ summisque mani-
 bus ac pedibus relicta; & ita vaticinantis
 fidem & supplicij modum adimpleverunt.
 appendix divina vindicta fuit miseranda
 ac tragica cades 70. Achabi & Jorami fi-
 liorum, quorum capita resecta in acervum
 collata mandato Jehu, & hunc & popu-
 lum magno numero confluentem spectato-
 rem acerbum habuerunt. neque hic finis
 funerum; idem furor delevit omnes, qui-
 cunque regia familia consanguinitatis vel
 affinitatis vinculo annectebantur: in cen-
 sum interfectorum venerunt etiam 42,
 Ochoziæ ex fratribus nepotcs, quibus
 unanecis causa fuit ex Athalia Achabi fi-
 liâ susceptos fuisse.

OCHOZIAS mortui Achati sicut Reg-
 ni

ni sic vitiorum heres fuit & progenies
 tiosa, per modico tamen tempore regnauit
 & malè faciendi periodum finiuit; cui
 enim deambulare in supremis tecti solaris
 prolapsus per fenestram, quò lumen in
 naculum immittebatur, velut alij voluit
 per reticulatam solarij loriam fatiscens
 & ruptis cancellis extremum vite pericu-
 lum adijt, qui dum certos homines ablegauit
 ad consulendum de sua sospitate Beelzebub
 bum idolum Accaronitarum, ob viuis illius
 Elias graviter incusato principi nunciari
 iussit, ipsum ex eo morbo decessurum; so-
 tellites deinde ad se comprehendendum à
 Rege missos devocato calidus igne consump-
 sit. **OCHOZIAS** autem è vivis decessit
 Joramo succedendi locum dedit in Israël,
 ejusdem scilicet nominis cum Joramo Re-
 ge Iudæ.

Joramus Rex Iudæ V.

JORAMUS filius Josophati, quem
 pater triennio collegam regni ha-
 buit; eo vivis exempto Joramus ipso
 statim dominatus initio in scelera e-
 rupit

rupit, ac crudelitatis tyrocinium fecit
 in fratribus, quorum Sanguinem su-
 spicax & meticulosa ambitio sitiit, &
 tanquam æmulos regni parricidali
 manu sustulit: quorum nomina *Aza-
 rias, Jabel, Zacharias, Azarias, Mi-
 chaël, Sapharias*. Pari immanitate sæ-
 viit in nonnullos principum virorum,
 quorum integritas & constantia am-
 bitioni & superstitionibus suis obsti-
 tura videbatur; neque mirum tam sæ-
 vum fuisse in mortales, qui Deum im-
 mortalem sacrilegiis irritare non de-
 stitit. Excelsa à patre diruta reædifi-
 cavit, idola erexit, & dæmonum cul-
 tum restauravit; ideo vindice DEO
 concussus est statim Regni status, Lob-
 na urbe Regni Judaici potentissimâ
 deficiente; ex alterâ parte rebellan-
 tibus Idumæis, suscitato etiam, (quod
Elias minace ad Regem missâ episto-
 lâ futurum denunciârat) impio Ara-
 bum & Philistinorum Spiritu contra
 Judæam, quam ingentibus copiis in-
 undârunt, vastârunt & diripuerunt, fi-
 liis

liis & uxoribus in servitum asportatis, solo *Ochoziã* natorum minimo, jusque impia matre *Athalã*, cladi, scio quo fato, subtractis: sicq; barbara manus cæde filiorum Regis, fratrum regionum manibus parentavit. *Joram* quoque per biennium exquisitissimis viscerum computrescentium tormentis excruciabatur, quibus confectus ita, ut vitalia mœrens, sed non pœnitens egeret: fontem spiritum emisit an. vitæ 40, *Regni 8, *mundi 3150* ante 903* Corpus defuncti apulo execratum, & contumeliis ætatum, neque in sepulchra patrum ipsius illatum fuit; sic implevit atavi sui dictum Prov. 22. *Qui seminat iniquitatem, metet mala, & virga ira sua consummabitur.* Sed undè *Joram* tot scelera & ruinæ à patre *Josaphato* piissimè educati! causam referunt *Saceræ* litteræ: *filia Achab, & Iezabelis, Athalia erat uxor ejus.* 4. Reg. c. 8. uxor nempe sacrilega evulsit radices, & improba Venus extinxit igniculos pietatis.

Ophio

Ochozias VI Rex Juda:

OCHOZIAS filius *Iorami* mortuo Patre regnare cepit anno ætatis 22. an. m. 3150. improbus partus *Athalia* secutus est improbum ventrem. Ubi enim attigit gubernacula statim à nefariâ matre *Athaliâ*, & ab impuris de *Achabi* domo Consiliariis circumfessus, omnia impiè stolidè & infeliciter gessit, & à Deo averfus, piorum fortiumque virorum animos pariter à se averfos fecit. Belli quàm Pacis initio Regni sui ardentior causam suscepit non suam, sed *Iorami* Regis *Israëlis*: conjunctis armis pugnarunt ambo adversus *Hazaëlem* *Syriæ* Regem infelici eventu, ambo sicut amicitiz, ita ignominiosæ fugæ funestâ societate implexi. *IEHU* enim inter *Iorami* Duces animi ferocis, & instar flagelli, ad evertendam *Achabi* domum, à Deo adhibitus, in Regem populi conspiratione contra duos Reges excitatus, versis in *Ioramum* armis & si.

& signis, sagittâ eum transverber
Ochoziam autem fugientem in ce
 percutit, fugiensque *Ochozias* in *Mo*
geddo mortuus est, ad hanc sortem
 miliaritas cum Principe impio, & p
 versa consilia miserum juvenem p
 anni unius Regnum adegere.

Regnum Israël temporis Jorami.

JORAM *Israëlis Rex*, eiusdem nomi
 nis cum *Joramo Rege Juda*, regnum
 cepit an. m. 3139, *Josaphato* adhuc se
 ennio regnante in *Juda*, quocumque
 contra *Moabitas* exercitum eduxit, &
 in eius gratiam præter aquam in *Sicchem*
 regione prodigosè datam per *Elisæum*,
 victoriam quoque de hoste à cælo accepit,
 ita ut *Rex Moabitarum* obsidione val
 latus, atque ad desperationem adactus par
 riciali religione arripiens filium suum
 primogenitum heredem regni, obolert
 holocaustum super murum civitatis, sive
 ad extorquendum auxilium à *Dys suis*,
 sive ad impetrandam ab *Israëlitis* commi
 sera-

serationem; Joram nihilominus his beneficijs Divini Numinis sibi assistentis non expugnatus in impietate, patrem suum tum impio simulacrorum cultu, tum alijs sceleribus per omnia imitatus, donec duodecimo regni sui anno & anno 18, (quo Joram alter regnavit in Iuda,) a Jehu magistro equitum sagittâ trajectus interijt.

ATHALIA Sanguinaria Regni Iudaici Furia.

Jehu in Israëlitarum Regno domum Achabi evertente & Ochozia quoque mortuo, ATHALIA ovum illud aspidis, quod Josaphatus fovebat, mulier furoris impotens regnum Judæ invadit, quæ ut ambitiosa sola dominari possit, eodem furore, quo Joramum maritum in cædes fraternas stimulavit, in suorum ipsa nepotum & filiorum sanguinem debacchatur, cunctis è filio Ochozia natis crudeliter interemptis, præter Joam anniculum infantem à Joiada pontifice clam subtrahit uxoris Iosaba seu Iosabetha Sororis



ris *Ochozia* industriâ & piâ fraude
 quem sua cum nutrice in Secretis tem-
 pli ædibus abscondit, aluit, & educa-
 vit. Regnat interea *Athalia* gemen-
 bus omnibus & nemine recusante, in
 muliebris sævitie terror oppresserunt
 omnium animos, donec sexennio ex-
 pleto, quo *Ioas* in templo latuit, *Ioja-
 das* summus Pontifex accensus Zelo
 pro domo Domini & familia *Davidis*,
 pro patria liberandâ & tyrannide e-
 vertendâ rem grandem aggressus, pri-
 mates Regni, fortissimos Tribuum &
 centuriones in secretum templi sed-
 ctos, postulatâ prius arcani religione,
 eaque per iusjurandum ante conspe-
 ctum Dei veri exactâ, de occultato &
 superstite legitimo hærede Regni *Ioâ*
 erudit, simulque ad novi Regis, quem
 ipse producit, inaugurationem atque
Athalia justam cædem ardente oratio-
 ne inflammat. Viso puerulo legitimo
 Rege, veneratione omnes & lætitiâ
perfusi Sacramentum præstant, *feceruntque*
 cum Regem, & unxerunt: tu-
 mul-

multibus populi accl mantis excita
Athalia festino gressu, & familiari
cum conitatu ad templum advolat,
(divinâ providentiâ illam ducente ad
victimam,) moxq; scissis vestibus ex-
clamanti furæ: **CONIVRATIO,**
CONIVRATIO! Respondit populus **VI-**
VAT REX IOAS & ATHALIA
MORIATVR, simulque jussu Joiadæ
pontificis extra septa templi rapta,
juxta palatium regium, ut ibi cæde-
retur, ubi peccârat gladio, & cum ea
stirps omnis Achabina extincta est An.
m. 3157. ante Christum 896. igitur
sublatâ nefariâ peste Athaliâ, Joas ad-
motus est Sceptro Judaico, Joiadâ
Pontifice Regis infantiam regnumq;
piè justè ac sanctè administrante.

Joas Rex Juda VII.

JOAS filius *Ochozia*, quoad vixit *Jo-*
sadas, inter optimos Reges cense-
ri potuit, sed optimo sene, cui nihil de-
esse præter immortalitatem videba-
tur, anno ætatis 130. fatis conceden-
te, *Joas* annum agens tunc ætatis tri-
gesi-

gestimum sextum, ex optimo pessimum
 evasit, aulicorum adulationibus cor-
 ruptus, patrum religione spretâ Ba-
 lis lucos, idola, fana restituere, ab-
 tos per *Ioiam* cultus *Astaria* & ca-
 teris dijs reddere cœpit; addidit
 am nefariæ superstitioni indigni-
 mam necem *Zacharia* Prophetæ
Ioia, cui vitam regnumq; debebat
 quia is Spiritu Dei concitatus sum-
 rigore contra sacrilegos detestatur
 Neq; diu tanti sceleris ultionem Deus
 distulit, anno enim vertente *Ho-*
 Rex Syrus permodico exercitu
 mensam multitudinem Judæorum
 cidit, Hierosolymam cepit, primas
 capitibus excisis ingentem pecuniam
 exportavit: *Ioas* ipse paulo post mi-
 ferrima confectus ægritudine à du-
 bus primarijs ducibus *Zabad* & *Io-*
 (cognitione putantur *Zacharia* &
 nexi) in lecto oppressus & confectus
 nec in sepulchra Regum illatus est
 Regni 40. * mundi 369 * ante Christum
 957, grande relinquens Regibus &
 principibus viris documentum, ne

era fac
 Joas to
 siqueri

Reg

JEH

Jnate
 sceptru

fic Don

cum m
 unctio

dam si

termit

hu imp
 Jerobo

des à S
 vita, re

ni sui,
 vit in
 10 A
 an. reg
 annis
 rimis
 litari
 incopi

era sacrosque viros lædant. An verò Joas tot acerbis casibus edomitus resipuerit, incertum est.

Regnum Israël sub Joa.

JEHU Athaliâ per tyrannidem dominatum in Iuda invadente animos & sceptrum ad se pertraxit Israël, (volente sic Domino, & per discipulum Elisæi cum mandato extirpanda domûs Achab unktionem impertiente) qui etiam nefandam stirpem radicitus evulsit, ut nullo termite repullulârit. Neque tamen Jehu impunè tulit venerationem vitulis Jeroboamicis impensam: nam post clades à Syris acceptas, inglorius reliquum vite, regniq; exegit & obiit an. m. 3177, regni sui, an 27. regni vero Joæ qui regnavit in Iuda an. 21.

IOACHAZVS regnare cœpit in Israël an. regni Joæ in Iuda vigesimo tertio. Hic annis 17, quibus imperavit in Israël, plurimis calamitatibus attritus & robore militari ac regiâ potentiâ ita enervatus, ut incopis suis 50, equites, 10, currus, & 10, milia

C

milia

millia peditum numeraret; neq; aliud de
eo quam commune regibus omnibus Israëli
elogium impietatis in Scriptura invenitur.

Sed quomodo, inquires, fortitudinem
Joachazi Scriptura commendavit 4. Ro-
gum 13. cum nullum facinus de eodem
rabile extet? Et laudari fortasse, quo-
eladibus aggestis super caput suum, et
non succubuit; nam constat fortitudinem
in patiendo magis, quam in agendo et ag-
grediendo celebrari. Mortuus est an.
m. 3195, Regni sui 17. Regni Joasua.
da. 39.

Amasias Rex Iude VIII.

AMASIAS filius Joas natus an.
2516. Regni ejus initia laude
igna sunt, exitus autem plane diffami-
les fuerunt. Idumæos à dominatu reg-
ni Judæ discedentes tempore Joas
regis ante annos 60. in obsequium
redacturus, totius regni vires, trecenta
suorum millia armavit, & præter hæc
ex Israëlitico regno, centum millia
conduxit, grandi pecunia, centum

lentis argenti. Cum tanto exercitu
propediem moturum propheta inter-
veniens (nomen in Scriptura tacetur)
jubet *Amasiam* Israëlitas à signis di-
mittere, neque enim licere pio Princi-
pi per impios defendi. Mirâ animi
modestia & subjectione in re difficil-
limâ voci monenti Rex acquievit, ma-
ximo præstiti Deo obsequii emolu-
mento. Exauctoratis enim Israëlitis
stipendiariis & tantum patrio milite
educto contra Idumæos hostes, in-
genti clade, decem millia prostravit,
totidem millibus captis, & ex edita
rupe, quam divinæ litteræ *lelebelem*,
id est, *obedientiam* vocant, ad victoriæ
memoriam, in præceps actis. Hæc
strenuè & piè ab *Amasia* gesta, cæte-
ra impiè & stolidè. Hæc victoria, ut
plerumque fieri secundis rebus solet,
in perniciem vertit victoris animum;
plurimos enim victos & debellatos
Deos ex Idumæis asportavit, & in La-
rario domestico simulacra eorum pu-
denda recondidit, & thure veneratus

est, spretis monitionibus ejusdem
 tis, cujus monitu, militem merce-
 rium Israëlitarum dimiserat; ideo
 tributus à Deo, ab *Joaso* Israëlita-
 Rege, quem stolidè provocarat,
 cæcus & captus, Regique oblatu, &
 eo minis adactus est, ut quamprimum
 mandaret Solymæis civibus por-
 tæ aperire & hostilem exercitum in
 urbem intromittere, quo immisso Hi-
 erosolymorum mœnia ad 400. cubito-
 rum spatium diruta, & *Joas* man-
 phantis more per ea invehctus est, *Amasiam*
Amasiam ante currum in vinculis regis
 & facto probavit veritatem apolo-
 quo provocanti ad arma *Amasia* 10
 responderat ad deprimendum
 stum; scilicet *carduum à cedro petu*
se filiam nuptijs filio cardui jungenda
 aliud verò responsum non impet-
 se, quàm quòd immissis in *carduum*
stis earum vestigiis proculcandus est
 Expertus est porrò *Amasias cardum*
à cedro devictum esse, & à bellis, *Amasias*
 litis, *proculcatum*, cum post regios

sauros & obsides abductos deinceps precario vivere & regnare permittus est, donec à suis proceribus, rebus tam malè gestis adversus Regem suum exasperatis, in Lachne urbe munitissimâ, quò se fugitivus à suis ex Solyra receperat, conjuratorum vi oppressus & obruncatus est, an. ætatis 53, regni 29, an. m. 3225. ante Christum 828. Probabile est depositis criminis pœnitentem criminum resipuisse ante mortem.

Causa cædis ejus fortasse videtur sinistra procerum persuasio, arbitrium pactû Israëlitici tributi pendendi unâ cum paciscente sublatum fuisse pessimo exemplo, juris, in regem suum, & fœderatos violati.

OZIAS Rex Iude IX.

OZIAS sive *Azarias* natus an. m. 2310. ante Christum 843, successit *Amasia* patri an. m. 3226, princeps erat satis bonus initio regni. Prima felicitas fuit habuisse in Consiliis suis principem *Zachariam* Prophetam

Ioiade Pontificis nepotem, Patri-
 nominem & posthumum, quo
 re præclara multa gessit. Divinor
 præsidio, Philisthæos subegit,
 & urbes munivit, agriculturam
 ce plurimum promovit, vineas p
 tavit in Carmelo, & vinitores con
 tuit, pro pecorum stabulationibus
 pascuis turres excitavit, Rex bellu
 ius foris, domi sedulus, sagax in p
 videndo, acer in exequendo, p
 modicus, religionis avitæ tenax, &
 probitatis amator. Sed hæc omnia
 boni principis nævus infuscavit, p
 do manum admovens Sacerdotu
 thuribulo, munus involavit alienu
 frustra dehortante à temerario cap
Azaria Pontifice, cum 80 Sacer
 tum globo, quibus minimè acquies
 Rex, sed iratus est, & tenens in m
 thuribulum, ut adoleret incensum, m
 batur Sacerdotibus, scilicet in u
 Et o multiplex culpa, superbia &
 glectus DEI; (nam teste Scriptura,
 watum est cor ejus) officii Sacri pro

natio.
 Ponti
 nem
 iusta
 obstr
 sup
 in tro
 cerd
 pulsi
 usqu
 niun
 anno
 stum
 folæ
 & a
 ra est
 pœn
 culp
 Re
 Jo
 tem
 ann
 nat

natio, pertinacia, quâ correptionem Pontificis vilipendit, veritus confusio- nem apud aulicos suos: Denique in- justa ira & minæ benè monentibus obstrepentis. Neque dilatum est diu supplicium, statim enim orta est lepra in fronte ejus, quâ animadversâ à Sa- cerdotibus populoque, festinatò ex- pulsus est templo, & civitate exclusus usque ad mortem. Fædè per trien- nium extabescens finem vivendi fecit anno regni 52, an. m. 3277. ante Chri- stum 776. Cadaver quoq; extra Mau- solæum tumulabatur; de anima ejus & æternâ salute eò melior conjectu- ra esse potest, quò gravioribus eum pœnis Dominus in hac vita ob hanc culpam vindicavit.

Regnum Israël, tempori- bus Ozia

JOAS Rex Israël, in regni collegam Jâ patre Joachazo biennio ante mor- tem ejus assumptus, solus regnare cœpit anno regni Joas in Iuda 40. fuerunt itaq; ihs

illo anno duo Cognomines reges, Joas in
 Juda, & Joas in Israël. Hoc Joas
 usus est tanquam virgâ vindictæ, &
 furoris sui ad Syros & Iudaos cadens
 concessis Joæ iteratis victoriis, & rediit
 eis urbibus, quas Benadab filius Haz
 Æl Joachazo patri eripuerat, tradito
 am in manus ejus Amasia Rex Iuda
 quem captivum Joas duxit in Ierusalem
 Castigatis autem inimicis Dei, missi Do
 minus quoque virgam suam, Joam
 latram, in ignem an. regni 16, & Amasia
 regis in Iuda 14. an. m. 3210.

JEROBOAMUS hujus nominis
 secundus in Israël Rex, filius Joasi
 regis, cui in regno successit anno regni
 Amasie 16, & regnavit per annos 41.
 natus & bellicosus, idem cum patre
 Joas nomen Salvatoris bene gesserat
 multitudine promeritus, & quem ad
 dum pater ejus Elisæo, ita filius Prophe
 ta Jona adhortatore ad pugnas & vitio
 rias usus est; sed & ab omnibus peccatis
 Jeroboami filij Nabat non recusat
 Syris regni sui hostibus afflictis, & domi

is, amissisq; recuperatis feliciter, sed non
piè administrato regno dormivit cum pa-
tribus suis, & qui Salvator dicitur est Isra-
elis, ei felicitatem nascendo attulit, & ab-
stulit moriendo.

ZACHARIAS filius Jeroboami II.
Israelis Rex post 12. annorum interreg-
num, Israele intestinis discordijs & ambi-
tiosis contentionibus tumultuante, in so-
lium tandem evectus est an. regni Ozia in
Iuda 38. an. m 3263. qui ei fuit primus &
ultimus, tantum enim sex mensibus reg-
navit, & conspiratione facta à Sello, pri-
matum uno, interfectus & ultimus stirpis
Jehu surculus excisus est.

SELLUM filius Jabes, Rex Israelis,
ambitiosa impietate excacatus rege sub-
lato regnum invasit, moxque mercedem
iniquitatis sua recepit à Manahemo filio
Gadi de Thersa, qui praefectus cum esset
Regij exercitus, venit in Samariam &
percussit Sellum Regem unius mensis, ut
regnaret pro eo: itaq; Manahem culpam
quam ulciscabatur, ipse perpetravit.

Manahemus Regno stabilito in Sama-
ria

ria, Thapsam, cujus incolæ imperium
 Manahemi detrectabant, ad mores
 expugnavit, & populum omnem inter-
 cit, ferro quoque rimatus viscera, in
 eademq; cade, matrem cum prole carnifera
 barbare dilaceravit: & quia tyrannidis pe-
 petuus comes est timor, tanto jam timore
 quanto ante insuavior in auxilium Pha-
 lem Egyptiorum Regem vocat magnam
 impensis; nam mille talentis argenti auxi-
 lium redemit, quorum singula valent
 bus siclorum millibus, post decemum in
 Regno, odio publico exactum, sicca-
 te, (quod rarum in tyrannis est) in
 rum descendit an. Regni Ozia in Iuda
 mundi 3274.

PHACEIAS Rex Israelis anno 3275.
 so. Regnavit, filius Manahemi, quæ-
 biennalem sceptri possessorem Phacee de-
 de & vita dejecit.

Joathanes Rex Iudæ X.

JOATHANES filius Ozia natus an.
 m. 3253. ante Christum 800. succed-
 it patri an. m. 3278. princeps laude-
 bilis per omnia, uno ad consumma-
 tam

tam virtutem prætermisso, quod æquo timidior lucos in excelsis non exciderit, cæteroquin totus in rebus divinis & totus in rebus civilibus & curis Regni apprimè salutaribus, singulariter quoque inde commendandus, quod filialem amorem erga patrem lugentem in morbi fœditate non exuerit, sed vivo patre Regnum ut alienum, non suum, modeste administravit filius sine tædio, & Rex sine fastu & ambitione: rebus humanis & regno exemptus est anno regni 16. mundi 3293. ante Christum 760.

Regnum Israël tempore Joathanis.

PHACEE Rex Israël filius Romelie & Chiliarcha Regnum aequali cum antecessoribus impietate tenuit per annos 20. in Iuda regnante Joathano a Teglet Phalafare filio Phulis Assyriorum rege ob denegatum tributum magnâ regni populique in Assyriam transportati parte multatus est, quinque enim tribus in captivi-

C 6

tivi-

is vitatem abducta fuerunt. Expertus
 & ipse tandem Nemesim Parricidam Talan-
 nem per parricidam rependentem: fuit
 OSEAS, Eliæ filius, qui ferro Phace-
 impium peremit an. m. 3296. Regni Achaz
 7i in Iudæa.

Achaz Rex Judæ XI.

ACHAZ filius Joathani natus an.
 m. 3274 ante Christum 779. Re-
 gum Judæ sceleratissimus, portentum
 impietatis, quâ antecessores regum
 pios in omni scelere superavit, quæ
 inter innumera illud filii non post
 natum ex se puerum in brachijs
 tuz Moloch cremavit: filiorum ca-
 ros per eandem tractos flammam, in
 barbarico, lustravit, orbe toto timentem
 hunc rogam & populo tremente hanc
 Thyestæam, coquinam. Ob hæc tan-
 nefanda peccata diversis bellis exag-
 tatus & attritus à *Rasim* & *Phace* Sy-
 riæ & Israël regibus, utriusque de-
 chaze primò victoribus, cum magna
 ruina & vastatione Regni Judæ. Sed
 convocato in auxilium ab Achaz

contra consilium *Isaia* (qui prodigii oblatâ optione, ad victoriæ de cælo obtinendæ spem firmandam, à potentiore manu Dei opem poscendam hortabatur) promissis etiam amplis illecto barbaro Assyriorum *Theglathalsare*, uterque, *Rasim* & *Phacee* Assyrio victori victas manus, & victas urbes, *Rasim* Damascum, *Phacee* Samariam subdidit.

Achaz ut pretium rependeret & mercedem tam fidæ tutelæ, Assyrium victorem summâ quâ potuit, magnificentiâ in Hierosolymam induxit, & in ara detestabili, (cujus ideam ipse *Achaz* paulò antè Damasco *Uria* Pontifici miserat, & ad similitudinem Damascenæ aræ exstrui mandaverat, & imbellis Pontifex exstruxerat) ipse nunc Rex simul & Sacerdos Dijs Syriacis immolat, nihil *Uria*, nihil Sacerdotibus contrà nitentibus. Sensit intereà brevi *Achaz* leoninam societatem, & fœdus Assyrii Mœcenatis; quippe qui *Achaz* hostes attriverat, ipsum

quoq; nunc atterere *Achazum*, in
 neque hospitem sed hostem Hiero-
 solymis agere, pecuniis & opibus
 haurire templum, gravia tributa im-
 ponere Regi & Regno; unde in fine
 rem agitatus Rex, cum indignatione
 in *Theglathalafarem* non posset, ad
 Deum ipsum insanus effudit; tem-
 plum Salomonicum quater diripitum,
 tandem profanatum, confractis vasis
 & altari dejecto, obstructis vasis
 clausit, ut nec ipse Deum verum
 leret, nec ab alijs coleretur. Venit
 pœna in foribus fuit, prorumpentibus
 siquidem Philisthæis ac Idumæis pul-
 sim ferro ac flamma Judæa vastata fuit
Gatâ, Azoto, Gava, Ascalone, Accaron
 no nobilissimis urbibus expugnatis, ni-
 hil contra audente aut valente *Achaz*
 nec tamen in ærumnis resipuit *Achaz*
 sed desipuit usque ad impiam mortem
 obitam an. ætatis 36. an. m. 3309. ante
 te Christum 744. Regni 16. digna
 gehennâ, qui gehennam infandis ig-
 nibus accendit.

In valle Trophet erecta erat execranda
idoli *Melochi* ara, cujus ignibus pueri cre-
mabantur, & cæteri hustrabantur; vallis
autem hæc erat Hierosolymæ propinqua,
quæ à nomine possessoris *Ennon*, *Behennon*,
aut *Gehinnon* seu *Gehenna* dicta; ab igne
igitur nefando in hoc loco accendi solito
infernali damnatorum carceri *gehennæ* no-
men inditum est.

Regnum Israël temporibus Achazi.

OSEAS Rex Israël prioribus re-
gibus Israëlitarum paulò tolerabi-
lior fuit, & fecit malum coram Domi-
no, deditus enim erat idololatria Samari-
tanorum, sed non sicut Reges Israël, qui
ante eum fuerunt, quod exponens *chro-
nicon* Hebræorum ait, Oseam cum cerne-
ret abauctos ab *Assyrijs* vitulos aureos
qui erant in Dan & Bethel, sustulisse
præsidia, qua pridem posuerat Jeroboam
filius Nabat in regni finibus, quibus ca-
uebat, ne populus Hierosolymam ad ado-
randum ascenderet: sed & hunc iustitia
divina vindex in pœnam impietatis &
contumacia, cum sua, cum antecessorum,
¶ 10-

& totius populi rapuit an. imperij 19, in
SALMANASAR Theglathalath
 filius (quod Israelita tributaria servitu-
 tis jugum excutere molirentur) ex Assy-
 ria in Palestinam irrupit, & post trien-
 nalem obsidionem captâ Samariâ popu-
 lum unâ cum Rege compedibus vinctis
 in Persidem & Mediam abduxit, ubi eti-
 am in vinculis decessit. Captivos inter
 etiam Tobias fuit. Sic regnum Israeli-
 tarum penitus eversum fuit, postquam Sa-
 lud Roboami stultitiâ & Jeroboami
 astutiâ operâ, à regno Juda detractum per
 annos 265. perpetuò suis cum regibus Sa-
 lis servisset.

Quæres, cur Deus evexit Jeroboamum
 ad regiam dignitatem, quâ sciebat tam ma-
 lè usurum, ut regnum suum faceret fœditu-
 nam idololatriæ? *Sp. S. Hieronymus lib. 3.*
 contra Pelagianos c. 2. vis, inquit, scire ra-
 tionem? Deus præsentia judicat, non futu-
 ra, nec condemnat ex præscientia, quem
 noverit talem fore, qui sibi postea displic-
 ceat; Sed tantæ bonitatis & ineffabilis
 clementiæ est, ut eligat eum, quem inter
 bonum cernit, & scit malum futurum, dand-
 ei potestatem conversionis & poeniten-
 tiæ.

Ezechias Rex Iude XII.

EZECHIAS filius *Achazi* natus an. m. 3285. ante Christum 768. Patri pessimo successit filius optimus an. m. 3309. hic Deorum statuas, ac fana disiecit, lucos excidit, excelsa sustulit, & denique Mosaicæ legi penitus obtemperavit; pro quibus meritis non vulgaria beneficia Deus in eum contulit: *Ærarium* ejus auxit infinitis opibus, non vi extortis, sed partim industriâ partis, partim ab effuso civium amore oblatis: militiam roboravit. *Affyrium* fœdus & jugum, quod *Achaz* servili formidine fecerat, rupit: *Philisthæos* subiecit, *Senacheribi* *Affyriorum* imperatoris immensas copias per manum Angeli prostravit: *Ægrotantem Ezechiam* umbræ in horologio solari retrogredientis prodigio restituit. His quidem tantisque beneficiis *Ezechiam* servum suum extulit liberalis Deus, sed quantò Deus majores servos suos efficit, tantò etiam cupit

pit in seipsis contractiores; ideoque
 verè punivit, quòd Babylouij *Merodach*
legatis thesauros ostenderit, elevato nonnihil corde ostentaverit
 per *Isaiam* denunciato divino decreto
 quo futurum erat, ut quos erat gen-
 turus liberos, & thesauros, quibus in-
 tumuisset, Babylouij in terras suas
 prædando deportarent; & quanquam
 ad preces mirà demissione se subijci-
 entis Regis, suspenderit vindicem ma-
 num suam longanimis Deus, ut vitæ
 tempore à divina sibi clementia cop-
 cessæ, tanta mala non experiretur, pe-
 ste à tamen, pede licet lento, manus
 men severà prædicta mala imminuit,
 postquam *Ezechias* vitam finisset, &
 regum sepulturâ conditus esset ante
 regni 29. mundi 3337. ante Christum
 716.

Manasses Rex Iuda XIII

MANASSES *Ezechia* filius natus
 an. m. 3326. ante Christum
 Sanctissimi Patris pessimus filius, sibi
 nem vitæ demas, fuit. Ut in compendio

dium scelera contrahantur, simulacro-
rum instaurator, religionis publicæ
corruptor, auguriorum sectator; ma-
leficarum artium discipulus; & Ma-
gister, tyrannus & homicida fuit, cuius
gladius Hierosolymam cruore inno-
centum replevit, *Isaiam* acerbissimo
genere cruciatus necavit, medium sci-
licet crudeli ferrâ dissectum, filium ex-
ecrabili ritu Dæmonibus consecra-
vit, Solem, Lunam, & sidera, in con-
tumeliam Dei conditoris, divino ho-
nore affectit. Sed quæ tam Sancti Patris
impii filii corruptela fuit? scilicet quæ
prima esse solet causa corruptionis,
filiorum orbitas, sex enim erat anno-
rum, cum orbis patre regnum adijt,
aberat paterni jus imperij, aderat solu-
tis moribus juvenum leve contuberni-
um, agendorum licentia, & morum
impunitas. Correctorem tamen se ex-
hibuit divina justitia, virgâ regi in-
tentatâ & incusâ an. regni 7. per Ba-
bylonios, à quibus captus, asporta-
tus, in carcerem coniectus, inter tene-
bras

bras carceris vidit & deploravit suam
juventutis ignorantias, & levitatem.
Sic castigatū misericors Deus non ab-
jecit, sed dedit regio captivo gratiam
in oculis *Merodachi*, qui etiam *Nabu-
buchodonosor* dicitur, ut juberet eum
vinculis exsolui, exceptumque comi-
ter ac magnificè dimitteret *Manassē*,
eodem tempore, quo mittebat, *Holo-
fernem*, ut omnem terram suo impe-
rio subjugaret, neque timuit, ne si-
is hostibus adderetur: nimirum *Corsus
in manu Dei est*, & quocumque ve-
nerit inclinat illud. Sicq; cum loco
servitutis ad suos reversus *Manassē*
(qui antea impietatis vexillū publice
sustulerat) nunc omnes antesignanos
ad virtutum exempla præcedit, Rex
felix, pius & potens fit particeps victo-
riæ & plausum de *Holoferne* divini-
tus superato, quanquam multo major
laude celebrandus ob victoriam, qua
seipsum superavit, ea, quæ in scanda-
lum antea erexerat, idola, destruen-
do, & impios cultus eliminando, popu-
lum.

lumque ad Deum verum, à quo auer-
terat, reducendo. Deductus denique
in spem felicitatis æternæ vitæ disces-
sit, & in Mausoleo ab ipsomet mag-
nificè excitato conditus est anno æta-
tis. 66. an. regni 55. mundi 3392. an-
te Christum 661,

Amon Rex Juda XIV.

AMON filius *Manassis* Rex Judæ
impiissimus natus anno mun-
di 3371. ante Christum 682. hic in bien-
nium regni sui, velut in compendium
pravitatis, omnia patris sui scelera con-
gessit, patrem peccantem in omnibus
sed non pœnitentem imitatus, con-
summatus in brevi explevit improbi-
tatis multa tempora, interfectus à suis
domesticis proditoris scelere; rap-
tus est velociter ad tribunal Dei, ut
secuturi regis pietati aditus celerior
patefieret an. regni 2. mundi 3394. vi-
ræ 23. ante Christum 659,

Josias Rex Juda XV.

JOSIAS filius *Amonis* natus an. m.
3387.

3387, ante Christum 666, regnum paternum puer octennis adiit, & absoluta Regis boni imago extitit, religionem in plenissimam libertatem afferuit, idololatriam funditus excidit, sacrificulis, quos vivos invenit, super suasmet aras, interemptis, & eorum etiam, quos sepultos reperit, reliquiis & ossibus super eadem altaria Deorum concrematis: templum vero Dei toties deformatum summo vigore in pristinum splendorem restituit. In cura hâc dum totus esset, libri legis, quem à furore Achazi Sacerdotes absconderant, sub rudibus templi reperit; cui se populumque suum in templum ingenti multitudine ad audiendam legem congregatum, conformare omni contentione, etiam Sacramento edicto, obligavit. Atque hic tantus, factisque suis inclytus Rex Omira Dei judicia! à *Nebaone* tamen Ægypti Rege (cui in Assyriam tractum negabat per Judæam, ideoque bello congregiebatur, absque prævio Numi

Numinis oraculo) sagittæ vulnere interemptus est in acie, collapsusque lethali, vulnere traxit secum in ruinam juxta *Holdæ* Prophetidis vaticinium omnem Judææ fortunam, tum facram, tum civilem, quanquam nulla suâ voluntate, exanimatum corpus in urbem regiam & paternum sepulchrum communi luctu translatum est an. vitæ 39, regni 31, mundi 3425, ante Christum 628.

Joakim XVI. & Joachaz XVII Rex Jude.

JOAKIM filius *Iosia* post patrem regnare cepit precario potius quam proprio jure, cum enim *IOACHAZ* alio nomine *Sellum* dictus, secundogenitus *Iosia*, vel si *Iobanam* (qui omnium fratrum primogenitus erat, & in bello contra *Ægyptum* occubuit, annumerare velis) ordine tertio genitus fuerat, factione populari *Ioakimo* pro *Iobanano* in primogenituram succedenti regnum præripuisset, *Nechao* Rex *Ægypt.*

Ægypti indignè ferens sine sua aucto-
ritate solio sibi tributario, *Ioachaz*
neglecto majore natu *Ioackimo*, im-
positum esse, intrusum regem arma
aggreditur tertio mense regni arro-
gati, in Ægyptum pertrahit, carceris
squallore & mærore obruendū man-
cipat, in quo etiam extinctus est:

Ioackimum vero sive *Eliacimum* in
solio collocat, ita ut Rex Judæ esset
sed cliens & quasi libertus Regis Æ-
gypti, cui tributum ingens pendere
subrogatus itaque *Ioackimus* pariter
etiam majori impietate fuit frater
Ioachaz: vatem *Uriam* Dei prophe-
tam trucidavit, plebem vexavit ac-
bis exactionibus, idololatriam, ut li-
bertate religionis permessa blandire-
tur populo, sicut frater ejus *Ioachaz*
fovit & promovit. His sceleribus ir-
ritatus Deus flagellum Judæe im-
misit *Nabuchodonosorem* Regem Baby-
lonium, qui insperato urbem regiam
& regem milite copioso cingit, & ca-
pit, vinctumque catenis Regem cum
pro-

proceribus, in quibus Daniel cum sociis erat, in Babylonem abducit, miseratione tamen commotus eundem tributo grandi & supra vires imposito in regnum restituit, quod tribus annis ægrè persolvit; quarto autem Regis Ægyptii viribus contumax factus rebellavit. Redit igitur Nabuchodonosor & indefensum capit, & interfectum atque insepultum abijcit, tristici regis fortis spectaculo; sic enim denunciatum erat ab Hieremia Propheeta cap. 22. Sepultura asini sepelietur. Perijt fortè ut æternùm periret an. regni 11. mundi 3436. ante Christum 617.

Joachinus Rex Jude XVIII

JOACHINUS ab aliis, etiam à Mattheo Jechonias appellatus, substitutus est patri Joackimo, parum genitori in nomine, & nihil in moribus, & idololatria diversus, tribus illis mensibus ac 10 diebus, quibus impiè regnavit. Hunc Nabuchodonosor, qui postea Magnus dictus est Nabolassaris seu Nabuchodonosoris Senioris filius, captum

D Hie.

Hierosolymâ cum matre & uxore
 omniq; gaza & cum principibus
 ni & tribunis militaribus & cum
 tissimis quibusque, cum Sacerdotibus
 & cum vatibus Sacris populi que
 cem millibus Babylonem transpo-
 vit. Rex ipse in carcere Chalde-
 precariò mendicique sorte victa
 annos omnino 37. donec *Evlme-
 dachus* Nabuchodonosoris filius,
 in eodem carcere detentus cum
chonia familiaritatem contraxit,
 vinculis ad solium euectus *Jerusa-*
 quoque exemit, & regie dignitate
 stitutum inter primos amicos
 donec vivere desit anno regni
 quod ipsi in carcerem permuta-
 fuit annis 37.

Sedecias Rex Jude. XII

SEDECIAS, alio nomine *Me-*
snias dictus, patruus *Jechonia-*
chimi frater ac *Josia* regis filius; *Jeru-*
niâ Babylonem ad carceris tene-
 abducto à *Nabuchodonosore*, *Juda-*
 lium obtinuit, juramento præstito

actus ad tributa pendenda & fidem
servandam, aut nihil in regno mo-
vendum & ad societatem cum Ægyp-
tiis fugiendam. Rex quidem fuit, sed
mancipium simul Tyranni Babylonij,
à patris ipse quòque degener, non à
fraternis impiis institutis. Jeremiam
Prophetam salutaria denunciantem
fame, siti, nervo, taureis, cœno & lu-
tulentis puteis torquere maluit, quàm
audire, & quia surdus fuit ad oracula,
meruit, ut postea captâ iterùm Hiero-
solymâ à Nabuchodonosore ipse quò-
que in fugâ comprehensus, & victori
oblatus, trucidatis prius in conspectu
ejus filijs & amicis, oculis orbaretur,
& cœcus catenis injectis Babylonem
adduceretur, carceri perpetuo manci-
pandus an. mun. 3446. ante Christum
607. Hierosolyma autem luctuosissi-
mis prius ærumnis conflictata immia-
ni strage suorum excisa, in solitudi-
nem, threnis Jeremiæ sat diu deplora-
ratam, conversa est. Atq; ita concidit
regnum Judæ in potestatem Chal-

D 2 dæo.

daorum redactum, cum a Saulle
bræorum Rege stetit annis 40
(non numeratis Saule atque A
Davidis familia per 21. Reges p
gata esset.

Elenchus Regum Iuda

ROBOAMUS stultus. * AB
deplorata & ASA incerta. *
ius * IOSAPHATUS cultus pietatis
IORAMUS & OCHOLIAS in
probi * IOAS inconstantis & impius
nisi exemplum, * AMASIAS de
hominibus exosus * OZIAS de
tumleprosus. * IOATHANES pius
rectus. * ACHAZ sceleratissimus
EZECHIAS religiosissimus *
NASSES malus & respiciens *
MON perditus * IOSIAS abjunctus
ni Regis imago * IOACHAZ * ELI
CIMUS * IOACHINVS seu IECH
NIAS reges impij & miseri * SE
CIAS impius, perjurus, perfidus &
mitosus.

Sed quare in populo electo tam rari
ni Reges? R. Causinus lib. de regno

differt. 77. præter agnitæ veritatis contemp-
 ptum ingrati animi labem, perniciem ex-
 emplii, fuerunt corrupta femina, deserta stu-
 dia, exarmata jura, promiscua conjugiorum
 licentia, otium lascivientibus imperijs fa-
 tale, & peremptor magnarum cogitatio-
 num luxus, Synedrion, 72. Virorum Sena-
 tus, vel terroribus prostratus vel scedâ adu-
 latione emollitus, Prophetarum oracula
 spreta, & vapulans veritas, Assyriorum &
 Ægyptiorum Regum idololatrarum vicini-
 a, hæc mores illorum infecerunt, & mox
 contagio in populum serpente ex optimis
 pessimi quiq; devenère. Hæc *Causinus*.

S.3. Monarche Assyrij.

In quarta ætate mundi ab an. 2940.
 usque ad Imperium Persarum
 an. m. 3517.

Post *Tynameum*, qui tertiam mundi æ-
 tatem clausit, Assyriis imperavit
DERCILUS Monarcha Assyrius in
 ordine XXX. Dominatus est tempo-
 ribus *Samuelis, Saulis & Davidis**
 XXXI. *EUPALES* regnavit annis 38
 usque ad annum regni *Salomonis* no-
 num * XXXII. *Laosthenes* imperavit
 D 3 annis

annis 45. temporibus *Reboami* & *boami*. XXXIII. *PYRITHYDIAS
 Eusebio dictus PIRICIADES, nu-
 num, quod fuit annorum 30 terminavit
 an. 24, *Asa* regis Judæ. *XXXIV.
 OPHRATÆUS regnando explevit
 annos 20 & attigit annum *Iosaphat*
 Regis Judæ tertium *XXXV. OPHRATÆUS
 RAGANEUS ab Eusebio dictus
 OPHRATANES imperium protraxit
 ad annos 50, usque ad annum Regis
Iosi in Juda vigesimum primum *
 XXXVI. ASCRAZAPES, quem
 Eusebius appellat OCRAZAPES, quem
 Strabo & Suidas AMACYNDARACHON;
 alij CYNDARAXEN, Abulpharasius
 ANABAXAREN post annum 42 in regno
 transactos obiit an. regis *Amasia* Regis
 in Juda 17. *XXXVII. SARDANAPALUS
 alius dictus TOSCONCOLEROS, vixit ad
 tempora Regis *Amasia*, *Ozia* & *Ieroboam*
 II.

Hic meretrice quavis corruptior in
 necæo inter Eunuchos & scortorum
 ges, virorum conspectum fugiebat, &

& colum tractabat, & indutus veste mulie-
 bri etiam foemineam vocem in loquela imi-
 tabatur. *Arabaces* ut experiretur, an ve-
 ra essent, quæ fama de Rege mulieroso spar-
 ferat, Eunucho muneribus expugnato, adi-
 tum sibi ad Regem impetravit, compertâ
 veritate cum *Phulbelogo* conspirat, *Sarda-
 napalum* bello aggreditur, ut ab otio avo-
 caret; *Sardanapalus* autem tribus præliis
 superior, & cæsis rebellibus insolentior fa-
 ctus, ad voluptates rediit, Regis exemplum
 imitante milite, improvisus ab hoste de no-
 cte opprimitur, nec multo post duos exer-
 citus cum *Salameno* uxoris fratre amisit, &
 obsessus biennio integro ab *Arbace* Medo &
Beleso Babylonio, cum lapsis per inundatio-
 nem Euphratis mænibus ab hostibus se ca-
 piendum videret, pyram ingentem in Re-
 gia extruxit, & mulieribus, Eunuchisque,
 & gazâ omni in medio conclusis creman-
 dum se, unâ cum his in ignem coniicit; ni-
 mirum libidinum, quo diu flagrabat, in-
 cendium, hanc pyram meruit, quam anno
 regni sui 20. Carnifex sui ipse demum
 construxit. Ex Eunuchis unus effugisse scri-
 bitur, qui *Beleso* auctor fuerit petendi ab
Arbace, ut cineres, qui ex pyra in loco de-
 flagrationis reliqui erant, Babylonem
 transferret, quod cum impetrâisset, ingen-
 tem auri argentique vim, quæ incendio su-

per fuerat, eò decessisse. Hæc de an. 3235. ante Christum 818. refert Salomon qui etiam ad hunc & ad Niniven Joarham Deo legatum fuisse memorat, cujus peroratione commotus Rex unâ cum populo faccum induerit, postliminid ad libidinis effræni iterum licentiâ reversus.

XXXVIII. Phul sive Phulbelog gente ac professione Chaldæus, regnavit annis 43. usq; ad annum Joarhami primum, & Phacee Israelitarum Regis secundum.

Assyriorum imperium victo Sardanapali & Ninive magnâ ex parte vastatâ inter se dividerunt; Arbace Medo sibi partem retinente & Beleso Babylonia ab Arbace citra pensitationem tribuente, Phul Assyrius vjr strenuus & Sardanapali præfectos magnâ potentia & fortitate, quâ vi, quâ voluntate ab Arbace & Beleso in partitionem admissus, Ninivem quamvis multum quassatam recepit, inde deinceps sic regnavit, ut Regnum Assyriorum nomen, quanquam vehementer potentia ac jurisdictione imminutum quomodo sustentaret. Neq; adhuc Arbace Medus ita imperium ad Medos transfudit, sed sub Phule non resoruerit, qui legibus illis ornare & potentia amplificare allaboravit, victoriis etiam de Manabemo Israelitarum Rege & tributaria multa mille talen-

torum Israëlī impositā, imperij vires multū restaurantibus.

XXXIX. Phulassar cognomento *Theglai*, dictus etiam *Theglaphalar*, hic renovato contra *Phaciam* Regem Israëlitarum bello, & occupatā Galilæā tribum *Nephtali* in *Assyriam* transtulit, & evocatus ab *Achazo* Rege Judæorum Reges socios *Phaciam* & *Razinem* solvere Hierosolymæ obsidionem coëgit, captāque *Damasco* & *Razine* cæso populum *Cyrenen* deportavit, aliosque colonos ex *Assyriis* substituit; ideò muneribus amplissimis ab *Achazo* donatus, & gazis *Solymæ* magna ex parte locupletatus viribus fortiter invaluit. Uno eodemque anno mundi 3309. cum *Achazo* tributario suo fata & annum regni 31 explevit.

XL. *SALMANASSAR* bello cruento *Israëlitas* & *Oseam* Regem vectigalem reddidit, & iterum reluctan- tem comprehendit, atque in carcerem conjecit, regnum cæde & incendiis devastans, *Samariā* triennali obsidio-

D 5 ne oc-

ne occupatâ, Israëlitas in Affyria
 transtulit; habuit in honore *Tubal*
 Seniore & fidum expertus, sepe
 talentis donavit. Variis bellis &
 Etoriis clarus contra *Eluleum* Ty-
 rum Regem, & contra Medos
 suas & regnum per novennium
 tendit ad annum decimum *Ezech*
 an. m. 3318.

Hic *Salmanassar* in desolatas Ureth-
 rum sedes novos colonos ex Affyria
 transtulit, qui cum vexarentur
 bus, ac propterea Deos Israëlitarum
 re iussi patrios tamen Deos suos recurre-
 infestissimos Judæos habuerunt, ita
 men quóque ipsorum convicij esset, ut
 ita etiam in historia Evangelica tam
 odiosum usurpetur.

XLI. SENNACHERIBUS bel-
 geravit contra Medos rebelles, *Judo*
 am copiis infestis invasit, *Ezech*
 regem muneribus pacem supplicat
 rogantem barbarico fastu elusit. Sed
 Dei adversus se potentiam exper-
 tum cum unâ nocte 18000. hominum de-
 gelo percutiente amisisset, fugâ trep-
 idâ regnum suum repetiit, & immen-

bus su-
 sæviit
 ntum e-
 Abrah-
 liorum
 de M-
 Serasar
 tima or-
 molar-
 3324.
 XL
 tribus
 num p-
 & vita
 impos-

Cum
 Assarh-
 Balad-
 bylon-
 occal-
 stabil-
 ad Ex-
 jugun-
 tionis
 tem,
 societ-
 rum q-

bus supplicii in exules Israëlitas de-
 scavit; *Tobiam* etiam facultatibus ex-
 atum exilio multavit; nec multò post
 Abrahami stultâ imitatione, Deum fi-
 liorum immolatione placaturus, in æ-
 de *Nisrochi* à filiis suis *Adramelech* &
Serasar gladio percussus interiit, vic-
 tima orci factus ante filios, quos im-
 molare paraverat an. regni 7, mundi
 3324.

XLII. ASSARHADON, hic fra-
 tribus parricidis fugientibus in reg-
 num patris, demortuo surrogatus est,
 & vitam & Assyriæ Monarchiæ finem
 imposuit, anno regiminis sui decimo.

Cum infirmâ ætate & indole molli esset
Assarhadon, inde *Merodachus Baladannus* filius
Baladani nomine Assyriorum, Pro-Rex Ba-
 byloniæ, aut certè Rex vectigalis Assyriis,
 occasionem captavit regnum liberum sibi
 stabiliendi, quem in finem legationem misit
 ad *Exebiam*, qui & ipse tributarium nuper
 jugum excusserat, specie quidem gratula-
 tionis ob valetudinem receptam, reipsâ au-
 tem, ut *Josephus* scribit, ad amicitiam &
 societatem armorum ineundam. *Medo-*
rum quoq; præfatus eadem occasione fur-
 tim

tim res suas agere cœpit exemplo Regis
Babyloni, ut regnum sibi constitueret.
Cum ergo *Assarhadon* post stragem, quam
perpeffus est *Sennacheribus* pater ejus, as-
rio & viribus attenuatus esset, nihilominus
adversus *Merodachum* subditum quondam
aut vestigalem suum, parere jam in-
cufantem, exercitum educeret, ab eo re-
tus familiam suam simul & regnum in-
teritu suo finivit, statimque Ninive & po-
nè totum Assyrium imperium in victoris po-
ra potestatemque cessit, ita tamen ut non
Assyriorum sed Babyloniolorum imperium
diceretur: quanguam Reges Babyloni
inceps in Scriptura aliquando adhuc Reges
Assyriorum dicantur. Itaque sicut prin-
pio ex Babyloniis imperium Assyrium
natum fuit, ita nunc vice versa ex Assy-
rium ruinis Babylonicum imperium con-
ceptum an. m. 3334. ante Christum 717.

Imperium Babyloniolorum

MERODACHUS *Baladani* Ba-
ladanis, etiam *Nabonassar*
Et filius, cum *Assarhadonem* pro-
victum regno deturbasset, illud re-
riis creptum Babylonijs iterum con-
ciliavit, Magnificâ legatione *Exar-
am* honoravit, & amicum ambrosii

Manasse vivum interceptit & aliquamdiu in vinculis retentum, misericordix divinæ clementiâ cooperante dimisit humaniter : *Arphaxadum* Medorum Regem subjugavit, & interemit. Sic prosperè fluentibus rebus universas vires suas collegit & effudit adversus Bethuliam per strategum suum *Holofernem*, omnesque latè regiones expugnandas. Sed per manum *Judithæ* attritus & accisus velut frigidâ affusâ iracundiæ & ambitionis ejus ætus deferbuit, nulli amplius negotium faceffere ausus, quoad vixit, impofterum plus nomine quam viribus & potentiâ imperator: obiit inglorius an. m. 3374. cum regnâffet annis 51. quorum priores decem Rex Babylonis tantum, reliquos imperator transegit.

BENMERODACHUS ad differentiam à patre ita dictus, *Ben* sive filius *Merodachi*. Regis hujus gesta penitus in obscuro manserunt, fortè ob vires patris attritas pacificus quievit.

vit. Mortuus est an. 13. *Iofia*: Regni sui 32. de quibus 24. annis solus, octo autem cum filio regnavit.

NABULASSOR dictus etiam *Nabuchodonosor I.* sive *Senior* perseveravit in Judæorum amicitia, & bella gessit cum Phœnicibus & Ægyptijs, cumq; in ipso senectæ ejus lumine *Nabonassar* majori apparatu ad arma rediisset, *Cosum* bello aggressus est, eo quod petuum transitum negasset, quo victo & rempto *Nabuchodonosorem* filium suum cum copijs Ægyptio opponit, multò post fato suo fungitur an. 3428. cum regnasset annis 21.

NABUCHODONOSOR II. cognomento **MAGNUS** circa an. 3440 patri in regno surrogatus est, captoque victorijs suis universum propere orbem subicere, *Solymas* cepit, *Tyr* rum obsidione in 13 annum pertracta deditio obtinuit, & victoriâ contentus vectigalem fecit, *Niniven* suam dicitur evertit, *Perfas*, *Medos*, *Assyrios*, *Armenos*, *Hyrmanos*, *Arabes*, *Sy-*

ros domuit, Judæis leges & Reges pro
libitu dedit. Ægyptios *Aprye* Rege
interempto, profligavit, vastavit Afri-
cam, & Æthyopes, non solum famâ
sed etiam victoriis penetravit. Iberi-
am, Pontum, & Thraciam jugo submi-
sit. Tot autem victorias ornabat &
promovebat ingens sapientia, & lit-
terarum studium, cujus fons erat Da-
niel in gratiam Regis admissus, rela-
to & exposito de Monarchiis Mysti-
co somnio: unde postea tanti imperij
Pro-Rex creatus est, Deo mirabiliter
sic Judæis providente; ut victi Ju-
dæi & captivi Babylone detenti vi-
ctoribus imperarent. Quos inter tres
pueri Hebræi à Monarcha mundi po-
tentissimo victoriam celeberrimam
retulerunt; Nabuchodonosor namq;
factus sui impos an. m. 3455. aureum
simulacrum sui adorandum orbi pro-
posuit, sic non tantum corporum sed
etiam animorum victor futurus. Sta-
tuæ, dato signo omnis chori sympho-
niaci circumfusi ordinibus, tres Ado-
les.

lescentes Hebræi corpore & animo
 solum ac verum Deum cœli & terra
 erecto constituerunt. Hinc furor, ex-
 cratio, & omne genus mortis in He-
 bræos. Ante omnes tanquam manife-
 stè rea florida juvenum trias, postulata
 ad necè, raptà ad tribunal, inde in for-
 nacem ardentem dejecta. Multiplica-
 tis autem prodigijs, rore scilicet cœle-
 sti perfundente juvenes in igne, &
 flammâ Chaldæos foris involuere,
 ipsa Regis quoque fracta est contum-
 cia, & victa impietas, ut se tunc homi-
 nem & Deo minorem fateretur. At-
 que ita quidem defuncti periculo He-
 bræi proceres palmam ex igne recupera-
 runt. Sed redijt Rex ad insiti fastidium
 sui arrogantiam; an. enim mundi cir-
 citer 3463 conspectâ accuratius Ba-
 byloniâ suâ, cœpit novus Enceladum
 iterum caput suum inferre sideribus,
 & nonne, inquit, hæc est Babylonia,
 quam ego instauravi & omnibus orbis
 operibus prodigiosiore effeci. Vix
 prætumidum hoc verbum ex ore est
 flux.

flux.
 dict.
 pote.
 min.
 com.
 cœ.
 in hu.
 ocul.
 stulit.
 tenti.
 dus.
 Dan.
 per.
 mem.
 viva.
 mon.
 raci.
 rati.
 ad s.
 ne,
 tum.
 lere.
 Dei.
 vol.
 dici.
 illu.

fluxit, cum cœlesti quasi fulmine vindictæ divinæ sideratus & percussus de potestate mentis dejectus & de hominibus abjectus est, & fœnum veluti bos comedit & corpus ejus infectum est rore cœlesti; sic inter feras factus mitior & inhumum abjecto corpore demissior, oculos elapso tandem septennio sustulit in Deum vindicem, seque potentio- rem. Inter summos numerandus hoc maximè, quod ministrum *Danielem* & historicum sortitus sit, ac per cum habuerit, ut in hominum memoria & Dei, ut par est credere, vivat, albo Beatorum adscriptus, admonens exemplo suo, quod dixit *Siracides* cap. 6. *Ne te extollas in cogitatione tua velut taurus.* Redijtigitur ad seipsum, & quod nescivit in homine, didicit in bellua; post hunc reditum totus in eo, ut Deum verum coleret, & extirpatâ idololatriâ cultum Dei subditos exemplo suo doceret; voluit autem benignus Deus, cujus judicia abyssus multa, anno post vivis illum eripere, & quidem tali morte,

quam, ut communis fert sententia, terrena felicitas sit consecuta an. scilicet m. 3472 ante Christum § Si. Regn. eius 44 Joackini & transmirationis;

Tametsi omnimoda transformatio divinæ potentia negari non possit, Scriptura tamen non obscure indicat fuisse potius Nabuchodonosorem deformatum quam in bestiam transformatum, sublato ad septennium usu rationis, ipse enim Rex retent capillos suos & ungues sibi adinstar aquilarum crevisse, retinuit ergo omnia membra & partes corporis humani: neque id Scriptura tacuisset, siquæ in membris fuisset tanta mutatio & in figura corporis. Phascel tantum in illo ita divinitus permutata est ut se in bestiam conversum esse arbitretur, quemadmodum aliquibus ex Melancholici humoris intemperie, Phrenetico alioque morbo sæpè contingit, ex quo turbat, ut fureret in principio, ut vincula ligare necesse esset, quibus distractis, rabiidioribus ac ferreis constringeretur, sic enim dictum erat: *alligetur vinculo ferreo aereo*, sed increcente in vinculis rabie, cum se feram esse arbitraretur, hominū consuetudine omni vi fugeret, & quemadmodum bestia solent, liberè vagari conaretur, videntur domestici consilio *Danielis* usi, cum foras non sine charorum gemitu & luctu

dimisisse, ubi sylvestribus se feris aggregans, eorum more, corpore prono quadrupes ambulavit; dicitur enim postea oculos in coelum levasse, quando sibi redditus est, nec humano more articulatas voces proferebat, sed ritu bestiarum inconditos sonos resonabat. Interim cum pluvias & æstus perpeffus cum gelu æstuque configeret, alium necessariè corporis colorem induit, & ut 70. referunt, capilli ejus facti sunt quasi Leonum jubæ, ipse toto corpore hirsutus & hispidus, cæsarie per vultum & cervicem fluitante, unguibus in modum avium prædaticum crescentibus, sicque totum septennium ejulans, & ululans per saltus & avia discurrens herbis atque oleribus vescens, vitam Rex infelix post homines natos inauditam traduxit, dum interea Regnum ab Evilmerodacho filio secundo genito, plurimum dirigente Daniele (qui ab omnibus ut vir sanctissimus colebatur, & hæc ita futura prænuñciaverat) administraretur, omnibus ad finem septennij magna expectatione & desiderio suspensis. Quo finito sanitatem regnumque recuperavit. Daniel enim sua auctoritate & sapientiâ illud effecerat, ut sine difficultate, & quem magno desiderio expectaverant, magno gaudio & totius populi gratulatione reciperetur. Ordinem autem recuperatæ sanitatis

mita

nitatis ipsemet exponit: ego, inquit *Nabuchodonosor*, oculos meos ad caelum lavavi & sensus meus redditus est mihi & iustissimo benedixi & viventem in sempiternum laudavi & glorificavi. Mirum est hanc historiam quam ut verissimam narrationem Catholica fides amplectitur, Originem de Diabolo interpretatum esse, cum nihil eorum omnium, quæ hic enarrantur, omnipotentiam conditoris exsuperet, imò nec humanam naturam, neque pastus herbarum, quibus etiam longissimis annis anchoretæ vixerunt, neque rigidus & asper cultus vel potius neglectus corporis, neque interregnum, quod vel pro *Rege* *Danielé*, vel filio *Evilmerodacho* commode interim administrari potuit.

EVILMERODACHUS filius & successor *Nabuchodonosoris*, qui mox à morte patris *ioachimum* sive *lechemiam* eduxit è carcere, in quo 37 annos detentus erat, eumque præ omnibus Regulis honoravit, ponendo eum in solio sublimiore, & victu vestituque regio, aut statui præsentis & ceteris honoratori congruo excipiendo. Nominatim autem in *Danielé* rectè affectus fuit, propter ejus in patrem præ-

clarissima merita; & spectatam divi-
nam scientiam ac sanctitatem. Cumq;
quotidianus ad regiam mensam con-
viva assideret, omnem aulici lapidem
moverunt, ad hominem Judæum e-
vertendum, cujus rei efficiendæ non
multò post occasionem nacti, quando
Daniel sacrificulorum, nocturnorum
epulonum, fraudes per dolosum cine-
rem in pavimento fani ex occultis
subterraneis specubus prorepentium
vestigia digito ostendit, *Belique* lutei
Dei inanitatem aperuit. Cui victoriæ
illam quoque annexuit, quod vivum
Draconem quem præter *Belum* Baby-
lonij adoraverant, offâ ex pice, adipe,
& pilis medicatâ exanimaverit, osten-
deritque mortalem illius esse, ac nul-
lam divinitatem: tunc enim novo pro-
ceres inter & plebem concitato tu-
multu impulsus est Rex, ut leonibus
Deicidam hunc Hebræum obijceret
discerpendum ac devorandum, quem
tamen divina providentia septimo
post die illæsum Regi ac populo red-
didit

didit, pœnâ talionis nefarijs aucto-
 bus inflictâ & scelere in caput su-
 redeunte an: 3472. Rex quidem vi-
 tanto prodigio veri Dei præcon-
 cultorem & admiratorem se professus
 est, inveteratis tamen sceleribus & li-
 bidinibus non omninò renunciavit,
 ideò an. regni sui 23. mundi 3474. an-
 te Christum 559. à marito sororis suæ
 propter injustitias & libidines suas
 interfectus est.

BALTHASSAR, dictus ab alijs
 BALSASSAR, BALDEAZAR,
 BEI SHAZAR *Evilmerodach* post
 successit in regno, sed nec ipse par-
 fuit temperantior, Regnorum per-
 afflatus, per ignaviam & voluptatem
 sibi & imperio ultimam perniciem
 procreavit, cùm enim *Cyrus* & *Darius*
 Ductoribus *Gobriâ* & *Gadatâ* viri
 principibus, qui injurijs agitati à Ba-
 bylonijs ad Persas desciverant, Baby-
 lonem obsidione biennali cinxissent,
Balthasari autem major esset cura con-
 viviorum quàm præliorum, quem ip-

sa obsidij diurnitas cum incolis & Ducibus improvidum reddidit, ut hostium impetum contemptim eluderet, & Deo etiam insultaret vasis sacris templi Hierosolymitani per ludibrium temulento convivio adhibitis, dum maximè fervet convivalis luxuria, digiti manus scribentis apparuerunt in pariete, ex adverso, lucernæ, mensam illustrantis, arcanas litteras exarantes, omnibus quidem visas, nulli tamen sensu cognitæ. Igitur jussu Regis & suggerente Nitocre Reginâ matre, Daniel advocatur, ut Scripturam interpretetur, cujus summa fuit, MANE: *Numeravit Deus regnum tuum & complexit. THECEL: appensus es in statera & inventus es minus habens. PHARES: divisum est regnum tuum & datum est Medis ac Persis.* Sic interpretante Daniele, & simul instantem interitum denunciante non habuit miser, quò se verteret, præsertim cum meliorem mentis partem temulentia abstulisset, jussit tamen pro vaticinio funesto munera promissa tribui,

bui, Daniele purpurâ & aurâ tor-
que indui, tertioque post regiam dig-
nitatem loco haberi; cæterum cum
crederet, hæc omnia longa postea
pora eventura, vel etiam vatem
honore præstito & muneribus, pau-
cino suo apud Deum tam tristia
mitigaturum, aut inhibiturum, nihil
illâ nocte agitur pro sanâ mente, sed
mero depositi, crapulâ marcidâ, im-
potes sui somno metuque ignavitate
procumbunt; sub idem ac-
temporis effractis subito portas
Euphratem, tunc vix genua tangentes
in urbem somno vinoque sepultam
runtur, rapinis, cædibus, incendiis
subito miscentur omnia, Balthasar
pulis & somno distentus cum uxore
bus, concubinis, & familia aulicis
ro mactatur, nulli sexui, nulli ætati
crudelitas pepercit, ipsis parvis liberis
ad saxa allisis, mensis jam non vitæ
sed sanguine natantibus. Sicque
alto à culmine *Babylon* spectaculum
orbis, sedes voluptatis, gentium spe-

liarium, an. m. 3516. Regni Baltha-
 ris 22, desolationis Hierosolymitanæ
 70, & ultimo, Regni Babylonici 183.
 eodemque ultimo, regni *Cyri & Darij*
 23 ante Christum 537.

Regnum & Reges Tyrij.

Antiquissima quidem Tyrus est,
 quam annis 240. ante fundatum
 Salomonis templum conditam fuisse
 affirmat Josephus, imò longè adhuc
 antiquior, si de primo ejus conditu
 computas quærat; Regum tamen
 Tyri memoriam præsertim priorum
 obliteravit vetustas, nec ullius anti-
 quior est, quam *Abibali & Irami* fi-
 lii ejus, qui *Davidis & Salomonis* æta-
 te vixit, & cum ambobus fœdere ami-
 citiæque conjunctus erat, huic etiam
 ad templum ædificandum materiam
 & artifices suppeditavit. Octavus ab
 Iramo regnasse proditus *Ishobalm* sive
 ETHOBALES *Astarta* Sacerdos,
 cujus filiam *lezabelem* in matrimoni-
 um accepit *Achab* Rex Israëlitarum.

E Unde

Undecimus ab eodem Iramo celes-
tur PYGMALION frater Elifæ
Didonis, à qua Carthago condita, quæ
vixit circa tempora Ios Regis Iudæ.
Post *Pygmalionem* Regnum hoc sub-
tum fuit Babylonis Regibus & tra-
sum prima vice à *Nabuchodonosore*, qui
obstinata obsidione in 13. annum pro-
tracta munitissimam hanc urbem tan-
dem expugnavit & magna ex parte
vastavit an. m. 3447. contentis
usque victoriâ, quod sub jugum
urbe potentissimâ, Tyrios & Sidonios
Reges spatio 70. annorum clientibus
vectigales haberet. (usque dum
Chaldæi à *Cyro* affl. & attriti
denique funditus eversâ *Tyro*, Re-
gnum quoq; extinctum est ab *Alexandro*
an. m. 3722. ante Christum 331.

Regnum & Reges Lydiæ

LYDIA à *Lydo* Rege dicta, cuius
meminit *Herodotus*: licet alii
dicos à *Lud* filio *Sem* dictos esse ve-
rtum suum habuisse scribit *Gordanus*

biennio ante primam Olympiadem, hoc est an. m. 3276. In hujus regni Regibus numerantur præter alios priores ex magna parte ignotos *Argon* *Heraclidarum* primus Rex in *Lydia** qui regnavit circa annum mundi 3276. ante Christum 777. anno regni *Oziæ* 51.* & post multos *Ardisus** *Haliartæ** *Meles** *Candaules** *Heraclidarum* ultimus in *Lydia** *Gyges** & *Gygis* pronepos *Crasus* *Lydiæ* Rex ultimus. Sed cum Regni *Lydoræ* nec primos reges, nec initia temporis explorata habeamus, plerique inchoant Regum seriem cum *Eusebio* in *Ardiso*, & producunt usque ad *Crasum*, qui à *Cyro* captus obiit an. m. 3510. ante Christum 543, duravit ergò 186.

De *Gygo* Rege *Lydiæ* mentionem facit *Cicero*, annulum habuisse, à cuius diverso usu pendebat, ut si vellet, videret ipse omnes & videretur ab omnibus, sique aliter vellet, & gerendo annulum variaret, ipse videns omnes, notaretur à nemine. Unde proverbio locus est: **GYGIS ANNULUS** & quadrat vel in homines inconstantes, vel etiam

etiam in fortunatos, qui veluti divina
 gula, quidquid optant, assequuntur.

De *Craſo* refertur, quod à *Cyro* captus
 vinculisq; compedibus & superstru-
 entis cum 14, Lydorum filiis impoſitus
 ut vivus cremaretur, *Solonem* ter inger-
 endo inſclamaverit, à quo didicerat
 miniam ante obitum dici poſſe beatum, &
 re cognita *Cyrus* ipſe fortunæ inconſta-
 ntiam reveritus eum ſtammis eripuerit, cum
 que honorificè deinceps apud ſe retinuerit
 quanquam non diu poſthac *Cyri* benevolen-
 tiâ frui potuerit; brevi enim maxime
 contabuiſſe dicitur ob ingentem can-
 tem, in quam ex apice honoris decen-
 ſit, præſertim etiam quod videre libe-
 rit, filium ſuum à *Cyro* in patris compo-
 interfectum, quam necem cum intulerat
 mater, ipſa quoque ex muro præcipi-
 ſe dederit.

Regni Spartanorum

*Lacedæmoniorum Dynaſtia ſer-
 va in Peloponeſo.*

Inchoatur hæc Dynaſtia à
Heraclidarum poſteriorum *He-
 lis* in Peloponeſum, qui contigit
 m. 2961. *Saulis I.* ante *Chriſtum*
 Series eorum qui in Peloponeſo

nârunt ex *Euristhenidis* I. *EURISTHENES* frater *Proelis*, à quo linea *Proclidarum*, hi quia fratres gemelli erant, ambo fororibus itidem gemellis *Lathria* & *Anaxandra* filiabus *Thersandri* nupsērunt.

Narrat *Ælianus* lib. 12. de animalibus cap. 31. *Euristhenem* & *Proclum* cū nubere constituisent, Apollinem consuluisse, an cum Græcorum Barbarorumvè affinitate, nuptiis prudenter illigari viderentur, à quo responsum retulerunt, reverterentur tantū, unde venissent, in *Lecedæmoniam*, ubi cūque porrò terrarum animal summe ferox & rapax animal, mitissimum gestans occurreret, inde feliciter ac prosperè ducendas esse uxores. Huic oraculo obtemperantes cum in *Cleonæorū* regionem venissent, occurrit illis *Lupus* agnum portans, ex quo oraculum Apollinis intellexerunt atque *Thersandri* probi viri filias duxerunt.

II. AGIS regnare incepit anno decimo octavo regni David. * III. ECHESTRATUS * IV. LEOBOTES * V. DORISSUS * VI. AGESILAUS, post quos LYCURGUS Legislator Spartanorum, floruit.
E 3 Fu-

Fuit autem *Lycurgus*, *Eumoni* filius, et
Proclidarum, sive *Euripontidarum* stirpis,
 qui cum regnum obtinere posset, maluit
 pro tutore procurare Rempublicam. Frater
Polidochus mortuo, qui post *Eunonum* *La-*
cedæmone regnabat, Regnum *Lycorgi*
 omnium votis offerebatur, quod ille ge-
 tantisper, dum fratris sui uxorem gravidam
 ignoravit, deinceps enim Regnum ad con-
 ceptum fœtum, siquidem masculus esse
 pertinere affirmavit, se autem totoris loco
 Regnum administraturum. Virtutem no-
 tam suam & integritatē patefecit, cum pro-
 videret, quæ Regina malebat, non
 quàm Regis mater, ei significasset, libe-
 tum abolituram, si is eam velle
 duceret; Id consilij probare se finxit, et
 ait tamen ne fœtum medicamentis abor-
 ret, ne sibi illa noceret; sibi curæ fore
 in lucem editus è medio tolleretur. Co-
 ravit autem, ut parienti adessent fideles
 cœdes, qui natum infantem illicò ad se de-
 rent. Ergo cœnante illo cum Principibus
 cum allatus esset infantulus, eum *Lycorgi*
 acceptum in regio solio collocavit, et
 adstantibus natum illis esse Regem, et
Charilaum vocavit; cumq; regnum de-
 bus administrasset, ut affectati Principi-
 bus invidiam apud suos purgaret, per
 profectus, variorum populorum usum

nam legum, ac civilis disciplinæ formam
 reportavit in Patriam. Inprimis agrum
 Spartanum ex æquo partitus est inter om-
 nes; auri atque argenti usum litium ac sce-
 lerum causam funditus sustulit: nummis è
 ferro gravibus inductis; ac ne cuiquam pa-
 randarum opum luxus occasionem daret,
 publice omnes epulari iussit, duroque victu
 consuecere. His legibus rempublicam sta-
 bilire nitebatur. Ortâ inter cives gravi se-
 ditione, dum fugâ eam declinare studet, *Al-
 cander* converso capite fortè respectanti o-
 culum suffodit, quo spectaculo flexis repen-
 tè ad misericordiam animis, auctor facino-
 ris illi ad supplicium deditus, quem *Lycur-
 gus* in domum acceptum ita lenitate & ob-
 sequio sibi devinxit, nemo ut deinceps a-
 micior fuerit. Ad hunc modum publicè
 receptis legibus, ut ijs æviternitatem ad-
 deret, Delphos se ad oraculum proficisci
 velle denunciat, ac Sacramento cives om-
 nes adigit, nihil eos de legibus mutaturos,
 antequam revertisset, sic in Cretam abiens
 usque ad obitum ibidem permansit. Vitam
 sponte inedia finisse *Tertullianus* refert, æ-
 grè ferentem, leges à se latas Lacedæmo-
 nios mutasse, quia & ossa sua moriens in
 mare projici iussit, ne ijs Spartam relatis
 solutos se religione Sacramenti Lacedæ-
 m onij crederent.

VIII. TELECHUS * IX. ALCA-
MENES * X. POLYDORUS.

Huic propter justitiam cum summa
humanitate conjunctam tantum ho-
noris à Lacedæmoniis tributum est
ut quæ publicè obfignari necesse effe-
ret ea *Polydori* imagine à Magistratu sig-
narentur.

XI. EURICTATESI, * XII.
ANAXANDER, hic Messenios ex Pe-
loponeso expulit * XIII. EURIC-
RATES II. * XIV. LEON * XV.
ANAXANDRITES fœdus hie
huit cum *Creso* Rege Lydorum, p-
mus etiam ac solus hic ex Spartana
Regibus fuit, qui simul duas habuit
uxores, cum alteram planè invitatus
cere coactus fuisset ab Ephoris, &
quòd prior sterilis haberetur. *

XVI. CLEOMENES bellis &
Gloriis insignis sed infelix, quòd à
tandem regno deturbatus seipsum per
insaniam multis vulneribus dilacer-
avit & interfecerit.

Huic magnis copijs Argos oppugnata

se opposuit Telephilla Poëtria scemina generosissima, & deducto sceminarum exercitu, quos illa ut viros armaverat, fortiter ac viriliter cum copijs suis repulit, unde Argivi in memoriam hujus facinoris mensis cuiusque Numenia celebrare consueverunt, ut mulieres virilibus vestimentis & chlamydis, viri autem peplis muliebribus amicerentur.

XVII. LEONIDAS contra Xerxem & Thermopylas fortissimè pugnavit, à quo tamen per prodicionem, & hostium multitudine victus, occubuit, & cadaver ejus cruci affixum fuit.*

Stobzus auctor est Xerxem pectus ejus dissecuisset & cor pilis oblitum invenisse

XVIII. PISTARCHUS obiit diem suum in ipsis Regni initijs * XIX.

PLISTOANAX * XX. PAUSANIAS * XXI. AGESIPOLIS * XXII.

CLEOMBROTUS victus ab EPAMINONDA * XXIII. AGESIPOLIS

II. * XXIV. CLEOMENES II. * XXV. AREUS I.

multis bellis variante fortunâ gestis, occidit tandem in pugna quadam ad Corinthum. In li-



bris Machabæorum scribitur cum *Onia* Pontifice societatem junxisse, Epistola autem, quam misit ad *Oniam* priore Machabæor. cap. 12, legitur. Regnavit ergò *Areus* an. m. 3821. ante Christum 232, quo scripta est hæc epistola.

XXVI. ACROTATUS * XXVII. AREUS II. posthumus *Leonida* tutoris anno ætatis 8. morbo absumptus * XXVIII. LEONIDAS II. ab *Agida* regno expulsus, sed *Agidem* studio revocatus, *Agidem* ex captum strangulat. XXIX. CLEOMBRATUS II. * XXX. CLEOMENES III. Hic tyrannidem affectus & agnatis è vivis sublatis, à Senatus auctoritate eversa: patrem instituit, inde Achæos bello ortus, sed ab *Antigono* victus ad *Thomam* *Evergetem* exul profugit, & filio *Philopatre* inani restitutus. Spe delusus, ne evadere posset, custodia conclusus est: *Cleomenes* autem è custodia, quâ tenebatur, erupit.

pulumque ad libertatem convocavit,
sed irrito successu seditionis compre-
hensus seipse interemit, cujus exem-
plum amici ac famuli & filius natu-
major secuti sunt, reliquos cum mu-
lieribus PTOLOMÆUS sustulit an-
3835. ante Christum 218.

XXXI AGESIPOLIS III. sub hoc
expiravit Spartanum regnum, Spar-
tā Achæorum reipublicæ insertā cir-
ca an. m. 3839. ante Christum 214.
anno imperij Græcorum 97. quan-
quam rectius expirasse dicatur cæso
& fugato Cleomene & in Ægypto in-
terfecto.

*Lacedæmone Regnantes ex
familia Proclidarum.*

EX Heraclidis duo semper Reges Spartæ
regnarunt, facti ejus rei initio in *Euri-
sibeno* & *Proclo* fratre; hi enim, uti aliàs
nunquam in vita, sic neque de Regno con-
cordare potuerunt, cum uterque utpote si-
mul nati & gemelli æquali jure regnandi
gaudere sibi videretur. Unde etiam con-
sultum hac de re oraculum, regnare jussit
E 6 ut;

utrumque, quam deinde consuetudine
servavit posteritas. Qui à Proclo desce-
derunt Posterii Proclida primò, postmodum
autem à nepòte ejus Eurythione dicti sunt
Eurythionida vel Euryphensida; nam eundem
nepotem Proclis Pausanias appellat Eury-
phontem.

Regnârunt ergò ex Proclidis lineâ
hoc ordine I. PROCLES * II. SOIUS
III. EURYTHION * IV. PRYTA-
NIS * V. EUINOMUS, hic in turbu-
lentissima Reipub. tempora incidit
cente Regum auctoritate, & num-
sibilicentiam sumente populo; & cum
quandam contentionem dirimeret
nij cultro ictus moritur * VI. POLI-
CLES tenuit regnum post patrem
nec multò post diem suum obiit
& à uxore gravida * VII. LYC-
GUS, qui leges deinde dedit
dæmonijs * VIII. CHARILAUS
humus habuit tutorem patrum *
NICANDER * X. THEOPOMPO
De hoc THEOPOMPO scribit
tarchus & Aristoteles eum instituisse
ut Spartæ Ephori crearentur; ob quos
& su-

rem ille objurgatus ab uxore, ceu qui id ageret ut filijs minorem potestatem relinqueret. *Relinquam, inquit, sed tutiorem; ea enim tuta potentia est, qua viribus suis modum imponit.*

Ephori apud Lacedæmonias Magistratus ejusmodi erant, quales apud Romanos Tribuni Plebis à *Theopompo* sic appositis Regibus sunt, ut apud Romanos Consulibus tribuni, sicut enim à Consulibus ad Tribunos provocare quisque poterat sic Lacedæmonij à Regibus ad *Ephoros*. Et constat ab *Ephoris* alios Reges ejectos, & alios interemptos fuisse; erant enim primo pro ministris Regum, paulatim verò omnem in se potentiam transferentes ad tantam licentiam pervenerunt, ut sensim Magistratum proprium constituerint nomine *Ephoriam*: sic dicti ἀπὸ τῆς ἐφορᾶς quod est intueri, quòd ad civitatis salutem oculos intentos haberent. Instituti ergò *Ephori* sub *Theopompo* regnante cum collega *Polidoro*.

Post primum bellum Messenium tenuit regnum XI. *ZEUXIDAMUS** XII. *ANAXIDAMUS*,* habuit hic in regno collegam *ANAXANDRUM* & sub hoc Messenij è Peleponeso pulsati sunt.

110 *Ætas IV. ab an. m. 2940.*
sunt. * XIII. ARCHIDAMIS in
ce regnavit * XIV. AGASICLES
XV. ARISTON * XVI. DEMO
RATUS usus est CLEOMENE co
legâ regni, in iis, quæ ad Regni em
lumentum vergebant, minimè autem
in ijs quæ obesse videbantur, unde
varix discordiæ, etiam ad *Darium His
passum* exilium ei superanda fuerunt. *
XVII. LEOTYCHIDES contra *Ab
vadas* in Thessaliam profectus, cum
eam facile occupare potuisset, cum
prælijs omnibus victor existeret, pe
cuniâ se corrumpi passus est, unde
jestatis postulatus Tegeam in
causâ profugit domo Spartæ ex
damentis dejectâ. * XVIII. ARCH
DAMIS II. Athenienses vehemen
ter afflixit, & Messeniorum reliqua
fortiter expulit * XIX. AGIS I. e
tempore constitutum est ut de
consiliarij regibus adjungeretur. Mo
ta egit fortiter & feliciter * XX. A
GESILAUS cognomento Magn
quia excelluit animi magnitudi
& acc



confilio, beneficentia & humanitate:
 sed quod bella semper creparet & cu-
 peret, non omnibus gratus fuit. Usque
 ad pugnam Leuctricam per annos 30.
 princeps fuit propemodum totius
 Græciæ potentissimus simul & mo-
 destissimus, ut *Cicero* ait: noluit autem
 permittere ut statueretur sibi, vel de-
 pingeretur corporis sui imago, ita ut
 moriens quoque edixerit, *ne corpus su-
 um vel pingerent, vel effingerent, se enim
 non corporis sed animi sui monumenta e-
 laborasse.* XXI. ARCHIDAMUS III.
 de hoc in apophthegmatis refert Sto-
 bæus: cum vidisset catapultæ jacu-
 lum, tum primùm ex Sicilia advectum
 (fuit autem hoc inventum Dionysij
 prioris, teste Athenæo) exclamasse eum
 VIRI PERIIT VIRTUS? quod ipsum
 de nostrorum quoque tormentorum
 invento videtur dici posse, XXII. A-
 GIS II. pugnavit contra *Alexandrum*
 Magnum, cum *Dario*; & contra *An-
 tipatram* ac Macedonios eâ fortitudine
 & acerbitate prælii, ut cum ab hoste
 cin.

cingeretur, multitudine victus, vuln-
ribus toto corpore exceptis & viribus
licet deficientibus, ultrò tamen hostes
provocaret, & nemine congregari
minus auso, solis missilibus conficetur.
XXII. EURIDAMIDAS frater A-
gis. * XXIV. ARCHIDAMUS metuentis
à Demetrio Poliorcetes qui Athenis re-
ceptis, Sparta quoque inhiabat, pri-
mus fuit qui contra fatorum responsa
Spartam fossâ & propugnaculis ma-
nivit * XXV. AGIS III. * exinde viri-
se intruserunt Tyranni, & dilacerata
potestas & virtus Lacedæmonia
floruit.

Archontes Athenienses.

Coro Melanti filio gloriosâ matris
te pro patria occumbente anno
2985. qui erat annus Davidis 6. post
quam 17. Reges annis à Cecrope ad Co-
drum 487. Regia potestate moderata
essent, variata est forma gubernandi
& instituti sunt *Archontes* perpetui
sive Principes, vel ut alii vocant, *Pro-*

tores, qui per totam vitam præessent,
 Numerantur illorum 13. scilicet *Meo-*
cion * *Augustus* * *Archippus* * *Terchipp-*
pus * *Phorbas* * *Mezades* * *Drogon-*
netus * *Pheredus* * *Aviphron* * *The-*
spicius * *Alemaon*. * Hi gubernan-
 do expleverunt annos 316. ad annum
 usque 3300. qui fuit ante Christum
 753. inde Protheus popularis iterum
 novam faciem regiminis induit; ven-
 tum est enim ad *Archontes decennales*,
 qui continuis tantum 10. annis præes-
 sent, iterumque principatui expleto
 decennio abdicarent, horum 7. nume-
 rantur ab Eusebio. *Cecrops* * *Ass-*
medes * *Elidicus* * *Hippomenes* * *Leo-*
crati * *Abandor* * *Erixias* * anno de-
 nique 3370. *Archontes annui*, iique 9.
 simul, penes quos anni tantum unius
 regimen esset, quo elapso 9. alii substi-
 tuerentur. Forum primus *Rex* erat
Sacrorum videlicet ut apud Romanos
 exactis regibus fieri coeptum est. Al-
 ter *Polemarchus* sive militiae præfe-
 ctus, Tertius *Ephorus*, qui nomen
 anno

anno dabit, primus dictus est Creon
unde res Creone facta dicebatur & de
de cæteris. Sex reliqui *Themosthenes*
dicebantur. Paucis post annis, inquit
Torniellus, 6. circiter aut 7. post a
nuos principes constitutos regnum
theniensium omninò defecit; & quæ
quam plurima de eo prædicent *Hilto*
rici, plurimùm tamen in forma regni
minis dedecoratum & variâ tyranni
de exercitum ipsâ vicissitudine ex
spiravit.

Regnum & Reges Me dorum.

INterfecto *Sardanapalo* & exciso
Nive tres principes *Affyrj*, Reges
præfecti, dilaceratum regnum diviserunt,
Arbaces, *Phul*, & *Belesus*, *Phul*
sive *Phulbelocho* *Affyrj* regni reges
quias cum rudibus *Ninive*, *Belesus*
so autem *Babyloniæ* fortiente; *Arbaces*
Mediam regionem in *Asia* rexit
& regni prima fundamenta jecit
m. 3236. ante Christum 812. 20. 17.

ni Oziz 16. & Jeroboami 31. Primus igitur Medorum Rex ARBACES dignitate, rerum gestarum amplitudine inter *Sardanapali* præfectos clarissimus, quem idè *Sardanapalus* per speciem honoris ex aula sua in Mediam ablegavit cum potestate militiæ, quia turpissimæ vitæ inspectorem habere timuit, quem castigatorem tandem expertus est, conspirantibus cum auctore *Arbaci*, *Phulbelocho* & *Beleso* & luxuriæ ac veneris Metropolim Niniven cum *Sardanapolo* Regum probro evertentibus. Regnavit *Arbaces* annis 18.

II. MAUDANES vel MEDIDIUS regnavit per annos 40. * III. SOSASMUS vel SARSOMENES; hic invalescente potentiâ *Phulbelochi* familiæ, vestigalis factus est Assyrijs, regnavit annis 30.

IV. CARDICEAS, alio nomine ARBIANES regnavit annis 13. * præmittitur à quibusdam parens *Cardicea* ARTECARMIS, sed hic videtur per-

116 *Ætas I V. ab an. m. 1940.*
petuo bello occupatus fuisse, ut in
suo regnum stabiliret, neque unquam
solus regnasse putatur, unde etiam
sebius ejus non meminit* V. DE
CES, alijs DIOCES, sub hoc *Salmo*
nassar inter alios captivos etiam *Teb*
am seniore in Assyriam abduxit. Vo
catur hic idemque DEJOCES etiam
Arphaxad Judith. i. cap. tanta super
bix fuit, ut neque ridere neque excre
re coram se quemquam pateretur; an
n. 3345 sub captivo *Manasse* Rege
Judæ à *Merodacha* sive *Nabuchodon*
soro Assyrio victus, captus & jaculis
transfixus est, cum regnasset annis
54.

Dejocce occiso, non tamen prop
reà Regno Medorum finis allatus est.
Cum enim cæso *Holoferne* anno se
quente plagâ maximâ affectus esset
Merodachus, & tumor cordis ejus sup
pressus, facile fuit Medos resumptis
nimis sua recepisse, & Regnum suum
ad posterum, atque ad *Cyri* tempora
propagasse,

VI. PHRAORTES *Dejocis* successor,
 dictus etiam ASSHERUS & à Diodoro
Abini; Persas vicit an; m; 3345. bel-
 licæ gloriæ affectator, & felici expe-
 ditione contra Persas elatus, Assyrios
 & Ninivitas adortus, ut patri illatam
 injuriam ulcisceretur, cum magna par-
 te exercitus perijt, circa an. m. 3377.*
 regnavit annis 54. * VII. CYAXARES
 l. diversis nominibus hic celebratur;
 alias ARTABONUS, vel ASTHBOROS, ab
 alijs STYBARIS, dicitur *Cyaxares* pri-
 mus, ad distinctionem à *Dario* Medo,
 qui etiam *Cyaxares* dictus. Regnavit 7.
 annis.

Hunc Niniven obsidere properantem,
 Scythæ adorti, inde depulerunt, ejusque &
 vicinorum Asiæ Regnorum imperio potiti
 sunt; idè de armis Spem abijciens, atque
 adolos conversus, *Cyaxares* principes Scy-
 tharum amicitiz atque hospitij jungendi
 pretextu ad convivium invitatos interficit,
 eisque cæcis reliquam multitudinem, non
 magno negotio, debellatam, Asià iterum
 eijcit, & recuperatis iis, quæ amiserat ad
 Niniven regreditur. eamque vi expugnata
 solo adæquat, à quo tempore Assyrium Reg-
 num omnino concidit.

V III.

VIII. ASTYAGES regnare cepit
m. 3459 nabuchodonoforis 31. a
Christum 594. pater fuit *Darij* Me-
quem Xenophon & Josephus *Cy-
rem* quoque appellant, non natura, sed
adoptione. Hunc *Astyagem*, quem
Daniel vocat *Affuerum*, celebrem re-
didit *Cyrus*, ejus ex filia nepos, a quo
etiam victus est, Regnoque exutus an-
m. 3495. *Josedeci* & desolationis 47.
Evitmoredachi 22. cum regnasset an-
nis 38.

Et hic finis fuit Regni Medorum, qui
per annos 257. vel ut alij 259. floruit
quamvis enim memoretur in historijs *Da-
ryum* Medum filium *Astyagis* (adoptione
scilicet) successisse patri in Regno Me-
dorum, re ipsa tamen rerum potestas post
Cyrum jam erat, qui simul Persis imperabat
& Medis, *Darij* siue *Cyaxari* affinitatis & pa-
trialis amicitie titulo precario id indulge-
te, ut in Media moderaretur; fuit enim
summa *Cyri* conjunctio cum *Darij* armis
rum & armorum, ut qui conjunctis viribus
postmodum Babylone occupata imperium
in Persas transtulerunt

Cyr

D
re
edoc
iste in
unigen
crefcer
vitam
pagin
tation
cendur
dos Pe
am nu
vito int
dati in
humili
prægn
appon
rum fu
tit; H
serati
dum
que
perere
regiur
gerent
perit p
bus fu

Cyr

Cyri ortus, Educatio & exaltatio

Divinae providentiae laudandae singulare nobis argumentum suggerit ortus, educatio & exaltatio Cyri, quae ita se habuisse invenitur. *Afyagi* erat filia *Mandani* unigenita, ex cuius utero vitem oriri & crescere vidit *Afyages* pater per somnium, vitemque totam occupare provinciam propagatione diffusionem. Ariolorum interpretatione portendebat vitis filium ex ea nascendum, qui avum Regno spoliaret & Medos Persarum servituti subiceret. Ergo filiam nuptui dedit *Cambysi*, altitudo consilio, viro inter Persas mediocris fortunae & sedati ingenij, ut proles nasciturus stirpis humilitate deprimeret. Filiam exinde pregnantem accersit, parienti custodes apponit, & natum filium *Harpago* arcanorum suorum participi occidendum committit; *Harpago* autem vel metu vel commiseratione captus regio bubulco exponendum dedit, quod audiens pastoris uxor, quae eodem tempore filium mortuum perpererat, rogavit maritum, sibi ut puerum regium alendum afferret, cui ille mōrem gerens rediit in sylvam, ubi exposuerat, reperit puerum, ac prope eum canem uberibus suis pusionem regium lactantem, & à

fer-

feris avibusque protegentem; sulci
 ergo eum detulit uxori cane eum
 quente, quem non absque blanditijs
 pit uxor, & mortuo suo filio substituit
 educavit. Post annos 10. cum Cy-
 chore puerorum ludentium Rex effre-
 ctus, & contumaces aliquando occidit
 delata est ad *Astyagem* de puero quere-
 accessit ideo puer, & interrogatus
 id fecisset, cur servus caderet ingenus
 quia, inquit, *Rex eram elatum*. Bla-
 ratus *Astyagos* constantiam pueri in ma-
 riam habiti aliquando somnij reuer-
 cognitioque hunc ipsum suum esse nepos
 iratus *Harpagi* filium interficit & patri-
 landum proponit; *Harpagus* autem
 dissimulato, vindictam in aliud tempo-
 fert; conservatus tamen est ab *Asty-
 pos* suis, eoquod avo de cade ipius
 beranti Magi responderint, jam som-
 fatis satisfactum esse, quod Regem
 pueros egisset. Gavisus ergo *Asty-
 Persidem* ad parentes *Cyrum* ablega-
 terim *Harpagus* Dux erat & præfectus
 us militiæ *Astyagis*, & manserat hunc
 pæ altâ mente reposta injuria, quam
 ciferetur tandem *Cyro* jam ad ultionem
 eum per litteras occultas ad bellum
 ferendum excitat, Medorumque de-
 nem promittit, quos ipse interea

Astys, qui eis jam erat acerbior, alienos reddidit. Quibus litteris excitatus *Cyrus* Persas suos, à Medis spe jucundioris vitæ, abjecto Medorum jugo, abducit, & contra *Astys* educit, qui Persis *Harpagum* in occursum mittit, sed hic in pugna prævaricatus, *Cyro* victoriam dedit. *Astys* nihilominus minas intentans *Cyro*, & ariolis, à quibus supra *Cyri* fortunam deceptus fuerat, altis in crucem, omnem armatæ tatem, quam adversus *Cyrum* ipsemet ducit; sed victus in pugna fugatur, & vivus capitur, eique capto adstans *Harpagus* insultavit, filii eadem coenamque feralem exprobrans. *Cyrus* Regno quidem avum suum exiit, sed vivum apud se, & perhumaniter retinuit, quoad ille vixit, quæ causa postea *Craso* Lydorum Regi fuit, ut *Astys* sororis suæ maritum regno restituere volens, *Cyro* bellum, sibi fatale inferret; suo autem avunculo *Cyaxari* filio *Astysis*, alias *Dario* Medo appellato, precario, tum ut pietatem in avum maternum nondum exuisse videretur; tum ut Medorum sibi animos paulatim altius devinciret, Mediam gurgaria, quam bernandam commisit. Cætera de *Cyro* in adultione quinta *Ætas* suppeditabit.

F Reg-



Regnum & Reges Macedonia.

Macedoniæ Regnum fundatum est circa annum *Oxia* Rege Judæ 28. qui fuit annus mundi 3222 à *Carano* quodam Argivo *Pbidonia* filio, quorum genus ab *Hercule* deductum. Ideò Macedonij Reges & Alexandrini à *Lagida Ptolomas* Macedonia oriundi *Herachidas* sese efferebant. Vir ingenio manuque promptissimus fuit, qui contracta ex omni Peloponneso validâ manu in Macedonia venit, ibiq; Regnum auspiciatus est: vis limitibus, sed amplissimis propulsibus, de quo *Plinius* scribit, ipsos pulos aliquando continuisse, præsertim, quando temporibus *Macedoni Alexandri* in Imperium potentissimum effloruit; ad quem usque numerantur Reges, qui sequuntur.

I. **CARNANUS**, quem *Eusebius* scribit regnare cœpisse sub *Oxia*, occupatâ Edisâ urbe domitis ibid.

Regulis in eorum locum successit, & regiam sedem fixit; urbs autem à Capris, cum quibus imbrem fugitantibus simul irrupit *Carnanus*, nomen *Egarum* sive *Egis* accepit. regnavit annis 28. * II. COENUS regnavit annis 12. * III. TYRIMAS regnavit annis 38. * IV. PERDICCAS regnavit annis 15,

Hic moriturus filio suo locum ostendit, ubi ossa Regum reponeret, prædicens Regnum in familia mansurum, quamdiu ibi condite fuerint posterorum reliquiæ: & creditum est postea ex superstitione, deletam in Alexandro familiam, quod locum sepulturae mutasset.

* V. ARGÆUS regnavit an. 38, primum bellum ab Illyricis illatum foriter repressit * VI. PHILIPPUS I. Regnavit annis 38. * VII. Æropus I. Regnavit annis 26. amisit patrem in prima infantia, idcirco Illyrici rati, nunc Macedonas sine Rege adulto facilius suppressendos, magnâ vi bellum renovant, in quo Macedones Regem infantem in cunis, in acie collocant, magnaque cæde profigatos Illyricos



finibus expellunt. Ab aliis scribitur
 ÆROPS vel ÆUROPUS * VII
 ALCETAS regnavit annis 29. * II
 AMYNTAS I. primus regnavit
 nis 50.

Jussus hic à *Megabazo*, quem *Darius* à
Staspi miserat cum copiis, dare Regi suo te-
 ram & aquam (erat hoc Persis *deditionis*
 Symbolum) postulatis his ob hostilem me-
 tum annuit, & legatos pro regia dignitate
 splendido convivio excipit, qui cum *divi*
 multa petulantius facerēt, *Alexandro* filius
 patre ob ætatis reverentiam cedere pulsi,
 & pro mulieribus (quas barbarorum per-
 missu abductas, ornatiores se reducere
 promiserat) adolescentes habitu matrona-
 li indutos, gladiosque sub veste tegentes
 convivium reduxit, & ad unum omnes
 terfecit.

X. ALEXANDER I. cognomen
 to Dives regnavit an. 43

Plutarchus & Eusebius scribunt in
 Alexandro fuisse summa virtutum omnia
 ornamenta, quibus Regnum suum
 modum feliciter gubernavit. Solinus re-
 morat ad eum opibus affluxisse eum, ut *Apollo-*
ni Delphos, & *Iovi* Elidem, utriq; magnas
 aureas statuas miserit. Musicos etiam mu-
 neribus liberalissimè honoravit, quam
 ni

nificenciam *Pindarus* Lyricus præcipuè expertus est.*

XI. **PERDICCAS II.** regnavit annis 78. Variis expeditionibus militari- bus promovit Regni fortunas. Familiarem sibi habuit *Hippocratem* Medicum, qui, cum multum in Macedonia & Thessalia versaretur, silvarum incensione pestem illam Atticam inde pepulisse scribitur.* XII. **ARCHELAUS I.** regnavit annis 24.

Relictus hic à patre *Perdicca* tutor filii è Cleopatra nati, nefariè hunc in puteum præcipitatum necat. *Ædificiis* præcipuè, ac navalis militiæ instrumentis & armis Macedonia instruxit; vias etiam magnis sumptibus sterni curavit; viros litteratos adeò tenerè amavit, ut *Euripedem* Tragicum defunctum non solum contentus fuerit funeris sumptu prosequi, sed & crinem suum tondent, ut publicum mærorem ostenderet.*

XIII. **ORESTES** fratri *Archelao* successor datus, ab *Erope* tutore occisus est. Aliqui scriptorum hic interferunt *Eropum* II. Sed plerique ejus non meminerunt, etsi ortum à *Te-*

F 3 meni-

menidis fateantur. * XIV. ARCE
 LAUS II. regnavit annis 14. Inter
 Æus per errorem à *Cratete* in venen
 ne. * XV. AMYNTAS II. regnavit
 annum. * XVI. PAUSANIAS annis
 regnavit. * XVII. AMYNTAS I.
 regnavit annis 24. bis Regno dejectus
 à *Seuthe*, primò quidem reductus
 Theffalis; post verò in desperationem
 reductus, in exilium ire constituit,
 sed ab uno ex familiaribus revocatus
 opportuno sermone, quo ab *Arce
 laudi* audierat, quòd *Hellogidas* tu
 erat ad *Dionysium* priorem; *Hellogi
 dam* sepulturam imperium esse, in
 novas inductus castellum quod
 munitissimum occupat, & trans
 spatio accersitis hinc inde auxiliis
 universam Macedoniam recuperat.
 XVIII. ALEXANDER II. filius *Amyntæ*,
myntæ, regnavit annum unum. *
 PERDICCAS III. filius *secundus*
Amyntæ annos 5. regnavit, illis
 & Atheniensibus bellis infestus,
 versùs hos in acie occubuit. * XX.

LIPPUS II. Filius tertius *Amynto*
affervatus obses à Thebanis, & ad om-
ne genus virtutum informatus, mul-
tisq; victoriis contra Macedoniæ
hostes fortunatus, occisus est in nuptiis
Cleopæ filix à *Pausania* satellite, an-
no regni 25, illo ipso die, quo inter 12.
Deorum statuas luam quoq; collo-
cari, seque divinæ Majestatis confor-
tem haberi voluit an. m. juxta Salia-
num 3718. ante Christum 335. relin-
quens post se *Alexandrum* cognomen-
to *Magnum*, Imperio Græcorum fu-
turum Atlantem, & Macedoniæ Reg-
num cum magno Imperio copulatu-
rum. Explerunt igitur omnes hi Re-
ges annos circiter 471. scilicet ab an.
25. Regni *Oxi* usq; ad initium Impe-
rii *Alexandri Magni*.

Panionis, qui necem Philippo intulit,
erat ex *Orientalium* genere Nobilis adoles-
cens, quem *Attalus*, mero gravatum, sedâ
illusione prohibuerat. Is cum factus so-
brius illatz sibi injuriæ atrocitatem didi-
cisset, Regem ejus ultorem frustra expetiit,
quod ille *Attalis* operâ in suscepto bello
F 4 plu

plurimum indigeret, ejus tamen animam
 studuit muneribus & honoribus mitigare.
Pausanias autem implacabilem iram ferens
 animo, non injuriæ solum auctorem, sed
 pœnæ quoque irrogandæ negligentem
 civis decrevit. Itaque equis ad urbis po-
 tas dispositis, gladio occulto accinctus
Phylippum à stipulatoribus suis semotum, & ma-
 gnificè circumspicientem obruncat, cura
 que ad paratos equos contendit; sed con-
 lapsus, dum resurgere conatur, à Pericle
 multis ictibus confossus est. *In* istius re-
 creditum fuisse hunc percussorem ab *Olym-*
piade immisum repudii ulciscendi cupidus,
 nec ipsum *Alexandrum* ignarum pœnæ
 cædis extitisse, qui fratrem ex noverca in-
 ceptum, Regni æmulum timeret, itaque
saniam ab utroque ad eam cædem impulsum
 fuisse. Fuit autem *Olympias* filia *Nephe-*
Regis Molossorum, ex gente *Æacidam*
 quæ peperit *Alexandrum Magnum* & *Cl-*
patram.

Regnum & Reges Romanorum

Idem Romæ, ac Regni Romanorum
 diti natalis annus est, ab orbe
 dito 3302. Olympiadis VII. an. *Ab-*
Judæ & *Uria* Israël Reg. 9. *O-*
 Pontif. 6. Templi Hierosol. 280. *In-*
 Adultio

perij Assyrio: * 1371. Theglathal:
24. ab lio exciso 432, ante Christum
751.

REX ROMANORUM ROMULUS, natus matre *Rhea Sylvia*, patre ignoto.

De Patre Romuli, *Dionysius*, quarto, inquit, post anno, ex quo *Rhea Sylvia* Vestis Sacerdos consecrata fuerat *Iliæ*, sacrorum causâ puram aquam in *Martis* loco petens stuprum in fano, nescio quis intulit. Quidam dicunt unum de prociis ejus fuisse; alij vero ipsum *Emulium* insidiantem potius, ut morti posset addicere corruptam, quam libidini servientem, corpore armis ad summum terrorem septo, cunctisq; notis faciei, quantum fieri poterat, obscuratis.

Hæc *Dionysius*, hinc origo fabulæ à Marte conceptos esse *Romulum* ac *Remum*! Natus igitur & expositus à *Faustulo* pastore, inventus & educatus. Puer cepit litteras *Gabijs* discere, & spem indolis de se eximiæ præbuit. Adultior factus & edoctus à *Faustulo*
F s stir-

stirpem suam, maternam saltem, & iniuriam ab *Amulio* illatam, cum patribus & fratre suo *Remo*, *Amulium* oppugnat, vincit & obruncat, Regnumque *Numitori* restituit, quo auctore *Clonia* deducendæ inquit consilium, jusque rei socio assumpto *Remo* fundamenta jacit urbis, futuræ orbis & gentium *Dominæ*, & legibus æquis ac mænibus firmat; finitimos bellis infestos, & victos agrorum decessione mulctat, & *Neo-Romæ* limites quæversum dilatat. A vino, & quocumque inebriare potuit, abstinentiæ eò quidem, ut *Egnatium* quendam uxorem, quòd vinum bibisset, intercerat, cæde absolveret. Rigidus fuit ad eò, ut etiam fratri suo æmulatione & contentione ortâ de *Remuræ* & *Pallantii* possessione, quis alterius Dominium haberet, bellum intulerit & in pugna ictum fatalem inflixerit. demum an. 3338, cum regnasset annis 36, incognitâ morte extinctus fuit.

Cens
conjurati
rannied
æ de Vulc
daver es
cerptum
obruiff
malum
noninvit
le; qui d
esse, &
tus est.
II. I
creatus
si & O
717. Per
num er
Rempu
nem &
bat le
gressu
facili
vivo
Sakra
suspici
Morte
Mama

C

Censent probabiliter aliqui Patricios
conjurasse in mortem *Romuli*, eò quòd ty-
rannicè regnaret, & in ipsa Curia, quæ in
æde Vulcani habebatur, necâsse, & ne ca-
daver compareret, corpus frustatim dis-
cerptum sub togis extulisse, & clam terrâ
obruisse. Credibiliùs fortassè dicunt alij Ro-
malem Divinitatis honorem captantem
noctivum à malo Dæmone abreptum fuis-
se; qui deindè populo eum Deum factum
esse, & *Quirinum* appellari velle, menti-
tus est.

II. NUMA POMPILIUS Rex
creatus an. 3340. sub Regno *Manaf-
sis* & *Osa* Olymp. 16. ante Christum
713. Per Legatos à Romanis ad Reg-
num evocatus, unitatem in divisam
Republicam, & simul superstitionem
& malum secum induxit; finge-
bat se EGERIÆ per nocturnos con-
gressus familiarem esse, ut mortuus
facilius haberetur pro Deo, cui etiam
vivo cum Deo commercium fuisset.
Sacra instituit, sed malis artibus usus
suspicionem non levem magiæ movit,
Mortuus an. 3382. Regni 43. Regis
Manassis 45. ante Christum 671.

III. TULLIUS HOSTILIUS

Horatio *Dives* Cognominatus, Romanum ambijt contra *Martium*, Nona è filia nepotem. Hic à *Mecio Soffo* Dictatore Albano, perfido profugio prælio contra Veientes & Fidenates deceptus, injuriam vindicat Albæ excidio, & rem Romanam victorijs multis amplificat. Mortuus est an. m. 3414. ante Christum 639. Regni sui 32. temporibus *Iofia* & *Helcia*.

IV. ANCUS MARTIUS

Rege Judæ, an. 3415. à Senatu electus est. Filius fuit *Pompilia* filix *Nona*. Latinos ferocientes compressit, *Patulium* vi cepit; Fidenates exagitant Sabinos compescuit, Veientes & Volscos debellavit, & imperium ad mare prolato Ostiam coloniam duxit. Mortuus an. regni 24. an. 3438. ante Christum 615.

V. TARQUINIUS PRISCUS

nomine *Lucumus* dictus, patre natus *Demarato Tarquinio* in Hetruria de nobilissima Heraclidarum profapia, &

defuncto, uti & fratre, qui fuit *Arvus*
 nomine, ipse amplissimorum hæres
 bonorum, Romam fortunarum sua-
 rum sedem delegit, & præstitâ stre-
 nuâ operâ *Anco Martio* meruit eidem
 Senatus Suffragiis succedere an. m.
 3439. Sedecix 4. Bella gessit cum la-
 tinis, Sabinis, Hetruscis, & re ubique
 gesta feliciter splendorum triumphos
 egit, plurimis ædificiis auctâ Româ
 interemptus est an. regni 38, an. m.
 3476. ante Christum 577.

Nec auctores fuerunt ambo filij *Anci*
Marii, quos *Tarquinius* à patre defuncto
 in tutelam accepit, sed adultos facinoris
 alicujus reos in exilium relegavit. Hi au-
 dacissimos duos conjuratorum selegerunt,
 qui habitu pastoritio & falcibus lignatorijs
 instructi meridie Regiam adeunt, ibique
 motus se maledictis incessunt, ob illatam
 injuriam Regis opem implorantes, vocati
 ad Regem, dum inter se contendunt ac lu-
 dibrio habentur, falcibus impetunt Regem,
 relictoq; in vulnere telo, foras sese eijciunt,
 sed comprehensi, proditis auctoribus, pœnas
 dedere.

VI. **SERVIUS TULLIUS** gener
Tarquij Prisci, natus à patre *Tullio*
 Cor-

Corniculario, (qui in expugnatione
Corniculi urbis bello cecidit) & ma-
tre *Ocrisa*, quæ captæ, & *Tarquini*
Regi, cum esset formâ præstanti,
prægnans, extra sortem data est, cum
quæ peperisset, mariti nomen filio de-
dit, & *Servium* simul appellavit, quod
eum in servitute peperisset. Propter
dotes insignes, quarum specimen ad-
ultâ ætatē dedit, inter Patritios ele-
ctus, tandem etiam *Tarquini* filium
conjugem promeruit, ac socero con-
silio ipsius familiæ unicum præsidium
exitit; nam de soceris voluntate (quæ
malè metuerat, ne *Martij* fratres
Populo & Senatu regno admoveren-
tur) accedentibus & confirmantibus
suffragiis Patrum, illud in se transtulit
regionumq; nepotū tutelam suscepit.
Populum munificentiam conciliavit, pe-
pillos jam puberes affines legit; con-
tra Hetruscos bellum gessit, & tertio
vice triumphavit. Instituit censum,
classes, Centurias, & Tribus. Domestico
tandem filia, & generi sui scelere

ever

everus est. Etenim de *Tarquinijs Superbi* ambitu edoctus, cum hoc illum nomine & privatim objurgasset, & in Senatu accusasset, tacitoque omnium consensu condemnatum, denuò in gratiam recepisset, aliquantò post hostem experitur. *Tarquinius* enim observato eo tempore, quo Plebs ruri occupabatur, cum regijs insignibus & armatus in forum descendit, Senatum per præcones convocat, & ab uxore *Regis* audit; *Servium* autem id prohibiturum, & cum objurgatione vim intentantem, validior ipse primùm per gradus præcipit egit, deinde domum repetentem, per immisos sicarios peremit, & Regnum per vim retinuit an. m. 3520. ante Christum 233.

VII. *TARQUINIUS Superbus* occupato per vim Regno armatis se circumspexit, *Servij* studiosos cædibus varijs sustulit, Leges *Servij* abrogavit, neglecto Senatu se gessit Tyrannum non Regem, utque muniret Tyrannidem, affinitate se junxit cum *Octavio Manio*

Manilio & gente latinorum; cui
 ille vir Princeps erat; Bella in Vol-
 scos, Gabios, Rutilos majore ex parte
 feliciter confecit; verum cum ma-
 ram diuturniorem traheret in *Ardea*
 obsidione, interea **SEXTUS TAR-**
QUINIUS *Superbi* filius, adulterio se
 contaminat cum **LUCRETIA Tar-**
quinij Collatini conjugē: erumpit nefas
 diriore adhuc eventu, unde *Populus*
 cum *Collatino* & *Junio Bruto* conjurant
 de *Tarquinio* Rege & filiis urbe pel-
 lendis. Plebis scitum super ea res con-
 fectum, ad castra mox missum, ut
 exercitus totius urbis iudicium & con-
 sensum sequeretur, quod, annitentibus
T. Herminio & *M. Horatio*, perit
 etum est. Re innotescēte, *Tarquinus*
 confestim effusus in cursum equis ad
 urbem properat, cumq; portas clau-
 sas reperisset, & armatis referta pro-
 pugnacula, quantocyus castra gemens
 seseque afflicta, repetit: sed illuc
 quoque rebus jam perditis pervenit.
 Itaque urbe exclusus & castris, *Gabios*

ad filium iugit, ex quo facto ab anti-
quis Romanis dictum est REGIFU-
GIUM, quod sexto Kalend: Martias
factum an. 3545. ante Christum 244,
& deinceps celebratum est.

Tarquinius autem jam penitus ex-
acerbatus Veientes & Tarquinienses
ad bellum inflammat, & *Porcenam* ad
obsidionem Romæ adducit, quâ *Mu-
nij Scævola* artibus solutâ, postremò
Octavum Mamilium & Latinos im-
mittit, cum his atrociter pugnatum est
à Romanis, ut occumberet *Mami-
lius*. Rebus ergò desperatis, Curias ad
Aristodemum Tyrannum confugit, ibi-
que velut S. Augustinus scribit, Tuscu-
li tandem, non *Tarquinius Superbus*,
sed abjectus & humiliatus mortuus,
an. exili sui 14, regni 25, vitæ suæ 80.

Abulterium autem à *Tarquinio Lucretia*
illa tum hoc modo erupit. Ad flagitium qui-
dem illa consenserat, sed ingenti compul-
sa metu, cum ille minaretur se interfectam
cum famulo compositurum, ut in flagitio
deprehensi, interfectique viderentur, sed
hæc culpa *Lucretia* neque ultima fuit, ne-
que

que maxima, nam qui crimen perfuræ
Dæmon, ejus etiam tantum intulit dolorem,
ut præ illius impatientia etiam coram
natis & amicis narrato facinore, & ubi
ne illius efflagitatâ, strictum cultrum in
cordia altè demerferit, & lucraq̃tem a
mam in paternis ulnis emiserit. Ualde
rum non est tam atroci facinore, & atro
ciore post illud eventum, concitatam
Romam vindictæ furore exarsisse. Et hæc illa
famola *Lucretia* est, Poëtis decantata, pitto
ribusque celebrata.

Et hic finis & terminus Regum Romano
rum est. Convocato ex eo tempore So
natu, Populoque, decretum atque factum
est juramento, Regem post hæc no
nem Romæ creandum esse, neq; à se, q̃
à posteris. Ne tamen funditus deleat
regium nomen, decretum est, ut Pontifex
cum Auguribus unum è senioribus erigi
qui sacris præesset, & Rex Sacrorum dicitur
retur.

S. 6. *Institutio Rituum Sacrorum & Profanorum.*

Inunctio Regum Oleo sancto, quo
Exodi 30, primò usurpata à
muclè in Saule an. m. 2962. 1. Reg. 10.

Tullii lenticulum olei, id est vas unguentarium ob lentis figuram ita nuncupatum, & effudit super caput ejus & de osculo est cum, & ait: *Ecce unxit te Dominus super hereditatem suam in principem, & liberabis Populum suum de manibus inimicorum* * Osculum Regibus dari solitum ab Episcopo in unctionibus, similiter etiam in ordinationibus, non tantum significat benevolentiam Episcopi, sed signum est divini in ipsum inunctum amoris; & quoniam osculum est indicium pacis, hoc etiam osculo significari ait *S. Greg.* ad Regis officium pertinere Deum inter & hominem pacem conciliare, pacem etiam cum Populo suo, cujus caput & pater est, & quasi sponsus, conservare * Ritus exorcizandi daemones temporibus *Salomonis* in usu fuit.

Inter libros enim *Salomonis* liber memoratur de exorcismis, sive adjurationibus ad fugandos Daemones, callebat enim *Salomon* artem contra Daemones dono divinitus sibi inspirato quem *librum Origenes tractat*, 15. sua aetate extitisse significat. Injuriam impingunt *Salomoni* qui dicunt arte usum

usum fuisse Dæmones evocandi, cum è contrario non eos evocare, sed pellere suisque bris docuerit, è quibus vetus Synagoga exorcismos desumpserat adversus Dæmoniacos, usurpatos Christi sæculo: *Antiq. ad huc vim habentes Josephi temporis spectante miraculum Vespasiano, Lib. antiq. cap. 2* Igitur improbè Salomonii describuntur Liber incantationum Salomonii 2. clavicula Salomonis 3. annulus Salomonis &c.

Consuetudo collegiorum & conventuum Religiosorum simul habitantium jam fuit tempore Samueles; Prophetæ enim illi, qui *Sauli* obviam venerunt redeunti à *Samuele*, Religiosi si erant, habitantes in colle Dei, ut *S. Hieronymus à Samuele* instituti Deum laudandum, latiusque deinde propagati sunt. * Lex Regis & Regum de mutuis ad invicem officiis tradita à *Samuele*; Reg. c. 10. an. 2963; * Notus psallendi laudes Dei, cum instrumentis musicis ab an. 2969, quando Psalterium compositum à *Davide* magna ex parte, eo tempore, quo pascebat oves, post unctionem à *Samuele* in domo

domo *Isai* factam. An verò omnium Psalmodum, qui extant, unus *David* author sit dicendus; an verò ad eisdem gloriæ societatem, alii quoq; admittendi, qui in quorundam psalmodum in initio inveniuntur inscripti, multi pro utraq; parte disputant. *S. Chrysostramus* omnes attribuit *Davidi* aitque eos, quibus aliqui Psalmi inscribuntur, non fuisse auctores, sed decantatores.

De modo atque usu psalmodum *Davidicorum* ita *S. Chrysostramus* in Proemio Psalm. *Dei Israelis Regem excitavit virtute præditum iustitiaeque & Prophetam, qui librum 150. Psalmorum divino spiritu composuit, cum numeris & diversis instrumentis & saltationibus, & canticis eos canens, ipse enim tenebat Cytharam & habebat diversos sub se choros, parvorum Prophetarum; sic enim eos vocabant, qui monebant apud Prophetas, sæpe autem eos etiam filios Prophetarum nominabant, qui habebant diversa instrumenta; hic quidem Cymbala, ille tibias, alius tympana, alius Psalterium & Cytharam, alius autem quæ dicuntur Bucolica; unusquisque autem chorus habebat principem, puta *Asaph, Eshian, & Idithum* &c. Quando*

do ergò à spiritu incitabatur ad prædicandum, vel de Christo, vel de captivitate puli, vel de liberatione, vel de Provede Dei &c. Unumquemque Psalmum numerosè componebat, tendentem ad unum gumentum, & cum uni Choro tradebat, quod si ei visum fuit in medio psalmi, id quod psalmi reliquum erat, alij chorotracerent ipsa psalmi successio vocabatur *Dispsalma*, postquam autem ipse Primus psalmum tradidisset, deinceps unusquisque & per se, & concorditer in eundem & numerosè, hi quidem in his instrumentis, illi verò in illis sibi invicem respondentibus *Dei gloriam & laudem saltando psalmum cantabant*. Sic *Chrysostronus*.

Ritus corpora Sanctorum honorificis sepulturis honorandi & reliquias venerandi observatus in corpore ossibus *Samuelis* jam ab an. m. 2977 scribit enim *Benjaminus* Judæus in itinerario suo, corpus *Samuelis* in *Bethmatha*, in Synagoga custoditum, autem à Christianis postmodum translatum fuit in *Silo*, magnumque templum excitatum & oppido datum nomen *S. Samuel de Silo*. Denique à *Arcadio Augusto* Sacra ejus lippian

trau

transportata sunt de Silo ex Judæa in Thraciam, unde S. Hieronymus contra Vigilantium, dolet, inquit Martyrum Reliquias pretioso operiri velamine & in vel panno, vel culicio colligari, & prope in serquilinum, ut solus Vigilantium, & dormiens adoretur. Ergo Sacriety sumus quando sanctorum Apostolorum Basilicas ingredimur: sacrilegus Constantinus Imperator, qui sanctas reliquias Andreæ, Lucae & Timothei Constantinopolim transtulit, & sacrilegus dicendus est Augustus Arcadius, qui ossa B. Simeonis longo post tempore de Judæa transtulit in Thraciam &c.

Templorum erectio & Dedicatio solennis incepit an. m. 3030. Regni Solomonis 11. ante Christum 1023. * Catechylacia poni in templis solita proebationibus faciendis introducta sunt a Rege Joã an. m. 3177. ante Christum 876. *

Triplici enim ex capite pecunia prove- niebat ad facta Te[m]pli, & ornamenta cultui divino necessaria conservanda. Primò pendebatur à transeuntibus in censum Po- puli

puli, qui scilicet attingebat 20 annum, ex lege dimidium sici pendere incipiebant, & ita deinceps, quæ erat quadam profellu fervitutis, quæ se Domini vestigales ostendebant. Erant deindè qui ex voto pecuniam Domino debebant. Erant postrem qui sponte offerrent donaria in ulum Templi, sine ulla legis obligatione, quales illi erant, quos Dominus aspexit mitrentes munera in Gazophylacium Templi; eam autem pecuniam colligebant sacerdotes, & Levitæ juxta ordinem vicis suæ, & administrationis in Templo. Factum est autem ut Levitæ negligenter obirent munus suum in colligenda pecuniâ; neque enim egrediebantur ex urbe, & oppidatim pecuniam colligebant, vel etiam si collegissent, ipsi credebant, nec fabricam Templi curabant. Rex ergò *loas* monente Pontifice remedium adhibuit, iussitque præconis voce denunciari Populo suo, ut singuli pecuniam a Moyse constitutam, vel eam etiam quam quisque offerre vellet, portarent in Jerusalem, ut sic Levitæ à discurrendi laborarentur. Præcepit insuper confici arcam recipiendæ pecuniæ idoneam, quæ publico loco exposita esset, in quam singuli pro seipso pecuniam Deo vel debitam vel spontè oblatam conijcerent. *Latitque sunt* inquit Scriptura, *cuncti Principes & omni*

mutatam scilicet formam pecuniæ colligendæ, & ingressi contulerunt, ut impleretur & congregata est infinita pecunia, quæ dividebatur inter Præfectos operarum, viros honestissimos qui in fide tractabant eam

4. Reg. 11. Observat *Abulenſis* tametsi in veteri Testamento Rex potestatem exercuerit in Levitas quoad hanc pecuniarum collectiorem eos reformando, id tamen non factum absque Pontificis *Ioiada* viri integerrimi approbatione, qui *Ioa* erat instar parentis optimæ de se meriti.

Profani quidam ritus & consuetudines.

*P*ars singularis annis celebrari solita, in Anniversario Romæ conditæ qui erat dies 21. Aprilis, festus scilicet dies Pastorum, quo à *Pale* Dea, uberes partus pecorum impetrare volebant, undè & *Parilia* quidam vocaverunt, vel etiam sic dicta à partu *Ilia*, ut ait *Solinus*. Ortum sumpserunt an. m. 3302. ante Christum 751.*

Forma Monarchici regiminis Romæ inchoata an. m. 3303. ante Christ.



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

750, quam *Romulus* ita ordinavit. Primò assumptis Imperii insignibus, Augustiorem se reddidit. Licet enim, exemplo à finitimis *Hetruscis* sumpto. Deindè universâ multitudine tripartitò divisâ, singulis singulos præfecit *Duces*: & unamquamque rursus partitus in 10, totidem eis *Duces* præfecit. Harum partium majores, *Tribus*, & minores, *Curia* appellavit, undè illi *Tribuni* & *Curia* dicti. *Curia* rursus in *Decurias* distributæ sunt, quarum *Rectores* *Curiones* appellati. Agros quoque in 30. sortes æquales divisit, & singulas *Curias*, singulos agros sortibus exempto prius quantum templum fieret, & parte quâdam, quæ publici juris. Aliam quoque *Curia* distributionem induxit, ut qui opibusque præstarent, *Patricii* rentur, à quibus *Patricij* proprii sunt; alii, tenuioris fortunæ, *Plebeii* nati, quocum *Republ.* ipse administraret, ita elegit. Primum

tritorum ex ordine unum elegit, qui
esset Princeps Senatûs, cui Rex quasi
Prorogationem committeret;
tùm unamquamq; Tribum jussit tres
viros eligere, qui Sapientiâ & Genere
precellerent; post hos novem man-
davit rursùm singulis Curiis, ut è Pa-
tris ternos eligerent, factiq; sunt 90
& eum prioribus decem Centenarius
numerus Senatorum impletus est. E-
legit quoque ex primaria Juventute
300 equites, tam ad tutelam corporis
sui, quam ad alia munia peragenda,
eisque *Celerum* nomen dedit *

Ritus publicè à victo hoste trium-
phandi Romæ introductus à *Romulo*
an. 3707, ante Christ. 748, an. regni
Acher 12. Cæninensibus & Antem-
natis victis Romam reduxit exer-
citus hoc ordine: primò spolia hosti-
bus in prælio detracta præferebantur,
cum votivis primitiis manubiârum;
Pompam ipse *Romulus* postremus
claudebat indutus purpurâ, & laureâ
G 2. coro-

coronatus, atque ut tueretur regni
 Majestatem, quadrigis invehebatur
 reliquæ peditum equitumque copias
 affectabantur Regem victorem, peditum
 suo quæque gradu exornatæ, & hymen
 nis canentes Deos patrios & Duce
 incondito carmine prædicantes; effusa
 fa obviam Civitas gratulabatur cum
 uxoris & liberis ex utroque viarum
 latere. Ut in Urbem ventum est, præ
 sto erant crateres vino pleni, & m
 sæ variis instructæ cibus ante ædific
 Optimatum, cuius ad fruendum præ
 positæ. Hæc species fuit Romani
 Triumphi, quæ postea tota ad di
 tiarum ostentationem conversa est.
 Sic exceptus intra urbem Romam
 locum ascendit, postea Capitolium
 etum, ubi opima spolia *Feretriæ*
 cum templo dicavit, quod Romani
 mum omnium templum fuit*.

Clâsses Sacrorum diversorum
 Numa institutæ an. 3341. ante C
 stum 712. eodem tempore, quo imp
 M

Manasse idola erexit in templo Domini.

Erat autem 8. Classes Cæremoniarum ad Religionem adhibendarum, quas in 8. libris conscripsit, & totidem sacrorum hominum ordines constituit. Prima classis erat *Curium*, qui sacra publica facebant pro Curialibus * Secunda *Flaminum*, quibus vocabantur à gestatione pileorum, quæ Flaminica dicta sunt. Ethi tres erant *leui*, *Marii* & *Romulo*, dicati, quorum primus *Dialis*, alter *Martialis*, tertius *Quirinalis* appellabatur. * Tertia Classis fuit *Trinobasorum Ceterum*, qui stipabant corpus Regis cum pedites, tum equites, & sua Sacra certa peragebant. * Quarta classis erant *Angeræ* * Quinta *Virgines Vestales*, quæ in templo à Numa Deæ *Vesta* primùm Romæ condito, ignem perpetuum custodiebant, & ministrabant. Numero erant tantum quatuor, quos Plutarchus his nominibus distinguit: *Gegania*, *Verenia*, *Canuleia*, & *Tarpsia*, qui numerus postea excrevit ad Senarium; his tamen licuit post 30. annos in divino famulatu transactos ad nuptias evolare * Sexta classis erat *Saliorum*, quos Numa à Patribus elegit, & Juvenes erant decore conspicui 12. numero, qui Sacra in palatio celebrarent * de *Saliorum* institutione

G 3

tionem

tionem refert *Plutarchus*, quod cum morbus pestilens totâ Italiâ grassaretur, & *Pompeia* aurea de Cœlo delapsa in urbem esset, ut facilius à furibus conservaretur, unicuique alias quam simillimas confectas, quas custodes *Salyj* conservarent, easque chorea per urbem armati salientibus deferrent. Undè & *Salyj* dicti. *

Septima *Faciarium* erat, qui præstantissimis familiis selecti prospiciebant, ne Romani ulli cœderatæ civitati bellum inferrent, quod si quæ prior cœderatæ esset, legatos agebant, & primò jus suum rogebant verbis, quo non impetrato, tum vi ritu intulati bellum in hostium finibus elicebant; & omnia jura pacis ac belli dijudicabant. Ultima classis fuit *summi sacerdotij*, *Summi* videlicet *Pontificis*, cuius nomen à reficiendo ponte sub iudicio, quod fuit operum ejus, datum est, ille omnes causas dijudicabat, de sacris leges sententiasque interpretabatur. *Numa* autem præstantissimam familiam, simulavitque in *Ageria* familiaritatem & frequentes congressus habere; quod sic expressit *Augustus*, fecisse *Numam* Hydromantiam in aqua videret Deorum imagines, & quibusdam diis Dæmonum ludificationes, à quibus daret, quæ instituire & ordinare debebat.

An. m. 3278. autē Christ: 775. regnante in Iuda *Joathamo* & in Ibraële *Phasael* *Phul* 43, Imperij Assyriorū 1347 initium sumpserunt Olympiades, quæ sunt historicorum & temporum nota accuratissima, periodus scilicet 4. annorum, nomen habens, à ludis Olympiis, qui ab Hercule Idæo ante annos 430. instituti, & hoc anno ab *Iphiclis* *Ellicorum* Rege restituti sunt, in quorum solennitate accuratè notantur nomina Athletarum & victorum, nec non eorum, qui ludis præfuerunt aut interfuerunt. Indè ab his ludis facilis methodus in usum venit, suis res quasque gestas temporibus adnumerandi *

Primus census Populi Romani, & exinde consuetudo censendi Populum singulis quinquenniis incepit an. m. 3486. ante Christ. 567. sub *Servio Tulio* an. urbis conditæ 186. *

Peracto censu iussit Rex cives omnes in campo Martio adesse, dispositisque turmatim omnibus lustravit eos tauro, ariete, & hir-

hirco: quas hostias ter circum castris
solitas Marti consecrabant. Fuerunt autem
viri Romanorum, quorum fortunæ illi
no censæ sunt 85. millia minus trecenta.
Edixit denique Rex, ut quinto quoque
anno Civium censu habito Lustrum conde-
tur, quod ab ipso quater observatum est.
Tarquinius autem Successor ejus iterum
neglexit, nec alii deinceps accuratè obser-
vârunt, ut Lustrum, & tempora per Lustrum
computandi exiguus usus esset.

S. 7. Sanctitate & Prophe- tia Clari.

Ab an. m. 2940. usq; ad an. 3000.

Prophetæ, qui Israëlitis pro Philistinis
perant, pro Theologis & Concionatoribus,
ut inquit S. Augustinus, dupliciter
sunt: alii quorum Prophetiæ cano-
ptæ non exstant, memorantur tantum
Scripturâ; alii autem quorum Prophetiæ
litteris consignatæ & Scripturæ
sunt, quorum 17. numerantur: Majorum
12. Minores, quibus accensendus est
cum enim à multis illius Prophetiæ (non
nò Canonica) adscribatur Jeremia,
Baruch scriba tantum, quanquam &
rè Propheta fuerit, idè tamen neque
jores inter, neque Minores censetur.

pheta autem ejus ponitur post *Jeremiam* tanquam rivus, fonti suo conjunctus.

Vocatur autem alij Majores, & alij Minores, non idem quod sententiarum gravitate, rerum verborumque majestate sibi invicem cedant; sed ob sermonis & librorum brevitatem: Nam etiam Minores Prophetarum majora volumina scribere potuissent, si vel voluissent, aut aliunde nihil obtitisset, cum & ipsi per multos annos concionandi & Prophetandi munere perfuncti sint, uti *Oseas* ad annum 90. usque hoc officio perfunctus est. Majores sunt *Isaias* * *Jeremias* * *Ezechiel* * *Daniel* * Minores *Oseas* * *Ioel* * *Amos* * *Abdias* * *Ionas* * *Micheas* * *Nahum* * *Habacuc* * *Saphonias* * *Aggeus* * *Zacharias* * *Malaciam* * Hic eo ordine temporis collocantur, quo sibi in vita & officio Prophetandi ac concionandi successerunt.

I. OSEAS prophetavit regnantibus *Oziâ*, *Jothane*, *Achazo*, & *Ezechia*, Regibus in *Judâ* circa an. 3227. ante Christi *Sab.* juxta *Epiphanium* filius fuit *Beer* in *Belomoth*, de profapia, & Tribu *Manasse*, Domini futurum adventum prodigio annuntiavit, scilicet si quercus in *Silom* à seipsa in portiones sex findatur, & totidem quercus

G s

cus ferent; factumque est ita. Ne
 dubitatione caret ejus conjugium,
 quo communior sententia est, Osea
 secundum illud Domini mandatum.
Vade, sume tibi uxorem fornicationum
& fac tibi filios fornicationum, quia for-
nicans fornicabitur à terra Domini; Se-
 cundum hæc verba Domini verè du-
 xisse uxorem *Gomer*, filiam *Debalam*,
 dudum meretricem, factam postea
 continentem & filios ex ea susceptos
 legitimos, qui tamen filii fornicationum
 dicuntur, quod geniti essent matre,
 quæ dudum sub fornice sedebat.
 Hoc autem conjugio demonstratur
 imminens abdicatio Regni Israël
 Idololatriam, quàm postea totiusque
 derelictio subsecuta est. Prophe-
 tavit tam ad Judæos, quam ad Iude-
 os, undè in titulo suæ Propheti-
 æ Regem præfigit. Sicut etiam
 mortuus senectute plenâ, & ab Ec-
 clesiæ Sanctorum catalogo adscriptus
 est 4. Julii, ob vitæ sanctitatem & con-
 stantiam singularem.

II. JOEL natus est secundum *Epi-*
phanium in agro *Bethor* de Tribu *Rubem*
prophetavit temporibus *Ozia*, *Io-*
tham, *Achaz* & *Ezechie*, sicut *Oseas*.
Videtur etiam non improbabiliter
prophetasse temporibus *Manassis*, un-
de in editione LXX. ponitur post
Mischaam. Argumentum ejus fuit
predictio captivitatis *Babylonice*, &
ejus anti-typus, judicium extremum
& Christi adventus in valle *Josaphat*.
Mortuus & cum honore & gloria se-
pultus in *Bethor* & inter sanctos ab Ec-
clesia relatus legitur 13. Julij.

III. JONAS filius fuit, non viduzę
Sareptanzę, ut *Hebręi* putarunt, sic
enim *Tyrus* aut *Sidonius* fuisset, &
cultor idolorum, sed filius fuit *Amathi*
ex patria *Geib*, urbe non *Philistino-*
rum, sed illa quę est in *Opheri* perti-
nens ad Tribum *Zabulon*. Prophe-
tavit tempore *Osee* & *Ioelis* sub *Ieroboam*
mo II. circa an. regni ejus secundum
& regni *Amasia* 16. ante Christum
& 41. *Ieroboamum* ad bellum *Syris* infe-
ren-

G 6

rendum animavit an. 3216. ante Christum 837, ablegatus est deinde in Niniven ad Assyrios an. regni *Sardapali* primo, Regni autem *Ieroboami* 9, & *Amasia* Regis Judæ 10, cum fugeret à Domino in Tharlos, oris tempestate, quæ nautas cœgit, inobedientem Prophetam in mare eiecit, absorptus est à ceto, terræ autem post triduum redditus ex utero balæne abijt & prædicavit in Ninive. Penitentiam agentibus Ninivitis, & Ninive propitiato pœnam denunciata tantam abolente, quam suspendente dolore affectus *Jonas* natale solum revertijt, neque domi suæ permanentis ratus, assumptâ parente suâ, in peregrinatus est, regionem alienarum, ne fortè obijceretur illi veritas & falsitas Prophetiæ, ibidem vitam functus, & in specu *Genesi* humatus est, sanctorum adfectus catalogo in Martyrologio diei Septembris.

Probabile videtur Jonam eiectum esse Balæna juxta Joppen, unde solyerat,



litus scilicet Phoeniciæ & Syriæ, atque inde terrestri itinere rediisse in Judæam & adiisse templum in Jerusalem, gratias egisse Deo, ac vota persolvisse, ideo enim cap. 3. dicitur: *Et factum est verbum Domini ad Ionam Iuvvud*; videtur enim sperasse Deum hic sua penitentiâ contentum seque ab opere concionandi in Ninive liberatum esse.

IV. AMOS secundum *S. Hieronymum*: fuit de oppido Thecue, de Rusticorum & armentariorum genere, & inde à Deo, qui humiles elevat, ad Prophetiam evectus, hinc etiam crebrò similitudines adhibet de rure. Prophetavit contra Damascum, Philisthæos, Tyrios, Idumæos, Ammonitas, Moabitas, Judæos. Per biennium adversarum habuit potentem *Amasiam*, non Regem illum *Amasiam*, sed sacrificulum quendam vituli in *Bethel*, qui gratiâ multum valèbat apud Jeroboamum II. Ideoque frequenter hunc Prophetam plagis afflixit, & filius eius *Oziavectus* tandem per tempora transiit, unde semivivus in patriam devectus, & inibi sanctè expiravit an.

3251 ante Christum 802, regni Ozia
Juda 26 & *Ieroboami* II. in libro
41. *

V. ISAIAS natus patre *Amos*, et
Prophetâ, sed alio, qui fuit è sanguine
regio, & colligere licet, fuisse eum in
aula moribus regijs educatum, ex eo
quòd magnâ urbanitate, decore, auctoritate
& gratiâ Prophetiam suam pronuntiat.
Celeberrimam suam visionem, in qua
vidit Dominum sedentem super
thronum, habuit an. m. 3277 ante Christum
776, an. regni *Ozia* 52, qui erat
rex Iudæ, & regni *Phacee* in Israele
Prophetavit sub *Ozia*, *Ioatham*, *Achaz*,
Ezechia & *Manasse*, qui inter
Prophetas etiam Isaiam, quamquam
socerum suum, ut tradunt Hebræi
S. Hieronymus: ferrâ ligneam in duos
partes secari ab imo ad summum
iussit, & crudelissimo supplicio
condemnavit, quia acerbè non tantum
populum, sed ipsum etiam Regem
percutiebat impietatis. Occisus est
an. m. 3340, ante Christum: 713 *Manasse*

regni Oz
I. in lra
re Amos,
uit è langu
fuisse em
catum, ex
decoro, riro:
a monovit.
isionem, m
em super
7 ante
qui erit
Israele
pabam,
qui inter
m, quan
unt Hebr
eā in duar
imum
pplicio
n tantum
am Regem
Occifus est
3 Manu

Osaian. regni 3. Elogium ejus refert
Ecclesiasticus cap. 48. v. 25. usque ad
finem. Tumulatus est sub quercu
Rogel (id est fullonis,) cui vicinus fuit
fons Rogel. Festum ejus secundo no-
nis Julij celebratur.

Inter cetera insignem obedientiam, mor-
tificationem ac præstantiam virtutis indi-
cat, quod vir nobilis è regia stirpe, ad man-
datum Domini, de quo legitur Isaiæ cap.
20. non erubuerit per triduum in celeberrima
urbe conclamationibus, planè nudus, ne-
is quidem partibus tectis, quas naturalis
verecundia maximè tegit, mediâ die ince-
dere; sicut enim hoc in se indecorum & scœ-
dum esset, honestabatur tamen & actus erat
inigenis virtutis per Dei mandatum; nihil
enim est *honestius Dei præceptis*, inquit S.
Hieronymus: repræsentabatur autem per
hanc triadanam nuditatem triennis capti-
vitas, scilicet quod per triennium vastan-
da, omnibusque rebus nudanda esset Æ-
gyptus & Ethiopia, hominesque inde
nudi abducendi ad ignominiam.

VI. ABDIAS juxta Epiphanium
fuit oriundus ex Sichem & agro Le-
vithac hamar, Vaticinari cœpit de ultimò
excidio Judæis per Chaldæos in stigedo
an-

anno mundi 3255. anno Regni
30. ante Christ. 798. de quo *Isa*
inquit, *Abdias*, id est, *servus Domini*
ter omnes Prophetas brevior num-
verborum, sed gratiâ Mysteriorum
æqualis. Diem suum obiit in ag-
Bethachamar.

VII. MICHÆAS *Morastides* Mo-
rasthi autem vicus erat sub Tribu Ju-
dæ, alius ab illo *Michaâ*, qui cum *A-*
chabo 150 annis antè vixit; Prophe-
re enim hic cœpit an. m. 3290. ante
Christ: 763 an. regni *Ioathami* 13
& *Phacee* in Israël 14. & contem-
vit sub *Achaz* & *Ezechia*, vaticina-
autem est tum contra Israël, tum con-
tra Judam. Martyr occubuit glori-
cæsus: unde in Martyrologio legitur
die 15. Januarij. Ejus sepulchrum
scribit *S. Hieronymus* in Ecclesiam con-
versum esse.

VIII. NAHUM natus est ab *El-*
kesi trans Jordanem fluvium versus
Begabar, de Tribu Simeon. Hic post

Ionan. scilicet 3315 *Ezechia* 7, *Romuli* & *Urbis* conditæ 14 ante *Christum* 738. Renovavit minas *Iona* contra *Niniven*, ob novas prævaricationes, post penitentiam, ad *Iona* prædicationem. Prædicavit autem *Nahum* super *Ninive*, ut scribit *Epiphanius*, quod ab aquis dulcibus, igne & terræ motu vertenda esset, quod vaticinium *Doctorem* confirmat, cum ait stagnum illud, quo civitas circumdata erat, facto terræ motu *Niniven* submersisse; & ignem è solitudine ortum superiorem illius partem consumpsisse. Contigit autem suprema clades *Ninive* an, 3452. *Nabuchodonosoris* 24, ante *Christum*. 601. Mortuus est *Nahum* in *Begabar* patrijs sedibus.

IX. *SOPHONIAS*, ut *S. Hieronymus*, ad *Paulinum* ait, gloriosâ majorum stirpe generatus est, patrem enim habuit *Chusi*, avum *Godoliam*, proavum *Amariam*, atavum *Ezeciam*. *Epiphanius* vocat *Sarabathidem*, à monte *Sarabatha*, è Tribu ac profapia *Simeonis*. *Vaticini*.

162 * *Ætas V. ab an. m. 2940.*
ticinari coepit an. 3395 ante Cl
658, initio regni *Iosæ*. Videtur hunc
minus præparasse, & misisse spe
beneficio, ut *Iosæ* adhuc adolescen
lo muniret aditum ad gloriosa facie
ra suscipienda, quibus inchoatis *Ier
mias* postmodum adjutor superuenit
Prædicavit de Hierosolyma, de con
summatione gentium, confusione im
piorum & adventu Domini, dicitur
bij solitarius in aruo suo. Felice
jus memorat Ecclesia 3. Decembris
Martyr: Romano.

X. HABACUC Propheta, aut
tor est *Hieronymus*; Prophetavit contra
Judæam & Jerusalem an. m. 3327
te Christi: 726 an. regni *Ezechia*
Merodachi Babyl; Regis 4. unde
tet eundem *Habacuc* esse non posse
prandium tulit ad Danielem in specu
Leonum. *Cornelius à Lapide* dicit
sub *Ezechia* & *Manasse* vaticinatus
esse, & fuisse ex illis unum, qui impie
tatis *Manassen* arguerunt, & male
eo habitus sunt. Sanctorum catalog

ad scriptus legitur die 15. Jan: Corpora *Mikaa & Habacuc* divinâ revelatione reperta sunt sub Theodosio Juniore.

XI. JEREMIAS illustratus à Deo præquam lucem aspexisset, & labe purgatus originariâ. Natus an. m. 3393 *Anni* Regis Judæ I. *Ben-Merodachi* ante Christ: 660. qui in pago *Anathoth* juxta Jerusalem habitabat, & Hierosolymam in ordine vicis suæ administrandum venire consueverat. Patrum habuit *Sellum*, cujus filius *Hannan* erat patruelis *Jeremia*. Prophetare incepit an. ætatis 14. aut 15. circa an. m. 3407, ante Christ: 646. & continuavit sub *Iosia, Ioakim, Ioachim, & Sedecia*. Argumentum Prophetiæ fuit exadum per Chaldæos inferendum; hujus imagines habuit virgam vigilantem, lebetem ebullientem, calicem cunctorum peste malorum spumantem, tum gentibus, tum Judæis exhauriendum: Lumbare seu cingu-

gulum lumbis accinctum, & Euphraten defossum, iterumque tractum ubi computruit: Laganam plenam mero, quæ celestis dictæ mensuram completam præstabat, & Judæos instar testæ condendos & dispergendos: Ficus in calathis, bonas & bonas valde, malas & malas valde: quibus bonorum deprete Hebræa, & malorum discernenda ostendebatur.

Ut non verbis, sed & factis hostem Chaldæorum denunciaret, Dei ligneum jugum adaptavit cervicibus, & circumtulit tanquam signum subjugandæ Judææ; cui se mentis nonnulli vates & arioli opposuerunt, & inter eos potissimum princeps *nanias*, qui *Jeremiam* invadens, jugum illud collare diripuit, diffregit, & in terram projectum conculcavit, & in derisionem se Numinis oraculum illustravit. *Jeremias* autem constans in veritate annuncianda, quia sub illud jugum diversorum Regum legati Hebræi

solymam convenerant, ad *Sedeciam* in
 novum foedus adversus Chaldaeos
 consociandum, cuilibet Legatorum
 fragmentum jugi dat, tristicium fatorum
 portentum domum ferendum, sed
 hae praesagia plurimorum odijs con-
 stiterunt. *Phassur* de numero Sacerdo-
 rum unus, protervus, vas fictile con-
 tingentem Prophetam in signum Po-
 puli Hebraei diminuendi, liberali a-
 lapâ excepit, fidelem veridicum, sed
 insuper in nervum & tormenta immi-
 sit: sed inde liber, à *Iersa* nepote *Hana-
 nia* transfugij ad hostes accusatus, in
 horridam foveam subterraneam de-
 truditur, ubi in tertium mensem de-
 tentus, cum ab infauftis praenunci-
 andis non abstineret, feminudus, in
 profundum puteum sive cloacam len-
 to caeno foetidam, collo tenus immer-
 gitur, fame, siti & pœdore consumen-
 dus; per *Abimelechum*, autem libera-
 tus, & *Nabuzardan* Chaldaicæ mili-
 tiae principe, interea portas perfrin-

ger-

gente, urbemque occupante, ab
dem benevolè exceptus, & datâ,
in patria vastatâ remanendi, aut tra
migrandi, optione, elegit in patrio
lo subsistere, ut colligeret Judaici pop
li reliquias. *Godoliâ* autè Judææ præfe
cto (cui *Nabuzardan* nomine Regni
sui, *Ieremiam* præcipuè commenda
verat) per insidias interfecto, venit
Judæi, ne suspitione cædis in ultres
manus Babyloniorum inciderent, fe
gam in Ægyptum arripiunt, abibit
secum *Ieremiâ*, & scribâ ejus *Baruch*
tam Deo, quam vate invito, & reser
vante. *Fanis* seu *Taphnis* urbe Regni
Ægyptiorum sede, cum degeret *Ie
mias*, & ibi etiam non desisteret, po
duellibus Numinis in aures ingerens
prævaricationes, ab ipsis civibus
lapidibus obruitur an. ætatis 55. Pro
phetici muneris 41, an. m. 3448
Christ: 605. desolationis 2. Mem
viri sanctissimi, quem cives proprii
ciderunt, alienigenæ Ægyptij magis
ficus

ficum sepulchrum excitaverunt: qui
ut vivus serpentes depulit, ita ex tu-
mulo quoque depulsor esse persevera-
vit, abresi pulveris virtute morsibus
aspidium medente, & Crocodilos pro-
figante.

XII. BARUCH. Hic, quia notari-
us fuit *Jeremia*, hunc locum occupat,
quoniam nec Majorum, neque minorum
agnus. Vir fuit nobilis familiae, ut *Iosephus*
de illo memorat: fratrem habuit *Saraiam*
principem: uterque autem fuit filius
Neria, filij *Maasia*, discipulus *Jeremi-*
ae, & afflicta laborum, & tribulatio-
num ejus particeps. Porro librum
Baruco, quem scripsit, canonicum es-
se de fide nunc est. Quod veteres
illum omiserint, exinde contigit,
quia *Jeremia* nomine eundem com-
prehenderunt; scripsisse autem in Ba-
bylone refert *Cornelius à Lapide*, quod
ipse post *Jeremia* in Ægypto lapidatio-
nem secessit, ut Judæos consolaretur
vir sapiens, patiens, zelosus, ac fan-
ctus.

XIII.

XIII. EZECHIEL natus an. 3
ante Christ: an. 642. an: Regni *Iulii*
Nabolassaris 4, Olymp: xxxiv
2. patre *Buzi*, ex Tribu Levi, &
nere sacer, quod erat nobilissimum
nus apud Hebræos. Prophetare ince
pit an. m. 3449. Sedeciz Regis 5. &
transmigrationis 5. Portentum fuit
sui sæculi, dictis factisq; potentis,
ut frangeret Judæorum perturbationem,
obsidionem urbis descripsit in libro
panem stercore bouum coctum
dit, & super unum latus cubavit
diebus, descripsit currum bellorum
Dei, & potentiz divinæ vindictæ
& excidium Judæis, alijsque Gentibus
minitantis, & comparantis. Judæos
fluvium Chobor, velut alter *Mosus*
siccò pede traduxit, Chaldaeos in
quentibus demersis: piscium copiam
à Deo suis precibus impetravit
Judæos fame præne enectos re
venenatos serpentes in impios *Dan*
tas & Galilitas immisit, & similia
de eo narrant *Isidorus* & *Dorotheus*

omnibus his beneficiis occisus tandem est à Judæis & quidem à Duce Populi sui propè Babylonem, quòd eos de cultu Idolorum severè argueret an. m. 3462. ante Christ. 591. desolationis 16. sepultus est, inquit Martyr. Rom. in sepulchro *Sem & Arphaxad*, ad quòd devotionis causâ multi confluunt. Dies festus celebratur 10. Augusti.

Veteres nonnulli fuerunt, qui Ezechielem dixerunt Pythagoram fuisse; verùm constat Pythagoram non fuisse Judæum, sed ex Samo Insula, qui metempsychosin docuit, quam nec somniavit Ezechiel; uterque etiam diverso à se invicem tempore exiterunt. Figmentum igitur est eundem esse Pythagoram & Ezechielem, quanquam in multis convenisse deprehendantur.

Quia voluit Deus Ezechielem apud rebelles & contumaces Judæos fieri portentum, iussit eum se includere domi suæ, ibique flere, nec verbis, sed silentio, & miris quibusdam actibus vaticinari, & portendere clades; sic cap. 4. silens descripsit obsidionem urbis, ferream ferens sartagineum, in signum ferreæ sententiæ Dei contra Judæos, & quòd ipsi igne frigendi sint ab inimicis suis & urbs cum templo in cineres redigenda & vastanda sit Pa-

H nes

nes de stercore boum subter sterco-
manum coctos, non in clibano, sed in e-
nere, comedit iussu Domini, ut significet
famis tyrannidem, quam essent passuri
diebus & noctibus: totidem super munus-
tus, idque sinistrum & per 40 dies ac noctes
continuas super dextrum latus decem
portenderet urbis per 390. dies obsidende
& per 40 dies excindende, *negustias*, as-
sitiones & pressuras, quæ omnia non tan-
tum per visionem quandam, sed reipsa ita
contigisse, & ab *Ezechiele* facta esse, hæc
probat *Cornelius à Lapide* contra nonnullos
qui visiones fuisse arbitrantur. Sic un-
rum illustres amicos suos, Prophetas
Concionatores suos insignes, quoniam
Deus exercuit, & mortificavit, ut per
ad poenitentiam excitaret, & vivificaret
peccatores.

XIV. Daniel natus an. m. 2940
ante Christ. 627. an. regni *fool*
Nabolassar 19. Olymp. xxxvii
an. i. Ex Tribu Juda, & quidem
firpe Regum Juda, aut Dynastie
gentis Judaicæ, ab *Ezechia* oriundus
mediatè scilicet, quales etiam
ejus erant *Ananias*, *Azarias* & *Mi-
sael*, Puerulus adhuc (ut *Salianus* con-

putat & *Tornicellus*) trienis captus à *Nabuchodonosore* Magno an. regni ejus I. & in Babylonem cum multis aliis abductus, non tam captivus, quàm obse futurus, utpotè sanguinis regii, ut tuto *facilem* remitti posset in Regnum suum. Prophetare cœpit in Babylone dimo concitatus Spiritu, ut *Sufan* nam mortis injustæ faucibus eriperet an. 3438. ante Christum 515. ætatis suæ duodecimo.

Prophetare itaque duodennis incepit, & in annum usque centesimum vaticiniis claruit, faitque Propheta simul, & Doctor Populi Idolorum ten ebria circumclusi; Confessor fuit in exilio seculari; Virgo fuit in eo Populo, in quo sterilitas erat pudori: everfor fuit Idolorum: propugnator fuit & firmamentum veræ pietatis: Martyr fuit qui 7. diebus leonibus, fame furentibus, objectus, pastorem se potius immanium ferarum, quàm prædam fuisse *Evilmerodacho* & persecutori-

bus exhibuit, quando impastus
Leones pastus prandio divinitus
to, & septimâ post luce illæsus a
leonino extractus est : Ipsi autem
foveam coniecti inciderunt, qui fe-
runt eam.

Sed nondum in palæstramicorum
Dei abundè adversis exercitus *Da-
niel*, iterùm post *Balthasar* interitum
& excidium Babylonis, apud *Dei*
Medorum Regem primo loco
ris, & Regiæ gratiæ habitus, hoc
tum satrapis præfectus fumum
diæ, comitem tam splendidi huius
expertus est. De cultu veri Dei
fatus, quanquam diu reluctante
ge, prævalente tamen Populi & Sa-
lorum ferociâ, iteratò, jamque
genarius senex dentibus leonum
cerandus obijcitur : sed nunc
vice intactus belluarum hospes
crudelitate ferarum blanditiis ex-
tus & liberatus est. tot denique
tus fortunæ casibus aulici favoris
invidiæ exemplum, centum & 40



plus annis exactis MARTYR, DO-
CTOR, & VIRGO, Babylone deces-
sit, regio conditorio illatus an. mun.
3535. ante Christ. 518. regni *Darij* 4.
LXV. Olymp. 2. *Tarquinij* superbi 15.
Dies mortis ejus in Rom. Martyrolog.
proditur 21. Julij.

XV. AGGÆUS fuit de Tribu Le-
vitica, atque Sacerdos, de quo Epi-
phanus, *Aggeus*, inquit, *Propheta*
juvenis admodum ex Babylone profectus
est Hierosolymam, & ingenuè de reditu
Populi vaticinatus est, anno ut *Cornelius*
comperat, primo *Cyri* & oculis stru-
cturam templi vidit (ad cujus restau-
rationem, atque perfectionem, ipse
plurimum *Cyrum* excitaverat, & Po-
pulum animaverat) & idem omnium
primus ibi cecinit ALLELUJA, eo-
demque loci vitam finivit circa an. m.
ut *Sallianus* scribit, 3568. ante Christ.
485. *Xerxis* 1. & humo propè Sacer-
dotes cum honore & gloria conditus
est. Mors ejus in Martyr. Rom. ponitur
4. Julij.

H 3

Quan-

Quando legis *Aggeum* primum ce
 in Hierusalem *Alleluja*, intellige per
 reditu è Babylone, nam ante captivitate
 in usu fuit *Alleluja*, vel etiam ut Com
 putat, quia primus post Psalmos adje
Alleluja, ob lætum reditum è Babylone,
 quod videtur alludere Ecclesia in Sabbato
 sancto, iteratis vicibus solemne *Alleluja* vo
 ce Diaconi, aut Sacerdotis decantans. Hinc
 etiam *Aggeus*, inquit S. Hieronymus, dicitur
 idem ac *festivus seu lætus*.

XVI. ZACHARIAS cognovit
Aggeus, natus de Tribu Levitibus
Barachia & nepos *Addonis*, cum
 Chaldæorum solvit, inquit *Epiphanis*
nim, & inter proficiscendum per
 ta populo vaticinatus est & per
 multa miracula. Hic est, qui in
sedeco nunciavit: *Nascetur ex vobis*
qui sacris initiatus Hierosolymis sancti
bit Domino. Hic etiam benedixit
thiel in filio dicens: *Procreabitur*
 & inde nomen illi *Zorobabel*. De
 quoque Rege Persarum *Zacharias*
 Ostentum dedit, idque ad *Victoriam*
 Signum etiam super *Craso* Lydorum
 nec non super Rege *Medorum* ap

ge. Decessit ultimâ senectute in Ju-
 dæa, & proximè cum *Aggeo* Prophe-
 ta humatus est, circa an. m. 3570. reg-
 nante *Xerxe* & Duce in Juda *Joakimo*.
 Dies ejus festus agitur 6. Septembris.
 Hic igitur qui necessitate naturæ obi-
 it, alius est à *Zacharia*, de quo Chri-
 stus *Matth. 13*, agit, quem occiderunt
 inter altare & templum Domini.

XVII. MALACHIAS Propheta
 natus è Tribu Zabulon in *Sopha*, quæ
 est in terra Zabulon, prophetavit sub
Dario Hystaspis ac deinceps eisdem
 temporibus, quibus *Aggeus* & *Zacha-
 rius*. Ab ineunte ætate vitam duxit
 inculpam, undè *Angelus* appellari
 meruit, non autem, sicut erravit *Ori-
 genes*, Angelus in assumpto corpore
 fuit. Ejus mansuetudini accessit præ-
 stantia formæ & doctrinæ excellen-
 tia. Inter cætera vaticinatus est de
 puro & immaculato Sacrificio Eucha-
 ristice celebrando in toto mundo, ejus-
 que Sacerdotio. Scribitur ab *Epipha-
 nio*

no morte immaturâ obiisse, & chrum habuisse in agro suo: ad tus legitur Sanctorum catalogo Januar.

Hæc igitur Prophetarum series est, in ordine, quo libri eorum in Scriptura nuntur, sed quo vixisse referuntur ab auctoribus, ac præcipuè *Timæo* & *Sallustio*. Omnes autem hi Prophetæ leguntur 700. annorum vixerunt & floruerunt; totum enim fluxerunt ab *Ozia* usque ad tempus *Dauidis*. Præter hos, qui libris Prophetiarum in Scriptura ponuntur, alii quosdam morantur celebres, & diversis Requiruntur, qui hic ordine subijciuntur.

NATHAN, non ille, qui fuit officialis *Salomonis*, sed *Nathan*, *S. Hieron.* autumat eundem fuisse *Jonatha* filio *Semmaa* vel *Samma* *Davidis*, qui inter *Davidis* Heredes numeratus est, itaque nepos fuit *Davidis* ei que per familiaris, amicus, magister simul ac corrector severus, in fuit etiam *Salomonis* *

Observat *Genebrardus*, *Davidem* in Filiis in *Jerusalem* de *Bethsabee* & filia *Bel* susceptis, unum *Nathan* nomine appellasse *2. Reg. 5.* & *1. Paral. 3.* ex quo apparet

Beatiſſ. V. Maria Luc. 3. quemadmodum ex altero *Bethabaa* filio *Salomons* *Joseph* Christi adoptivus pater originem accepit.

GAD sine patre, sine matre, & genealogia in Scriptura, nuncius à Deo missus ad *Davidem* in specum *Odoliam*, ut inde migraret * *ASPHA* sub *Davidis* * *SEMEIAS* Propheta & vir sanctus magno in pretio apud Hierosolymitanos, qui post *Salomonis* mortem *Roboamum* & Judæos compescuit, ne contra *Ieroboam* Regem Israël pugnarent. Et hic inter cætera, quæ de eo memorantur *Roboami* & *Ieroboami* Regum duorum gesta scripto mandare curavit * *ABDO*, ab aliis *Iddo* & à *Josepho Iadan* nominatus, *Nathani* Prophetæ filius, Prophetiæ dono ac doctrinâ plurimum Hierosolymis claruit sub *Roboamo*, qui cum ex præcepto Domini ad *Ieroboamum* Regem Israël in *Bethel* perrexisset, & stantem super altare excelſorum reprehendisset, mortem illi & toti stirpi excidium interminatus, manumq; quam

H 5

ira-

iratus *Ieroboam* extenderat ad
 monitorem subito arefecisset, H
 solymam revertens, egit contra
 ceptum Domini, & in via, ad
 Prophetam divertens, panem cum
 comedit, ideoque in pœnam à loco
 in via interfectus est, salvo *asino suo*
 qui ponè cadaver, domini sui à rugi-
 ente incolumis relictus est: Corpus
 ejus Prophetæ ille, qui humanitate
 mendaciter politicâ eum deceperat,
 in civitatem suam devexit, & sepul-
 crâ sepulturâ condecoravit.*

AZARIAS filius *Obed* floruit
 magnæ autoritatis fuit apud
 Regem Judæ, quem doctrinâ
 prædicatione ad cultum veri Dei
 titer animavit* HANANI Pro-
 pheta & ipse claruit sub *Asa* Rege,
 cum durius objurgaret, quod *Da-*
dabum Regem Syriæ contra
 Regem Israël vocâisset, ab eodem
 ptus, & in nervo cunctis diebus
 suæ poni iustus est.* JEHU
 Hanani Spiritu Prophetico floruit

2943.
lerat ad
fecisset, H
git contra
via, ad fal
panem cum
ocenam à loc
alvo alio suo
ma sui à rugi
us est: Comas
humanitatē
um decreta
exit, & spica
avit.*
Obed flor
it apud
doctrinā
m veri Dei
ANI Prop
sa Rege,
t, quod
contra B
ab eodem
is diebus
JEHII
tico flor

arguit *Balsam*, Regē *Israël*, & prænun-
ciavit ei excidium familiæ suæ, sicut
excisa est domus *Ieroboam*: ob hanc
veritatem durè habitus constanti ani-
mo, usq; ad mortem, Martyrium per-
tulit * *JEHIEL* filius *Zacharia* sub
Iosapho prophetavit * *ELEAZA-*
RUS filius *Dodia* sub eodem *Iosaphato**
ELIAS Propheta potens in ver-
bo, & in opere, ab *Epiphatio* non so-
lum *Levita*, sed etiam Sacerdos di-
ctus, natus est in oppido *Thesbe*. pa-
tre *Sabachá* (alii *Achimam* vocant)
prophetare cepit an. mun. 3123. ante
Christ. 930. *Iosaphati* regni 3. *Achabi* 7
quoad vixit, miraculis claruit. Regi
Achab siccitatem 3 annorum, & fa-
mem ingentem prædixit, quibus
præunciatis ab eo aufugit, & ab-
scondit se iuxta torrentem *Carith*, cu-
jus aquâ potatus, & simul à corvo fa-
mulo pascus est; hic enim panem &
carnes manè, similiter panem & car-
nes vesperi adferebat.

H 6 Sed

Sedundè (quæris) corvus ille in fam-
nem accepit & carnes? *Rdet Abulca-*
gelos adijisse *Achabi* domum, & inde
libet accepisse & in certum locum de-
se, undè corvi Deo instigante ad spe-
cam *Elsa* ea quotidie bis deferrent.

Missus ex solitudine sua à Deo
Sareptam siccato fluvio *pertransiit*, in-
dem à muliere pauperula, donec sic-
citas defecit, enutritus est fatuus, quum
ille miraculosè multiplicaratur; cumq[ue]
mulieri filius unicus morte laborans
esset, vivum eum restituit matri.
Rogatus ab *Achabo*, cælum præ-
suis referavit & pluvias fecundans
petravit; Sed hâc conditione, si
Populo Pseudo-Prophetae *Baal-*
monte Carmelo congregati, secun-
religione in disceptationem ven-
capitis supplicio alterutri parti
posito, cujus sacrificam hostiam
ma cœlitus delapsa non cremat.
Congregatis igitur 440. *Baal-*
dotibus, experimentum Sacrificii
conventum erat, bos in frustra
strui lignorum imponitur; flam-

omnibus supplicibus modis postula-
 tur à celo, & non oritur flamma, insul-
 tante Popis sacrilegis *Elia* : Flammâ
 autem victimam *Elia* cum lignis,
 cumque saxis, eum altari & aquâ cir-
 cumfusâ, absumente, *Elias* tempesti-
 ve, ad tantum miraculum, prompti-
 tudine animorum usus auctor fit Is-
 raelitis, ut tandem agnitam verita-
 tem vertant in vindictam antiquæ re-
 ligionis, manusq; inijciant in detesta-
 biles *Baalitas*, & neci unâ omnes con-
 secrent. Neque difficile id fuit ver-
 bis persuadere : trucidantur ad unum
 omnes, & cadavera in torrentem *Cis-
 son*, montis radices alluentem, deij-
 ciuntur, *Achabo* nihil contra Populi
 motum auso movere. Sic impiorum
 sanguine humectata terra, gratiorem
 è celo pluviam tandem exceptit, &
 rediit agris fecunditas, & mortalibus
 saturas. Sed *Izabeli*, hâc cæde in-
 tellectâ, non rediit pietas, quin abiit
 ipsa potius in rabiem, quare fugâ sibi
 consulens vates desertum petiit, &
 sub-

subsidio Angelico, ac pabulo contentatus, usq; ad montem Dei *Horeb* vagatur, in spelunca ibidem declinaturus insidias *Iezabelis*. Jussus autem ex Specu *Horeb* prodire & præparatas pœnas Idolorum adoratoribus denunciare, cum pertransiret inde regionem Hebræorum: & inveniret in agro arantem *Heliseum* bubulcum, eundem in Prophetiæ consortium in seculo investiturâ assumfit; ut haberet totum sui prodigiosi raptus & simul hœc dem sui Spiritus; antequam verò contingeretur igneo triumpho, nobilissimam victoriâ triumphavit per ignem certus demissum, quo duos Regis *Ozias* quinquagenarios cum viris 50, percussit; sic illustrior adversariorum incendio & conflagratione, à nubeculis ignei, & equorum igneorum specimen efformatâ raptus, est à latere *Elisei*, ultimum Magistro suo valde acclamantis, & dejectum pallium eorumque spiritum recipientis, an. m. 9139. ante Christum 914. *Iosaphat* 19.

Ioram, qui filius fuit *Achabi*, primo.

Communis Sanctorum Patrum sensus est in Scripturis fundatus, *Eliam* ad mortales reditum cum *Enocho* circa mundi finem & plurimis ab Anti-Christi nefanda secta revocatis, Martyrio laureatum æthereas sedes resursum. Interea autem in secreto quodam aëris amceniore secessu (S. Scriptura celum vocat) vitā agere quietam, statimedio Inter viam & patriam, jugi tamen Dei contemplatione, nondum autem beatificā Deivisione felicem.

Ex quo loco novennio post quā à mortalibus recessit, epistolam ad *Ioramum* piissimilimo *Iosaphati* impium filium scripsit, quā ab imitatione *Achabi*, & crudelitate in fratres, atrocibus minis futurarum pœnarum dehortabatur, quod divina scriptura memorat lib. 2. Paral. c. 21.

Credibile est, quod *Tornisius* putat, Epistolam illam scriptam esse ante raptum, & traditam *Eliso*, vel alicui alij cum mandato, ut postea tali tempore Regi *Ioram* porrigeretur, quod etiam per incognitum quendam latorem factum est.

Septem homines dantur, qui mundi durationem à prima creatione usque ad finem, continenti serie metiuntur *Adam*: *Mathusalem*: *Sem*: *Jacob*: *Amram*: *Ahias* Silonites & *Elias*, qui adhuc superstes est, & incolu-
mus redibit sub finem mundi.

ELI-

ELISÆUS natus *Abelmela* tribus *Manassea* cis Jordanem, parte *Saphato*, non absque prodigio mine: die enim nativitatibus eius, ut *Epiphanius* scribit, mugitus aurei vultu Hierosolymis auditus est, quod portendebatur, puerum exterminio idolorum natum esse. Præloquam ab *Elia* in disciplinam adscisceretur, nos colebat, non modicum patris ager, duodenis scilicet bouum jugis modum, quem ab aratri gubernio exiit *Elias*, pallium simul suum, & ritum iniiciens, anno 3127. ante 926. *Iosaphati* septimo, *Elisæus* relictis continuo bobus secutus *Eliam*, hanc tantum obtenta à *Mastro* suo imitationis morâ, quâ prætibis valediceret. Hoc officio *Elisæus* nuntius perfunctus, & bouum partem convivio mactato, aratro quoque quendis cibis combusto (ut ostendat se prorsus pristinae vivendi rationi renuntiare) in montem *Carmel* ad *Eliam* se recepit, futurus perpetuus

aflecta, quo deinde in æthera prodigiose raptò, ipse cum pallio se hæredem quoque miraculorum exhibuit: Ex Carmelo enim proficiscens in *Bethel*, & illusus à pueris, per colles vagandis, senile Calvitium exhibentibus, præsto habuit evocatam Numina vindictam, ac geminos urfos, in pueros quadraginta duos, miserâ dilaceratione ferocientes. *Iorami* atque *Isaphati* sienti exercitui aquas evocavit ex arente alveo, & simul ex cælo victoriam contra *Moabitas*. Cùm ille præter thesaurum religiosæ paupertatis nihil possideret, egentem pauperulam viduam multiplicato oleo locupletavit.

Fuit autem hæc vidua uxor *Abdia* Oeconomii Regii, in profligatos prophetas valde benefici, (quorum plurimos occultè aluit sæviente *Iezabele*) quæ sic ære gravabatur, ut solvendo non esset. Cumque pro symbola hospitali solvenda nihil haberet, quod hospiti in *Suna*, *Isacharea* tribus civitate

tate, rependeret, heredem factum
 promisit, & cælo annuente, imp
 vit. sed magis adhuc prodigio
 neficio, post triennium morte præ
 turâ raptum, vivum restituit. Da
 pulus suis prophetis in paupertate sua
 non minùs, ac aliis beneficium ac libe
 ralem se exhibuit, quibus in summa
 fame pulmentum ex agrestitibus cucu
 bitis, quas colocynthidas vocant, per
 errorem, præparatum, ab insita & v
 ænosa amaritudine emendavit, et
 modico farre injecto in suavissim
 saporem convertit, virtute condita
 ti, non è terra, sed cælo hausta.
 dem liberalitate paucis panibus,
 viginti suffecturis, virorum centum
 prophetis discipulis famem expul
 Alias cuidam, ex prophetarum con
 gio, pro fabricæ materia in succu
 dis lignis laboranti, lapsam in ap
 per errorem securim, ex fundo Jeru
 nis enatantem, restituit. In eodem
 dane lepram absterfit *Naamo* Sicut
 principi, sed turpis lucri cupiditate

Gicus famulum, eadem in poenam
contaminavit.

Angelos cum infinito curruum &
bellatorum exercitu praesidiarios suos
esse ostendit puero suo famulo, pusillo
animo Syros hostes formidanti. Unde
etiam mirum illud accidit, quod Syros
Elisam de Eliseo, ubi is locorum
asserit seiscitantes, objecto oculis glau-
comate in ipsam urbem Samariam,
maximè Syris hostilem, perduceret,
& velut clausas in cavea feras Israël
Regi sifteret: suavitatem pietas
Elisi, & persuasit, ut in hostes non
arte humanâ, sed divinâ captos ani-
mas adverteret non aliter, quàm benefa-
ciendo. Quamquam beneficium hoc
male collocatum fuisse videatur, pau-
lo enim post Syri Samariam arctissi-
mâ obsidione, & fame ad extrema
propè redegerunt, & furorem suum
atrocitè effudissent, nisi ab obsidione,
repentino pavore cœlitus percussi, su-
ga sese præcipites abstulissent, præ-
dam.

damq; erumpentibus immanem
 prodigiosa victoria reliquissent,
 vates *Elisam*, auspice cœlo, pridie
 miserat, licet non absq; risu un-
 ducibus temerarii, & increduli,
 pœnam ideo dedit, juxta vatis præ-
 ctionem, manifestam; in porta scilicet
 ab impetu multitudinis eruentis, quam
 Regis jussu reprimere laborabat, pe-
 dibus conculcatus est, ut quam vi-
 cinio fidem habere noluerat, ejusdem
 eventu gaudere, ac frui non potuit.
 Denique moriturus etiam, tum
Ioa victoriam prædixit, tum pro
 salutem ac libertatem post, obitu-
 um secuturam, parturivit; imo
 tuus etiam, mortuum sepulchro
 immisum, cadaveris sui attactu
 restituit, & in pedes erexit. *Vitis*
sans annos omnino centum, atq;
 amplius. de quibus in religiosa
 plina transegit 80 annos, lex Regum
 temporibus *Achabi*, *Ochozias*, *Jehu*,
Jochaz & *Ioa*, annis 60
 phetizæ munere functus, & unicus

vita perfunctus, anno *Ioasi* decimo, *A-*
masia, Regis Judæ, octavo, ante Chri-
stum oram 849. anno mundi 3204.

MICHEAS filius *Iemla*, alius ab
illo *Micæa*, qui minoribus Prophe-
tis adnumeratur. hic enim illo prior,
fuit, qui *Achabo* Regi vaticinatus est
prospera, & adverfa, victorias con-
tra *Syros*, iterumque iras Dei & ruitu-
ra mala in *Achabum*.

Cornelius, à Lapide, *Tirinus*, nec non
Iosephus Historicus, hunc *Micæam* fuisse
Prophetam ajunt, illum innominatum in
scriptura, de quo lib. Reg. 3. cap. 20 v. 35.
Vir quidam de filiis Prophetarum dixit ad soci-
um suum in sermone domini: percutite me, at ille
noluit percutere. Cui ait Propheta, quia no-
luit, audire vocem Domini, ecce recedes à
me, & percutiet te leo, cumquè paululum re-
cessisset ab eo, invenit eum leo, atque percuf-
sit. Sed & alterum Propheta virum inveni-
ens dixit ad eum: percutite me, qui percussit &
vulneravit. Nimirum mittebatur tunc
Micæa ad *Achabum*, ut increparet eum
quod *Benadabum*, Regem *Syriæ*, quem tra-
derat Dominus in manus *Achabi*, benevo-
le, & invito scedere, dimiserit, ideò petijt
percuti, ut vulnere repræsenteret *Achabo*
vulneris ipsius, quod parcendo *Benadab* ac-
cepit

cepit in anima sua, ac vulnus Populi, scilicet totus Populus accepit in Achab, ge quasi capite suo, item vulnus, quod Achab, tum Populus accipiet cum à dabo reparante bellum occidetur, quod factum est. Secundò percussus est Achab in facie, ut propter illud vulnus ab Achab non agnosceretur, sed videretur esse miles faucius, atque ita accessum haberet ad Regem Idololatram; si enim prius percussus fuisset, nolisset eum Achab occidere in timore illo rerum secundarum, & triumphis, quem agebat tunc à Syris, & Rege eum debellatis. Aliam quoque causam percussiois memorat *Abulensis*, ut scilicet Deus in percussione, quàm in Propheta percussione, & percussio, daret exemplum specimen obedientiæ, undè hoc vulnus à Deo supernaturaliter, statim post obitum legationem curavit, ita ut cicatrix quidem remaneret, idque videretur, quanti meriti sit simplex obedientia, quamque ex adverso Deo exolata obedientia, qui propter eam leoni dilectum objecit virum illum, qui percussus non volebat. Sed quomodo poterat virum quemvis iustus, percussus & vulnerare per prophetam, quin ageret contra legem, quæ vetat injuriam, & damnum inferre per Prophetam? audi responsum ad hoc datum à

m, 2940:
us Populi
pit in Achab
ulus, quod
piet cum à
idetur, quod
ti voluit & fr
d vulnus ab Ach
videretur esse
essum habere ad
im quis agnosc
habere in va
am, & triumph
, & Regem
e causam gerit
ut scilicet Do
n Prophe
ret exem
è hoc vuln
, statim
aravit, ita
t, idque
implex ob
Deo exofa
leoni dilac
qui per
poterat vir
x vulnerare
ra legem,
a inferre
hoc datum à

Chrysolsti orati: contra Judæos: qui percussit
Prophetam, evasis incolumis: & qui pepercit,
dedit parum, nimirum ut intelligeret, in jussis
divini non spertere curiosum esse & examina-
re verum quæ præcipiuntur, naturam, sed nihil
aliud, quam obtemperare itaq; dubiū non est,
quin in illo agnoverit Micheam id divino
insultu & spiritu flagitare à se, & hanc Dei
voluntatem esse aliquo argumento confir-
maverit, alioqui culpā vacasset, peccavit
autem, & in penam peccati (an venialis,
an mortalis variant interpretes) à leone
diceretur est, quia noluisse audire vocem Do-
mini, præcitus te Leo.

Floruerunt hæc ætate: ODED, qui
prophetavit sub Achaꝝ * HOZAI *
qui prophetavit sub Amone * HOL-
DA prophetissa uxor Sellum, sive Ha-
zai summi sacerdotis Hebræorum,
quæ Ise Regi multa prædixit * URI-
AS sub Iachimo *

JONADAB Rechabita * filius fuit
Rechab ex Iethro, cognati Moysis Sa-
cerdotis, Madian familiâ natus; vir
religione & moribus insignis, clarus
fuit apud Judæos sub Ioram. Ab hoc
Propheta stirps quædam, admodum,
reli-

religiosa initium sumpsit, quæ
agere cœpit, tanquam perpetua
reginam, sine copia rerum tempo-
ralium in magnâ austeritate.

HABACUC (est hic diversus
eo, qui Prophetiam scripsit inter
hones Prophetas, sicut *Terentianus*, &
lianus, alijq; computo temporum
ostendunt) cœvus fuit *Davidi*, &
habitavit in Judæa, ubi ipse in Hiero-
solymitano excidio, reliquis vel in
Babylonem abductis, vel in Ægyptum
profugientibus, cum alijs pueris
(occulto ad tempus latibulo) re-
ferat. Coluit postmodum, & in
agro suo paterno, in fortunæ me-
ritate, quâ justè pieq; usus est.
nus ideo qui Angelico ministravit
ipso tempore, quo pulsem in ali-
ferens rus petebat, messoribus
prandium appositurus, capillis
tus, in Babylonem transferretur,
que inde iterum, tradito cibo *Davidi*
in Judæam eâdem virtute ad suos
veheretur.

Translatio ista facta est celerrimè, & ve-
lut in istu oculi; celeritas quippè Angelorū
quamquam admirabilis, vera tamen; Angelus
enim, qui movet solem, facit, ut sol qua-
libet horā tantum spacij conficiat, quan-
tum quis conficeret, si una horā quinquag-
esimum terræ globum circum curreret,
Angelus verò movens firmamentum facit,
ut ævis stella in Æquinoctiali unâ horâ
circiat 42, milliones miliarium, hoc est
tantumdem, ac si globum terræ circum vo-
laret bis milles & amplius.

NABOTH vir primarius in urbe
Israël, innocens victima inexplabi-
lis avaritiæ, & fœmineæ fraudis, an-
no mundi 3137. *Josaphati* 17. *Achabi*
21. ante Christ. 916. Vineam hic habu-
it contiguam ruri *Achabi* Regis: adij-
cit ad hanc particulam terræ oculos
rex, & more mendici ac stipem pu-
blice postulantis, inquit S. *Ambrosius*,
dixit, *Da mihi vineam tuam* 3. Reg. Na-
bothus, qui agellum inter manus ma-
jorum ad se hæreditate transmissum
habebat, negat sibi licere per institu-
ta patriæ, fundum à se ab alienare: be-
ne id

ne id prævidens, si in hortum regem
 commutaretur vinea, posthac
 quam eam, ne in Jubilæo quidem
 recuperari posse: hanc repulsam
 impotenter fert *Achab*, ut ex con-
 ptâ inde animi ægritudine, tum cit-
 tum hominum consortio abstinere.
 Advertit morbum mariti *Jezebel*, au-
 daciæ, & sceleris projectissimi ma-
 lier, objurgare igitur ipsa primæ
 gem, veluti timidum nimis, & in-
 scientem regiâ potestate, sibi more
 promptu esse, quibus pervicacibus
Jezebel vineam tradat. Nec mor-
 bit ad eos, qui potestatem judicium
 in *Lezrael* exercebant, litteras
 nomine, & annulo signatas: præ-
 præterea, prætextâ sceleris
 larvâ, ut publicum, jejunium
 tur. Convocatur dein Senatus
 optimatum confessus, quos in-
 am *Nabothus* aderat. Constituitur
 dicium, subornantur accusatores
 ponuntur falsi testes, *Nabothus*
 divinæ, & regis Majestatis reus

tur. Quid multis? calumniis oppri-
 mitur innocentia, & jus vi obruitur,
Nabothus inauditus & indefensus mor-
 ti adjudicatur, educitur, lapidatur, &
 è via simul & fundo suo exturbatur,
 ac ne superesset, qui repetundarum
 postulare tyrannum, simul quadrige-
 marum, è medio tolluntur. Et *A-*
chab, qui primis oculis iniquis alienam
 vineam aspexit, nunc, tanquam filico
 regio addictam, & tanquam suam, ini-
 quore pede calcatur, quamquam non
 absque horrifico tonitru tremendi ex-
 terminii, denunciati ab *Eliâ*, qui ob-
 viam se objecit, & tum *Achabo* ipsi,
 cum notariæ conjugii, atque toti poste-
 ritati incubiturâ vindictam intonuit.

TOBIAS Senior, natus an. m. 3276.
 ante Christ. 777. *Ozia* in Juda an. 51.
Phulio in Assyria an. 41. patria ejus
 fuit Galilæa superior, tribus *Nephthali-*
im, oppidum etiam dicitur *Nephthali-*
 in vulgata, in Græca autem editione
 dicitur *Thibe*, sive *Thesbe*, unde *Elias*
Thibites, Mature cepit adversis pro-

bari à Deo, nam utroque parentibus est puer, & à *Debbora* matris sui institutus est in timore Dei captà à *Salmanassare* Affyriorum Rege, Samarià, cum *Osea* Rege Israël (quem vinctum in carcerem deinceps compegit) cum aliis præcipuisque viris, pueris ac puellis captivis, *Tobias* etiam unà cum *Ananias* ore sua, ac *Tobia* juniore filio Nini in urbem regiam transportatus est anno ætatis suæ 39. an. m. 3314. ante Chr. 739. an. *Ezechia* in Judæa nantis sexto, & *Osea* Regis Israël (tunc quoque temporis vincti) non ultimo: atque ut virtus etiam in probatur, & barbaros etiam probitas ferit, ita factum est, ut *Tobias* gratiam inveniret in oculis *Salmanassar*, & constitueretur regie nominæ præfectus. Quod ille cum gessit non minore integritate, quam beneficentiâ in pauperes, captivos præsertim, & exules. Post *Salmanassarem* autem, Successor *Sennacherib*

barbarâ crudelitate desævire cœpit in
 Israëlitas, passimque interfectorum
 corpora in sterquilinia, viasque publi-
 cas abijciebantur, quæ barbaries oc-
 casio fuit *Tobias*, ut ipse interempto-
 rum nobilis fieret vespillo, quo nomi-
 ne regi delatus, ad cædem ipse etiam
 depositur. Non repertum verò cum
 suis, sed latebris absconditum, tyran-
 nus proscibit, & bonis omnibus exuit.
 Per novendecim dies latebræ tenu-
 ère *Tobiam*, donec à suis met filiis, con-
 juratione erumpente, tyrannus jugu-
 laretur. Rediit tunc *Tobias* ad fortu-
 nas suas, & pristinam charitatem; sed
 non diu spectavit sortis melioris fere-
 nitatem, cum ex hirundinum nido de-
 lapsæ sordes, ei luminis usum abstu-
 lerunt. Orbitas oculorum adeò rem-
 turbavit familiarem, ut ei utcunq; su-
 stentando non aliud restaret fulcrum,
 quam textrices uxoris manus. Cujus
 propterea, & amicorum exprobratio-
 nibus, viri patientissimi aures non levi-
 ter vapularunt. Annum ætatis tunc

agebat sexagesimum, annū jam quatuordecim annorum cum cæcitate colluctatus: Insuper igitur à Deo finem vivendi petere deo inter præceptiones pietate plenas filium suum Tobiam committit, de pecunia (decem erant argenti talenta, nostrate monetâ florenti Romanani octiesmille) apud Gabelum conturbulem, *Ragibus*, civitate Medorum, habitantem, depositâ: iret igitur in *Mediam* cum chirographo, & fido suo, ac reveheret argentum conditum. Post hæc omnes eventus mirabiles: *Tobias* enim Junior *Raphaelem* Archangelum pro duce & conductore itineris nanciscitur: cetum & viscerat: *Saram* uxorem ducit, *modanum* fugat, pecuniam depositam *Gabelo*, & simul *Raguelis* filiam cum amplâ dote secum devehens, in patriam cum gaudio ad patrem revertitur, & que collyrio fellis, ceto exempto, & sanguine visum, fortunam & gaudium restituit. Contigit hæc illuminatio *Tobiam* an. m. 3335. ante Chr. 718. *Ex libro*

ab exc
anno, 8
gesimo.
huc 42.
gaudio
De, M
etatis
sepultu
filio, c
& Ang
TO
ante C
sua bel
dæmon
lus, soc
virutis
ga sæc
compl
pioru
premi
Qu
uxor T
bium
cepto p
in pate

ab excecatione autem *Tobia* quarto anno, & à nativitate illius anno sexagesimo. Vixit postmodum annis ad luc 42. quos teste Scripturâ egit cum gaudio, & cum bono profectu timoris Dei, Mortuus in senectute bona, anno ætatis 102. & in Ninive honorificè sepultus est; Omnia bona relinquens filio, cui factis atque verbis præcepta, & Angelum præceptorem dedit.

TOBIAS Junior natus an. m. 3312. ante Chr. 741. *Ezechia* 7. fuit in vita sua belluæ Marinæ domitor, Caco-dæmonis profigitor, Angeli discipulus, socius & herus. Patris Medicus, virtutis hæres, exemplum, & in longa sæcula profeminator. Qui & ipse completis annis nonaginta novem ad piorum sedes abiit. *Nimirum virtutis præmium prolixitas vita est.*

Quando autem mortua fuerit *Anna* uxor *Tobia Senioris* non constat. Dubium non est *Juniorem Tobiam* præcepto patris obsecutum, matrem suam in paterno sepulchro condidisse.



SARA filia *Raguelis* & *Anna* in
 ges civitate Medorum five *Echa*
 oriunda (est enim alia adhuc *R*
 Medorum civitas , in qua habit
Gabelus) porrò *Sara* cum mirâ p
 chritudine formæ, animæ dotes si
 gulares, & virtutis decorem conjun
 gebat. Sed & ipsa eo tempore, quo
Tobias cæcitate à Domino in *Ninive*
 probatus est, affligebatur supra me
 dum in *Rages*.
 fuit triftis vitæ suæ conditio, cui
 licet dæmonium nomine *Amal*
 septem viros suos, quibus succed
 nupserat, occidit, idque ancilla, qu
Sara iusta ex causa arguebat, vel
 Græco legitur, flagellabat, impu
 ter exprobrabat ei, cum imprecatio
 amplius non videamus ex te filium vel
 ham super terram, interfectorix enim
 rorum tuorum es, nunquid & nos er
 re vis? ad hanc vocem *Sara* perre
 in superius cubiculum domus suæ,
 tribus diebus & noctibus non man
 cavit, neque bibit, sed in oratione pe
 sistit.

sistens cum lachrymis deprecabatur Deum, ut ab isto improperio liberaret eam. Cum orante filia oravit etiam *Raguel* pater ejus, & fiduciâ in Deum positâ exauditi sunt ambo in conspectu gloriæ summi Dei, & missus est Angelus *Raphaël*, ut curaret eos, quorum orationes in conspectu Domini recitatae sunt, inquit Scriptura, (dubio procul ab Angelis. Itaque opprobrio liberata est *Sara*, & in ito nuptiarum vinculo, ligatus est dæmon, ut ne ultra nocere possêt, & felicitas in totam *Raguelis* familiam derivata est. Ætatis suæ annum vigesimum quartum agebat tunc Junior *Tobias*, quando *Saram* uxorem duxit, vixitque *Sara* cum *Tobia* sancto conjugè piè ac sanctè, mortua demum, ut *Torniellus* computat, in Ninive an. an. m. 3387. ibidemq; sepulta, post ejus obitum *Tobias* Junior cum tota familiâ suâ recessit à Ninive, ac deinceps habitavit non procul à Regercivitate Medorum cum *Raguele*

socero suo; nec multò post Ninive
Benmerodacho Rege Babylonis in-
 versa est. Unde singularis eluxit di-
 na providentia in *Tobia*, cum enit
 immineret *Ecbatanis* ingens calami-
 tas, ubi *Raguel* cum uxore & familia
 morabatur, eam ita prævenit *Dom-*
inus, ut maturè matrimonium *Junio-*
ris Tobia fieret, & media pars bono-
 rum soceri ejus, & pecunia in *Gabla*
 manibus deposita, à naufragio proxi-
 mo eriperetur; & vice versâ immine-
 te excidio *Ninives*, & restituta
Ecbatanâ eduxit *Dominus Tobiam*
Ninive ad Socerum in *Ecbatanam*.

Piscis ille immanis, quem expare-
Tobias, clamansque voce magnâ ad
phaëlem, dixit, *Domine invadisti me*,
 simile est, inquit *Valesius*, quòd fuerit *Co-*
lyonimus, piscis voracissimus, denti-
 ferratis, oculos habens in summo vertice
 & os inter oculos &c. horrificus aspectus
 hujus piscis fel dicitur à *Galeno* vim habere
 ad extergendas albugines ab oculis. In
 inquit quorundam animalium singulari
 medicis extollitur, tanquam acrimo-
 oculorum, & suffusionum in visis a gortis, quæ

piscis,
 Scorpij
 tus igitur
 mediu
 potuit
 corde
 fuerit
 & effu
 aliffin
 eiger
 fuerit
 Spirit
 pretes
 cientia
 quadam
 natura
 cori in
 curriff
 rent, r
 libidin
 (hi na
 Deum
 bidini
 non est
 Super
 concu
 cum i
 JU
 nata e
 condi

piscis, quum vocant Callyonimum, Hyana & Scorpij Marini, tum galli & perdicis. Divinitus igitur doctus est Tobias naturale illud medium, quo Patris cæcitatem abstergere potuit. Utrum verò fumus ascendens ex corde assato piscis hujus signum tantum fuerit temporis, quæ dæmon expelleretur, & efficaciam præcum ascendentium coram altissimo, seu potius (quod verba Scripturæ exigere videntur) efficaciam quandam habuerit in *Asmodaum* illum, Deo superbos Spiritus rebus corporeis subjiciente, interpretes variant: *Serarius* ait, fumo huic efficientiam quandam adversus dæmonem quadantenus naturalem ab ipso auctore naturæ à principio creationis, cordi & jecori impressam esse: simul autem tria concurrisse, quæ supernaturalem vim conciliarent, remotionem causæ, ardorem scilicet libidinis, quo septem illi viri flagraverunt (*hi namq; qui conjugium ita suscipiunt, ut Deum à se, & sua mente excludant, & sua libidini ita vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem demonium super eos*, sic Angelus ad *Tobiam*) secundò concurrisse ait preces conjugum & parentum: tertio significationis mysterium.

JUDITHA Hebræorum Amazon
nata est an. m. 3314. Romuli & urbis
conditæ 13, *Ezechia* sexto & *Osea*
nono;

nono; nihil illâ castius, nihil pudus, & nihil fortiùs, virtutis ac pietate etiam inter Christianos fuit admiranda. Cum annorum jam esset 33, ætatem jam quartam viduata viro suo (cui *Manassi* nomen erat) eo tempore, quo *Merodachus* (is, qui regem Hierosolymorum *Manassen*, Babyloniam tractum in vincula, penitentiaque necessitatem compegit) occisus *Dioco*, *Arphaxado* Medorum Rege, secundis rebus elatus est, & assumpto cognomento *Nabuchodonosori*, victorioso armorum suorum impetu montem *Cham* Orientis, & terrorem populorum sese ostentavit, furorisque sui emissum, & ferocissimum satellitem, & strategum barbaræ militiæ *Holofernem* in *Galilæâ*, cum validissimo Exercitu admovit, facinus illud ausa est committibilissimum, omniumque heroum gestis conferendum, si non longe inferendum, quo *Syrio Tyranno*, hostem stu & amplissimâ spe victoriarum

me factum caput felicissimo ictu de-
messuit, & eadem strage peremit unâ
cum duce exercitum, reliquias præci-
piti fugâ velut lymphatas in Baby-
loniam rejecit, ac spolijs, triumphis,
anathematis Bethuliam magnificavit
an. 3346, ante Christum 707, *Mero-*
dachi 23, Manassis nono; Numa 7. Romę
conditæ 45. Vixit autem ab eo tem-
pore, quo facinus patravit, annos ad-
huc septuaginta duos, universim cen-
tenos quinos, omnium laudum, æter-
næque gloriæ fœmina, non minùs
clara triumpho, quem de Babylonio
hoste, quàm quem de se ipsâ egit.

SUSANNA (Chaldæis idem ac li-
lium, pulcherrimâ rei cum nomine
convenientiâ) circa annum mundi
3437, ante Christum 616. Babylone
inter captivos Judæos detenta floruit,
formæ æquæ ac castimonie præstan-
tiâ. Matrona & Heroïna, cujus pater
erat *Helias*; maritus *Joaquimus* Vir cum
nobilis & copiosus. Inter captivos li-
bera, in servitute Babylonica peccato

non

non ferviens, virtutis domesticæ in
 barbaros tenax, castimonix & con-
 galis fidei, in secreto, inter opa
 frondium, propugnatrix, quæ famæ
 antè maluit, & vitam perdere quam
 pudorem sceleratissimis lenonibus, &
 fenibus meretricibus, violandum tradere;
 Neque sine præmiò: *Susannam* enim,
 quam iniquitas & mendacium con-
 demnaverat, cælitus missus adven-
 tus duodennis *Daniel*, juvenis pro-
 dentiâ supra virum clarus, gloriâ
 ignominiosa morte vindicavit, post
 in libidinosos fenés, testes mendaces
 & perjuros, æquitatis Talione retri-
 catâ. Nimirum veluti castitati
 quam non decora merces à cæcis
 penditur, sic libidinem semper
 sequitur. *Via impiorum* ait Salomon
 Proverb. 4. *tenebrosa; nesciunt ubi
 ruant.* Hebræus textus: *Via
 impiorum caligo, nesciunt ubi impingent.*
 Vixit posthæc *Susanna* erecta
 ore mendacii, & de fraudibus circum-
 ventientium, inter publicos applicata

intergrates per totam vitam Deo præ-
stitas, inter gratulationes persolutas,
Susanna & Danieli, cujus innocentia in-
nocentiam castissimæ heroinæ à ca-
lumniâ, honestatem ab infamiâ, casti-
tatem à supplicio, & populum He-
braeorum ab injustâ cæde liberavit.

Egressa est iniquitas à Senioribus Iudicibus
miserum tribunal, cui libido præsidet, qua-
le jus dicit contemptor Juris? sed quinam
illi senes inveterati malorum? *Origenes S.*
Hieronym. alique antiqui & recentiores a-
junt, fuisse senes illos duos convictos à Da-
niel, Pseudopphetas eosdem, plenos im-
posturâ, & nequitia, *Ahabum & Sedeciam*,
contra quos stylum acuit *Jeremias*, eisque
supplicium denunciât, quorum nomina *Da-
niel* omisit, ut consanguinitati parceret, &
quia jam ab *Jeremiâ* Prophetâ vaticinio
congnata fuerunt.

Rectissime canit *Ovidius*

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Interim si in frigido sanguine hoc fit, quid
in calente het? si species decipit & subver-
tit eos senum, quæ non erunt pericula ju-
venum? *ubi oculus est vel senum, vel juve-
num, ibi amor est.*

S. 8.

§. 8. *Novæ inventa, & bium natales.*

David variorum instrumentorum musicorum inventor, quibus Hymnos & odas decantare docuit præcipuum autem instrumentum erat *Kinnor* constans decem chordis, & indigens plectro: hinc Nablum duodecim sonos & modulos habens, tractatum digitis. * Cymbala ærea, & grandia & cætera, quorum usus accidit, uti Hebræi fatentur. Tempore *Salomonis* primû via reperita est traiciendi in *Tharsis* *Indiæ* regionem, ad aurum & argentum, lapides pretiosos & pavones inde adducendos: hinc aurum appellatur in Hebræo *Parvaim*, quasi ex utroque allatum, quæ via ante incognita fuerat, postmodum autem sulcari cœpit, tum est mare tam versus Orientem navigant *Hispani*, quàm versus Occidentem, *Molucis* præternavigatis, tum *Lusitani* solent. *

Pisus quidam Tyrrenus pirata tubam invenit tempore *Roboam*. *

Impiissimum inventum *Jeroboam* fuerunt vituli aurei, ad imitationem ejus vituli, quem Patres Judæorum conslarunt in deserto, idque ad similitudinem *Apis*, quem specie vituli vel bovis coluerunt in Ægypto, quò *Jeroboam* à facie *Salomonis* fugit, ibique, sic coli vidit, & fortasse, ut non vana conjectura est, ad reconciliandam sibi gratiam Regis ipse quoque coluit: Ideoq; schisma inter Hebræos facturus similes vitulos erexit, ut Ægyptiorum gratiam & favorem captaret, quorum auxilium fretus resisteret *Roboamo* & Judæis. Erectis hinc monstris factæ & fictæ divinitatis, turpissimorum Numinum propudiosa colluvies mox inter Israëlitas in honore esse cepit. Et quemcunque Deum, unaquæq; gens fabricata est, illum posuerunt in fanis excelsis Idololatæ Hebræi: *Beelzebub* muscarum Deum, quem adoraverunt *Asaronita* ad abigendas mus-

cas, quibus ipsorum, regio, quippe
 solo humido & calido, ob maris
 niam abundabat: *Smintheum* le-
 quem finxerunt Cretenses Domi-
 murium: *Parnopium lovem*, quem
 bricaverunt *Attici*, culicum & locu-
 starum Præsidem: *Socothbenim*
 id est gallinam cum pullis suis, quam
 Babylonii venerabantur: *Nepi* id
 est gallum gallinaceum, quem viri
Chutai excogitaverunt; *Afinum*, id
 est hircum Sylvestrem quem *Enchi-
 ra*, construxerunt: *Nebahazum* & *Ca-
 cacum*, id est canem & asinum qui
Hebrai coluerunt, *Adramolechum* &
namechum, id est mulum & asinum
 liberos suos immolabant viri de
pharvaim, omnes istos Deastros
 num nominumque monstra, *Israe-
 lites* ex gentibus transtulerunt in Sam-
 am, postquam castissimo veri De-
 nis cultui terga verterunt, ad vitium
 conversi, *Ieroboami* nefandissimo
 vento in *Dan* & *Bethel* duobus limi-
 bus regni collocatos.

Judæi ne cum Schismaticis Israëlitis ullo sacrorum usu communicarent, eam litterarum formam, quæ nuncusitata est, id est, quadratam, mutatis prioribus figuris, condiderunt, ac illas, quæ deinceps Samaritanæ literæ sunt nominatæ, reliquerunt. Ita *R. Mosi Gerundes*: sub finem Pentateuchi. *

Temporibus *Ozie* quidam *Phidon* Archivus mensuras & pondera reperit. *

Sub *Ozie* an. penultimum auctore *Iphito Elio* Olympiaca certamina ad excitandam corporis animique virtutem inceperunt singulis 4. annis celebrari solita: unde Olympiades exordiû sumplerunt duobus annis post *

Numa Pompilius annum castigavit adjectis mensibus Januario & Februario vel potius constituit, ut primus mensis in anno esset Januarius & secundus Februarius. *

Romæ *Tullius Hostilius* tertius Rex primus fuit, qui fascibus & purpura usus est *

Hydromantia à Persis in Italiam illata

lata est regnante Romæ Hostili

Mydas Rex Phrygiæ primus qui obliquam tibiam invenit, & Barbarorum primus donaria misit ad templum Delphicum * *Ancus Marcius* primus Salinas Romæ instituit *

Gyges Rex primus picturam intulit Ægypto * *Necho* Rex Ægypti *Psammetichi* filius primus ambitum & magnitudinem Africæ per Phœnicos nautas investigavit, qui eam toto biennio à mari rubro exorsi circumnavigarunt, & æquinoctialem transgressi medio die Solem dextrum, seu versus septentrionem situm & umbras à sinistras habuerunt, & per columnas Herculis in Ægyptum tertio anno redierunt. Hujus rei fit mentio in historia *Iosæ* 2. *Paralip.* 35 & 4. *Reg.* 7. *Numa* an. regni sui 4. primus ulnas ligneis assibus, scorteis & testaceis a supplementum æneorum, qui tantum in usu erant sed ita ut postea recuperato ære lignei & testacei abolerentur. Et apparet propter pecuniam illius

illius
fuisse
bus
se co
vi *
57
quam
cruci
tanq
tific
lit, c
prim
igni
com
mal
zoma

S
bio
dri
rata
bus
gitu

illius insolentiam nummos à *Numa* fuisse dictos * *Clavus* Chius temporibus *Numa Pompilij* primus ferri inter se conjungendi glutinum excogitavit * *Perillus* an. m. 3482. ante Christi 771. excogitavit buculam æream, quam ipse, cum esset faber ferrarius, cruciandis hominibus & mugitibus, tanquam à bove eliciendis, aptam artificiosè conflat, & *Phalaridi* obtulit, qui remunerationis loco *Perillum* primò in eam conjecit, & subiectis ignibus ementitos mugitus edere compulit; sic plerumque *Consilium malum Consultori pessimum. & quisq; fortuna sua faber est.*

Civitates Condita.

S *Mirna* Græciæ civitas condita est circa tempora *Davidis*, ut *Eusebio* placet, in Insula *Æolia* à filiis *Codrri*; Sed videtur potius ab eis restaurata, quia prius ab una ex *Amazonibus* feminis hoc nomen accepisse legitur. * *Ephesus* Joniæ minoris Asiæ Pro-

Provinciæ civitas 32. an. regni *Didis* ab *Androdo* Codri Regis filio condita, in illa templum fuit toto orbem leberimum *Diana* Dæ dicatum quod ab *Archiphron* mirâ arte confectum fuerat, quod postea *Heros* vir iniquissimus, ut sibi famam acquireret, accendit.* *Miletum* urbs in eadē Jonia Asiæ minoris Provincia circa tempora *Davidis*, non tam condita, quàm instaurata. In hac urbe, teste *Servio*, lana optimè tingebatur. *Milesia vellera** *Carthaginem* anno 3166. sub *Jo* ante Chri. 887. condidit *Dido*, in cujus medio arcem constituens, eam *Byrsam* à bovis cornu nominavit; *Dido* enim *Tyro* profecta & fugiens à *Pygmalione* in Africam, tantum loci emit ab incolis, quantum corio bovis circumdari posset; corium enim illud in tenuissima fila sectari fecit, quibus amplissimum spatium circumdedit, vocavitque linguam *Phœniciâ*, *Byrsam*, id est corium, *Carthadam*, quod villam sonat, mutato

tandem nomine *Carthago dicta est*,
nunc à Mauris possessa vocatur *Tuni-*
cium sive *Tunecum*. Fuerunt & aliæ
Carthagines in diversis provinciis,
sed non ita celebres, velut hæc in A-
frica à Didone constructa. *3

Ad tempora *Salomonis* refert Euse-
bius conditam *Albam* urbem in Latio,
liberos inter & mare Caspium, in qua
primò viri pastores habitabant, adeò
simplices incolæ, ut pecunias, & ultra
centenarium numerum non nôssent,
commercia mercibus inter se facien-
tes: ponderum, mensurarum & agri-
culturæ prorsùs ignari, in bellis verò
expediti: *Strabo* refert apud eos 26.
linguas in usu fuisse, hæc primò Persis,
deindè Macedonibus, postremò Ro-
manis paruit, ab hac urbe *ALBANIA*
& *Albani* dicuntur; qui verò in histo-
riis dicuntur *Albanenses*, illi ab alia
Alba civitate, quæ sita est in Hetruria,
nomenclationem sortiuntur, quamvis
subinde confundantur ab historicis

AL-

ALBANI pro *Albanensibus* & vi-
sim.*

Capua Campaniæ civitas sub
Rege condita, cui *Capijs* latinorum
Rex XIV. nomen dedit. Civitas fu-
insignis & maxima, dicuntur adhuc
extare à nova *Capua* duo millia passu-
um hujus vetustæ urbis fundamenta,
portarum, & templorum, ac ædificio-
rum, quæ urbis dignitatem præstet-
runt, ab *Hannibale*, deinde à Romanis
& demum ab *Hirserico* Vandalorum
Rege omnino igne ferroq; devastata,
unde postea nova & ab antiqua duo-
bus mille passibus distita *Capua* existit
ita est. *Cicero* refert, quod *Capua*
propter agrorum fertilitatem & urbis
magnitudinem superbissimi viri
rint.*

Classis Tyria pollens mari, in extre-
mo orbis nostri termino condita
des temporibus *Salomonis*, & post pa-
cos annos *Uticam* in Africa.* Eadem
ætate *Salomonis* conditæ sunt *Civitas* &
Mag

Magnesia in Asia. * Temporibus
Roboami structa est *Samos* Partheniæ
 nomine in mari Ionico * *Aurelia* con-
 dita à *Felsino* Thuscorum Rege, qui
 etiam ei regioni quæ postea *Gallia*
Auria & *Emplia* à Romanis dicta
 est, *Felsina* nomen indidit tem po-
 ribus *Athalia*. * *Bononiam* tempori-
 bus *Ioæ* condidit Thuscorum Rex, qui
Boo dictus est, & urbi nomen dedit *
 Roma condita à *ROMULO* an. 3302
 ante Christ. 751. sub *Achazo* * *Syracusa*
 & *Catina* in Sicilia conditæ cir-
 ca tempora *Manassis* Regis Judæ *
Byzantium à *Pausania* Spartanorum
 Rege in Thracia conditum sub *MA-*
NASSE * *Tarentum* conditum à *Par-*
thenii Duce *Phalanto* sub *Amonæ* *
Samaria condita (in urbis scilicet for-
 mam, jam enim antea vicus erat) ab
Amri qui eam fecit regni Metropo-
 lim, cum antea *Tyrsa* hoc honore exi-
 mia fuisset, ut habetur 3. Reg. 16. à
 condita *Samaria* Æra sive principium
 Rationis 10 Tribuum deducta est,

K

juxta

juxta quam Israëlita numerabatur
Samarita condita, sicut Romania
 dita Roma.

S. 9. *Scientiis & Artibus*
Celebres.

HOMERUS Poëta Græcus exce-
 lentissimus natus an. m. 3030
 ante Christ. 1014. *Salomonis* 19, de Pa-
 triâ ejus nihil certi habetur: cum enim
 pauper esset, & omnium rerum indigens,
 nulla civitatum illam agnovit,
 post mortem verò ob claritatem no-
 minis Græciz urbes, teste Cicero
 pro Archia Poëta, certârunt inter
 cujus esset. Dicitur fuit *Melampus*
 idem ac genitus ad fluvium *Melæ*
 posteaquam autem oculis captus
 appellari cœpit *Homerus*; Jones
 cæcos ita nominabant, quod *Homerus*
 id est ducibus itinerum indigens
 quamdiu vixit, cum extrema paupe-
 tate luctatus est, nullibi certâ
 habitatione, donec tandem ad *Ar-*
 dum littus inter aspera scopulorum
 & M

& montana nemorum, volumina *Ilia-*
dos & *Odissea* composuit. Vixit annos
104, igitur mortuus est an. 3143. ante
Christi 910. post excisam Trojam an.
272. ante Romam conditam 160.

HESIODUS Poëta Græcus an.
m. circiter 3140. vivente adhuc *Ho-*
mero natus in *Asera* vico Bæotix, un-
de *Aserus* dictus est, pauperrimis pa-
rentibus, ita ut prius in monte Parnas-
so oves pasceret, hinc à Musis reper-
tus & ab eis Poëta coronatus esse fingi-
tur. Primus hic agriculturam metri-
cè descripsit, ut testatur *Plinius*; præter
alia multa præclarè edita. Ætatè pro-
traxit ad 105. annos unde longævus
& vivax à *Pindaro* cognominatus est.
De ejus morte sic *Suidas* scribit, eum
cum hospitiò exceptus fuisset apud
Antiphum & *Crisenum* Locrenses, ab
ijs noctu per errorem occisum loco il-
lius, qui sorori eorum vitium obtulif-
set, & cadaver in mare projectum, à
Delphinarum grege exceptum fuisse,
K 2. & Mo-

& Molyeriam Ætoliz urbem, ad
 confugerant sicarij deportatum,
 ves autem corpus recens interfecti
siodi agnovisse, & hominis bonam
 ac gloriâ permotos, cædis auctorem
 quæsisse, ac canis indicio invenit
 in mare præcipitâsse dirutâ illorum
 domo. Hæc *Suidas & Pausanias*.

Asaph cum fratribus suis nobilissimus
 musicus, & Sacrâ eruditione clarus
 sub *Davide* * *Heman* nepos *Samuelis*
 celebris, & musicæ & doctrinæ
 nomine sub *Davide* * *Calios* & *Dordos*
 fratres Sapientiz ac Philosophiz
 comio insignes sub *Salomone* * *Enchiridion*
lius & Archinius Poëtæ Græci
neihon Poëta Lacedæmonius
 runt temporibus *Ionathani* Regis
Archilochus Parius Poëta
 quem ob mordacitatem Lacedæmonia
 urbe ejecerunt, & libros ejus, quibus
 rum pudici essent, simul exterminati
 runt tēporibus *Manassis* Regis
Simonides floruit circa an. m. 2940
 in Olympiade LVII *Servio* Tullio

nante Romæ, in Poësi Lyrica eam laudem tulit, ut propter carminis suavitatem *Melicertes* appellaretur, & Plinius ideo *Melicum* sive *Mellitum* vocat. Qui cum 80 annum attigisset, gloriabatur adhuc plurimum in certamine, carmina fluidissimâ venâ fundendi, & interrogatus, quid inter homines omnium celerrimè confenescat: *beneficium*, inquebat; dicere etiam solebat: *Fortuna innocentem sepe deserit; spes autem bonum unquam.*

Septem Græciæ Sapientes

I. **THALES** *Milesius*, à quo Philosophorum vitas exorsus est *Lærtius* & qui primus vocatus est sapiens aliique deinceps. Ortum suum habuit circa an. m. 3414. Olympiade xxxv an. *Hosily* Romæ imperantis 32 ante Chr: 639. ex *Thrasidarum* familia patre *Examio*, & matre *Cleobolina* Phœnicum nobilissimis, à *Cadmo Agenore* originem trahentibus. Adultus *Thales* post reipublicæ negotia ad rerum

K 3

na



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

naturas, contemplandas se tran-
 & primus de naturis rerum disputat
 dicitur à *Callimācho* primus inven-
 urfam minorem & stellas notasse,
 bus Phœnices navigant; solis de-
 & ac conversiones prædixisse; sim-
 etiam qui affirmant, primum illum
 inter gentes Idololatrias fuisse, qui ad-
 feruerit animarum immortalitatem.
 Docuit aquam fuisse primam causam
 omnium causam, eamque Divinitatem
 se habere mentem omnia producentem.
 Obiit denique nonagesimo octo
 cum Gymnicum certamen spectante
 æstu ac fiti defatigatus. Inter cetera
 præclare dicta hoc quoque de illis
 fert Laërtius: *Antiquissimum omnium
 est Deus, ipse namque factus non est. Quo-
 rum omnium est mundus: est enim
 Dei. Maximum omnium est locus, in
 que omnia capit. Velocissimum omnium
 intellectus: passim enim currit. Valenti-
 mum omnium est necessitas; Dominum
 omnino cunctis. Prudentissimum omnium
 est tempus: adinvenit enim omnia.*

II. S.

II. SOLON Philosophus è 7. Græ-
ciæ Sapientibus secundus, natus an.
m. 348. sub *Hosilio*, ante Christ. 645.
patria fuit Atheniensis, multas leges
easque optimas Athenis instituit, &
pro republica multa præclare gessit,
Kodam tamen maculam gloriæ suæ
simul adpersit, quia impuris puerorū
amoribus deditus fuisse scribitur, ut
intelligi potest ex amatoris ejus car-
minibus, & ex lege illa, quam tulit,
ne quis servus pueros amaret, quasi
hic amor hominum ingenuorum &
honestorum esset, quos ad eum tacite
invitabat, cum alios repelleret. Ex
quibus Christianus lector *colliget*, quā-
tum insipientes fuerint in Populo, qui
tam obscenos habebant Sapientes;
econtra quā vera Sapientia sit *Sa-*
pientia incarnata, quæ corporis animi-
que munditiem invexit in mundum.
Obiit tandem in Cypro Insula, octuagesimo
ætatis anno, quo tyrānidis causā
(quam Athenis *Pisistratus* exercebat)

K 4



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

secessit an. m. 3488. sub imperio
vij Tullij ante Christ. 565. Narram
ertius cum mandasse suis, ut offi
 Salaminam transferrent, atque in
 nerem soluta, per Provinciam dissen
 narent; sed iussis ejus obtemperatu
 non fuit. Dicere solebat: *Satiare*
divitiis, & ex satietate contumelia gignuntur. Item *qua non posuisti, necis, &*
noli mentiri.

III. CHILON Philosophus Lace
 demonius floruit potissime circa an.
 m. 3495. regnante Romæ *Servili*
lio ante Christ. 558. hanc enim *Olym*
 piade IV. *Ephorum* egit inter *Sparta*
 nos. Profundæ fuit sapientiæ, & *Sparta*
 corum vir verborum, & plurima
 cis verbis constringere solitus
breviloquus appellatus est. Hoc
 ma reliquit inter cætera: *desere pro*
benè sibi præesse, indeque domui sua,
èz adversis ira sua dominari. Vixit
 nos 56 mortuus præ nimia lætitia
 deosculans filium suum, quando
 Olympico certamine fuit coronatus

IV. PITTACUS. *Mitilenus* circa an. m. 3444. ante Chr. 609. Olymp. XLII. florere cœpit, & floruit usque ad Olymp. LII. an. m. 3483. non solum doctrinâ, sed etiam in rebus militaribus præstantissimus habitus est, cum supra 10. annos patriæ suæ imperium tenuisset, & legibus institutisque optimis instruxisset, sponte seipsum Magistratu abdicavit, & septuagenarius obiit. Dicere solitus: *Principatum virum ostendit.*

V. BIAS Philosophus *Briennensis* floruit eisdem temporibus. Vir fuit totus regius, & Princeps civium suorum, quos in adversis fortissimè tutatus est. Inter cætera memoratu digna dixit, *vitam sic esse mensurandam, quasi homines brevi & multo tempore viaturi sint.* Captâ patriâ cum universi fugerent, rerum pretiosissimarum sarcinulis onasti, ipseque interrogaretur, cur ex suis nihil secum ferret, respondit: *omnia bona mea mecum*

ego porto; fortuita scilicet inter
sua non numerabat.

VI. CLEOBULUS *Lydius* *Eoa-*
ra filius, per eadem tempora clari-
vixitve annis 70, & hoc docume-
tum præter cætera reliquit: *Pro-*
paribus ducito, quia si ex Majoribus du-
xeris, cognatos habebis Dominus. Filium
post se reliquit nomine *Cleobulorum*
quæ versu hexametro ænigmata con-
scripsit.

VII. PERIANDER *Corinthius* *ta-*
tus patre *Cypselo* Rege *Corinthius*
3389. ante Christ. 664. *Man-*
Tulli Hostilij 7. clarescere cepit re-
nante *Anco Martio* circa an. m. 300
primus fuit in patria sua, qui circa
septus armatis incesit & Magistrum
ad tyrannidem transfudit, eamque
annos 40 exercuit in *Corintho*; ma-
ta, & utilia documenta conscripsit
ter quæ illud etiam legitur: *Pro-*
xius modestus esto; infortunatus vero pre-
dens, amicis felicibus, & infelicibus in-
sis. Obijt octogenarius.

Maximam inter hos sapientes animorum
 confessionem extitisse *Plutarchus* ait; &
 vel in eo Sapientiae laudem sibi præ cæte-
 ris vendicârunt, quod nullius æmulationis
 vel invidentiæ stimulis conturbarentur, sin-
 guli de singulis majora seipsis sentientes, id
 quem certamine de auro tripode patefa-
 ctum est; ferunt enim *Cois* nassam ejectionem
 esse, extractumque reti tripodem aureum,
 cuiusque utrique altercarentur, consultum
Pisiam præcepisse, ut tripodem illum sa-
 pientissimo darent, itaque eum primo ad
Thaletem missum, qui cum sibi *Biantem* præ-
 ferret, ad eum misisse, & hunc iterum ad
Alium, & sic contigisse in reliquis, donec
 ad *Thaletem* rediret: denique *Mileto* trans-
 portatum *Thebas*, atque *Ismenio* *Apolini* con-
 secratum. Rectè utique viri *Sophi* judicave-
 runt ad Deum ceu fontem, ex quo fuit sapi-
 entia, præmium illud sapientiæ referen-
 dum esse; O si Deum verum ac veræ sapien-
 tiæ Numen illis cognoscere contigisset!

SELEUCUS Lacedæmoniorum
 Rex, viræ qualitatis amantissimus, in-
 ter leges suas statuit, ut qui adulteri-
 j crimen committeret, utroque oculo
 privaretur, quod cum filius ejus com-
 misisset, iussit eundem exoculari. Ve-
 rum tota civitas *Sparta* ei reluctaba-

tur: tandem victus constantiâ populi, ne lex à se condita violaretur, suorum, deinde filij oculo eruto, utriusque sum videndi reliquit, sicque mirabili æquitatis temperamento se misericordem patrem, & justum simul legistorem exhibuit. O Christiane quanta diligentia debes sancta Dei præcepta custodire, si observantiam legis tanto rigore vult servari humani legislator.

ARISTODEMUS floruit temporibus *Manassis*, & *Tulli Hostij* ætate ante Christ: circiter 666. Multum insignis, & litterarum veterum diligentissimus, teste *Cicerone*, docuit omnem nihil esse aliud, quam harmoniam quandam *

ALCEUS ante Chr: annis circiter 668 Poëta Lyricus, patriâ *Mitylenæ*.

ALCIDAMUS circa eadem tempora orator Græcus, qui inter cetera mortis laudes venustissimè scripsit.

LESCHES quidam Poëta *Lesbos* dicitur.

dem temporibus celebris fuit, & primus post *Homerum* scripsit *Iliada*. *

AUTHOMENIDES *Miulenus* *Alci* prædicti frater, quem *Babyloniorum* socium *Alceus* fuisse dixit, & magna pro eis certamina suscepisse. *

NICEPSUS medicus Græcus, magis artis peritissimus, temporibus quoque *Manassis* floruit, qui multa medicinalia scripta reliquit. *

PHERECIDES *Syrus* natione & *Philosophus* egregius, atq; *Pythagora* præceptor, innotescere cœpit an. m. circiter 3510. ante Chr. 543. Regnante *Roma* *Servio Tullio*. Primus apud Græcos de natura Deorum scripsit, & hominum animas immortales afferuit: multa prædixit, quæ mirabilia visa sunt. *

PHOXYLIDES & XENOPHANES Tragici Poætæ eodem tempore innotuerunt. *

Stesichorus Poëta eximius Lyricus ex *Hymara* Siciliæ urbe natus xxxvii. Olympiade an. mun. 3423. floruit in Græ-

Græcia usque ad Olympiadem in
ante Christ. annis 552. dicitur in
Stesichori infantis aliquando cecinit
lusciniam, mirabili auspicio, fore eam
Poëtarum suavissimum. Vocatus est
Stesichorus, quia primus cum cytharæ
cantu chorum instituit; ante enim
Tyrtas vocabatur, Catanæ, quod ex Ar-
cadia profugit, sepultus est extra por-
tam, undè illa porta *Stesichoria* appella-
ta est. *

MAMERTINUS frater *Stesichori*
Geometriæ peritissimus fuit. *

ARION *Methymnus* *Cyclois* filius
Cytharædus optimus circa an. m. 2940.
3390. ante Chr. 663. regnante *Melisse*
Melisse claruit; hic cum arte sua, multa
divitias in Italia & Sicilia congrega-
set, Corinthum remeans à nautis in-
diantibus ejus thesauris, in mare pro-
cipitatus est: sed delphin exceptus
deportavit ante nautas in *Laconiam*.
Igitur Corinthum adiens, re suâ cogita-
tâ & nautis supplicio multatus, omnia

nia bona sua recuperavit. Rectius autē creditur Thaleti nautas insidiatores fugā prævenisse, conscenso alio navigio, cui nomen Delphini inditum, ob velocitatem fugientis, & antevertentis hostes suos.*

SAPPHO divini ingenii Poëtrix Lesbica, inventrix suavissimi versūs Sapphici, ab ea appellati, circa an. m. 3442. ante Christ. 611. Olymp. XLII. virum habuit ditissimum *Cereydam*, ex quo filias genuit, habuitque postmodum discipulas - *Anagoram, Misesiam, Conyllum, Colophoniam, Euthemiam, Salaminam*, quas omnes Lyricos versus docuit, & in Poëtica arte exercuit; fuerunt ei coevi *Erinna* Poëtria & *Alcæon* Poëta.

ANAXIMANDER *Milesius* natus an. m. 3444. ante Christ. 609. *Sedecia* 9. floruit potissimum annis transmigrationis *Babylonicæ*, Philosophus fuit & medicus insignis, *Thaleti* successit in Schola. Primus horoscopia fabri-

bricavit, & maris ac terræ circuitum descripsit, primus Sphæram maris circumferentialem construxit, quem propterea *Anaximander* peritissimum Astrologum appellavit. Obiit ann. vitæ suæ 64. Fuit etiam alius quispiam *Anaximander Milesius* Historicus non ignobilis.

ANACHARSIS patriâ Scythæ, Philosophus scientissimus, floruit circa an. m. 3462. ante Chr. 591, tempore transmigrationis. Dicitur irrississe Solon legibus Athenas dirigere volentem, qui speraret se cives suos ab injuria & cupiditatibus revocaturum scriptis legibus, quæ telis araneorum similes tenues retinerent, & à potentibus perurperentur; cui *Solon* respondit: *utrisque Conventis facile constare hominibus, ut utriq; parti expediat.* Cum *Anacharsis* à quodam vituperaretur, quod Scythia esset, respondit: *Mihi dedecus patria est; tu verò patria.* Interrogatus quid sit in homine malum & bonum *Lingua*, inquit. A fratre suo Scytharum Rege sagittâ occisus est, eo quod

quod Græcas leges Scythiis inducere tentaverit.

MASON Cheneus Philosophus hoc eodem tempore claruit, qui cum patrem tyrannum haberet, & sapientiæ libens vacaret, in deserto apud Lacædæmonios habitare elegit, ubi usq; ad 97 vitæ annum perduravit. *

ALCINEON Chrotoniates circa eadem tempora Philosophus, *Pyrrhi* cuiusdam filius, magno ingenio præditus, ut *Laertius* scribit, inter cætera dixit animam immortalem in humano corpore ad instar solis moveri. *

EPIMENIDES Cretensis Philosophus *Anacharsi* coævus fuit & *Soloni*.

Narrant de eo, puerum adhuc missum à patre ad deducendam ex rure paterno ovem, & meridiano æstu ex itinere defatigatum divertisse in antrum, ubi per 57. annos continuo sopore conquieverit, evigilasse deinde & in agrum reversum didicisse alterius Domini agrum esse, fuisse tamen agnitum à fratre superstite, à quo protracti somni tempora edoctus, Philosophiæ operam

ram in posterum dederit, & reliquos an
vitæ, quam protraxit ad ann. m. 1290.
de proverbium emanavit: *Epiménides*
num dormire, quod idem ac semper otium
sed hæc fidem vix obtinent; veri simile
tem est quod hic idem ille *Epiménides* fuit
qui teste *Laërtio* Athenis aram erexit
nato Deo, de quâ Paulus act. 17.

ANAXIMENES *Milesius* ad eor
dem illa tempora celeberrimus Phry-
gicus, *Euristrati* filius, *Anaximandi*
discipulus, & Successor, qui eo die
obiit, quo *Sardis* à *Cyro* capta. Hic
principium rerum aërem opinatus,
cujus condensatione & rarefactione
cuncta gigni putavit, motum verò
æterno esse dixit; terram ex aëre con-
stipato primùm omnium factam
tam & magnam, idcirco non ab ære
ratione super aërem contineri solem
& lunam, cæterasque stellas à terra
ortum habere.

ÆSOPUS natione Phrygus, cuius
in Olympiade LII. meminit *Laërtius*
& *Suidas* an. scilicet m. 3483. *Solothurnensis*

ante Chr. 570. fabulator fuit cla-
 rissimus, cujus fabulas antiquus eti-
 am Idiotarum vulgus tenebat, ut qui
 non legisset, nihil scire videretur, un-
 de Proverbium: *Nequidem Aesopum*
trivisi; tam videbantur omnibus ad
 recreandum suaves & ad discendum
 utiles. Innocenter occisus est à Del-
 phis, à quibus è saxis Phœdeiatibus
 præceps datus est an. m. 3490. Olym-
 piad. LIV. ante Christ. 563. fuit tanta
 innocentiae ejus æstimatio, ut puta-
 rent ideò Delphos pestilentia à Diis
 flagellatos esse, quòd hominem inte-
 grum & infontem occidissent. * IBY-
 CUS Poëta Lyricus fuit circa hæc
 ipsa tempora in Samo. * ABARIS
 vates de Scythia in Græciam venisse
 memoratur ab *Eusebio* hæc ipsâ Olym-
 piade LV. regnante *Servio Tullio*, &
 quidem ad hoc iter ab *Apolline* acce-
 pisse sagittam, quam jaculans simul &
 ipse cum ea ferebatur, itaque velocif-
 sime populos & terram permeans, per
 sagit.

sagittam responsa dabat, ita Nazænus.

Non erat scilicet Dæmoni difficile, q̄ instante vaticinabatur, eodem transierat aëre sagittâ celerius pervolare, & in mensa spatia terrarum peragere.

PYTHAGORAS Italicæ Philoſophiæ princeps, natione *Samni*, floruit maximè circa an. m. 354. Olymp. regnante *Servio Tullio* ante Chr. 199. hic cum Musicæ peritissimus erat, ejus principia apud Græcos ad summam perfectam reduxit, Geometriam profecit, Arithmeticam & Medicinam plurimùm illustravit, animas hominum de corpore in corpus transmigrare docuit, huic carniæ esum veterum Auctor fuit illius generis Philoſophorum, quod Italicum vocant, tametsi suâ ætate æqualem non haberet, noluit tamen sapiens appellari. PHILOSOPHUS, sive *Sapientiam amator* dici præelegit. Ejus doctrinam quanquam pleni optimis dogmatibus, ab Atheniensibus tamen contem-

cremati sunt; Magiæ enim suspicio-
nem non temerariam apud eos incur-
rit, ob belluinam metempsychosin, quã
haussisse à Dæmone creditus est, neq;
discipulos suos, quos habebat innu-
meros, docuit, nisi de nocte, neque par-
erat illis loqui, nisi quinquennio in-
tegro audivissent in summo silentio; à
quibus divinos propè honores accep-
tavit, undè etiam *Pythagoras* dictus,
quod *Pythiã* non minus vera loque-
retur; suspensionem itaque auget ar-
rogantia; & demùm mors ipsa, quam
sibi per inediam spontaneam conci-
liavit. Illa sententia digna est, ut
nunquam oblivione sepeliatur: fugi-
enda, inquiebat, & modis omnibus ab-
scindenda sunt hæc omnia: languor à cor-
pore, imperitia ab animã, Luxuria à ven-
ere, seditio à civitate, à domo discordia,
à cunctis rebus intemperantia.

TERPANDER musicus tempore
Trois tam excellens, ut cum Lacedæ-
moniorum res seditionibus tumultua-
ren-

238 *Ætas IV. ab an. m. 2940,*
rentur, consultum Oraculum ju-
accersere *Lesbium Cantorem*. Accer-
tus itaque *Torpander* suavitate Mu-
ica delinivit, ut in pristinam concor-
diam animorum, positâ seditione, re-
dirent: unde proverbium si quis pro-
clare caneret, ut diceretur post *Les-
bium Cantorem* primus ponendus.

DRACO Atheniensium Legislator
an. m. 3430. ante Chr. 623. ad delin-
veras leges dedit, ut *Demades* dicitur
soleret, *Draconem* leges suas non in-
mento sed sanguine scripsisse; un-
omnibus æqualem pœnam confite-
ut etiam, qui desidiæ damnatus esset
aut qui olera furto surripuisset, cap-
pletteretur; propter hanc severitatem
omnes abrogatæ sunt, exceptis illis
quæ de cæde illata erant confite-
ntur.

SIBYLLÆ quoque hac ætate
ruerunt, SIBYLLA *Erythraa*, SIBYLLA
LA *Samia*, Sibylla CUMÆA: sed
Sibyllis videatur, titulus & § Mo-
morabilem.

§. 10.

Bell

O M

te

Solomon

Sicra co

in Syn

habetur

Hebrae

contige

comper

I. E

probo

à Deo a

Robom

Tribun

rum vi

rent co

vallat

tur ho

munie

tra ag

§. 10.

§.10. *Bella & Bello Clari.*

Bella quorum mentio fit in
S. Scripturâ.

Mittuntur hic ea prælia, quæ
temporibus *Saulis*, *Davidis* aut
Salomonis peracta sunt, & in Scriptura
Sacra commemorantur; de his enim
in Synopsi de gestis horum Regum
habetur, Illa quæ à divisione Regni
Hebræorum hæc quartâ ætate mundi
contigerunt, hæc in Chronographicum
compendium contrahuntur.

I. EXPEDITIO *Roboami* adversus
Jeroboamum mirabiliter dirempta est
à Deo an. mun. 3061. Congregaverat
Roboam universam domum Juda, &
Tribum Benjamin, 180. millia electo-
rum virorum bellatorum, ut pugna-
rent contra Israël: neque minoribus
vallatus copiis *Jeroboamus* operieba-
tur hostem suum in *Siehem*, ubi se,
munierat, atque ad pugnandum con-
tra aggressorem constiterat; cumque
jam

jam *Roboami* acies accincta effecti, neri, misit Dominus Prophetam *Saia* ad *Roboamum*, qui nomine Judæos à bello contra Israëlitas recaret, & domum reverti juberet: tunc quidem eximio planè & admirabili Regis, ac Principum ejus, obedientiæ exemplo, paruit Deo cum Rege populus universus, quanquam iniquissimâ belli cupiditate flagrans: unius tamen hominis, jussu Divi-quentis, vocem, arma posuerunt: pacificè in sua redierunt: relicta *Jeroboamo* opportunâ occasione regnum suum fortiter stabiliendi; voluit sic Deus, ut *Salomonis* peccata per *Roboam* imprudentiam castigarentur.

II. EXPEDITIO fuit an. 2940 quinto *Roboami* an. & *Sesaci* Regis Ægypti, quem alii *Sesostrim*, quidam *Sabacum* appellant, Immissit flagella Deus ad castigandam *Roboam* ac Principum Judæ Populique idololatricam; venit enim, à *Jeroboamo*

prorum est credere, incitatus, cum mille ducentis curribus, & sexaginta millibus equitum: nec erat numerus vulgus, inquit Scriptura, quod venerat cum eo ex Ægypto, Lybies scilicet, Troglodytæ & Æthyopes.

Cum hisce copijs *Sesacus* cepit munissimas urbes in Juda, & venit usque in Jerusalem, in quâ Principes Judæ, qui relictis urbibus ad *Roboamum* confugerant, paventes omnes metu, nec ausi animos, arma, virosq; opponere; malè quippè conscium pectus deserti Numinis, fortitudinem omnem excusserat. Sic ergò cincti velut indagine meticolosæ feræ, Rex cum optimatibus ac civibus unversis humiliati, in Deum verum, cujus nondum omnino obliti erant, suspicere cœperunt, & supplices auxilium rogare: trepidantibus adfuit *Semeias*, auxiliij aliquid à Deo promittens, ut non disperderentur quidem sed viverent suis relictis sedibus, servirent tamen *Sesaco*, & discerent, quanta esset distantia ser-

L

vitū

vitutis, quam Deo suo suffurabat
 impii, & servitutis regis terrarum
 Exindè *Sefaco* dedita urbs est, his
 conditionibus, ut cædibus, incendiisq;
 templo DEI parceretur; quam
 mam, teste *Iosepho*, non servavit,
 addictis servituti suæ, cum Regi
 Principibus, & populo, thesuros do-
 mūs Domini, & domūs Regiæ,
 secum recedens abstulit, & non
 tim clypeos aureos, quos fecerat
mon, pro quibus *Roboam* dedit
 stituit æneos, quos ei scutarij, tempore
 adeunti, honoris causâ deinceps
 ferebant.

Sefaco in Ægyptum reverso,
 continuit sese ardor bellandi in
boamo, æq; ac *Roboamo*: hoc, ut
 sa recuperaret, illo, ut acquisita
 servaret, omni operâ satagebat
 bellum, inquit Scriptura, *sui inter
 boam & Jeroboam, & pugnaverunt
 versum se cunctis diebus*, ut quia
 cum Deo pugnare, nunquam
 pugnare desisterent; dicit enim Deus

nus: non est Pax impiis, sicque mutuo se flagellabant, quamdiu vixerunt, ambo Reges prævaricatores.

III. EXPEDITIO *Abia* contra *Ieroboamum* an. m. 3077. ante Christum 976. pro reparandâ regni unitate & uniuersos Israël ad familiam *Davidis* reduciendo: & quamvis victoria steterit pro *Abia* in hoc prælio, contra tamen Dei præceptum egisse videtur, quia jam ante per Prophetam declarauerat Dominus, hanc divisionem à se profectam esse, & vetuerat cognatas acies aduersus se invicem dimicare. Tam fortiter autem in hac pugna contra *Ieroboamum* & Israëlitas dimicauerunt, licet eis numero multum inferiores, ut quinquaginta millia virorum fortium caderent ex *Ieroboami* exercitu, humiliatique sunt, ac vehementer debilitati filii Israël. Ad Deum tamen tam severè castigantem non sunt reuersi, neque *Ieroboam*, neque Populus, sed in sua impietate obdurerunt.

L 2

Quæ.

Quæris? quare *Abias* tam præ-
 rã victoriã non fuerit usus ad regnum
 batissimum, hac tanta clade factã ex-
 pandum, & totum populum reducens.
 Rdet *Abulensis*, Deum reiterasse primam
 prohibitionem, quæ pridem contra
boamum pugnaturum *Roboamum* ex-
 vit.

IV. EXPEDITIO *Asa* contra
Ethiopes, qui Duce *Zarã* contra
 gem *Judæ* venerunt cum exercitu
 quo decies centena millia milium
 trecenti currus numerabantur.
Asa habuit in suo exercitu portum
 scuta & hastas de *Juda* trecenta
 de *Beniamin* verò scutiarum
 gittariorum ducenta & octoginta
 lia. Omnes isti inquit Scriptum
 fortissimi. Neq; deerant plures
 ex aliis Tribubus, qui deserto
 ad Regem *Asa* Religionis causa
 fugerant, præcipue autem
 Stetit victoria pro *Juda*; exterriti
 sunt divinitus *Ethiopes* & in
 acti, quæ tamen illis salutem
 nam persecutus est eos *Asa*, &

quicum eo erat usq; Gerara, aliquot die-
rum itinere, & ruerunt *Athyopes* usq;
ad intercessionem, quia Domino cadente
contriti sunt, & exercitu illius prahante,
Angelorum scilicet ministerio: qui eis
truci minacique vultu apparuerunt.
Prædæ fuit ingens copia, adeo, ut
Rabbini scribant, *Zaram* prædam *Se-*
sei ante sex & viginti annos, ex tem-
pli, regisque thesauris sublatam, hoc
prælio restituisse. Eandem pugnae
atrocitatem experti sunt *Philisthæi*,
qui *Athyopibus* se conjunxerant: quo-
rum idem urbes direptæ, & greges
propè infiniti abacti sunt an. m. 3095
ante Christum 958.

V. EXPEDITIO *Baasa* Regis Is-
raëlis contra *Asam* Regem *Juda* anno
3095. *Asa* 16. *Baasa* 14, quanquam ab
initio statim regni *Asa* arserit bellum
inter *Juda* & *Israëlis* Regnum, & flamma
belli nunquam prorsus extincta
fuerit; erat quippè bellum inter *Asa*
& *Baasa* cunctis diebus: fuit tamen unus
belli motus præ altero atrocior, præ-
fer-

fertim hoc anno, quando asce
Baasa ex *Thersa*, quæ erat sedes re
 ejus, in Judam, & obsedit urbem i
ma 40 stadiis Hierosolymis dista
 tem, eamque occupavit & mun
 tanto incommodo Regni Judæ, ut
 rem perficere potuisset, nullus tunc vel
 ingrederetur, vel egrederetur de Reg
 no *Asa*, qui ut consilium hoc distar
 baret, suis copiis & cœlesti auxilio
 diffidens *Syrorum* auxilia evocavit, &
Bonadabum, quanquam æquali fede
 re Regi *Baasa* & *Asa* obligatum, in
 suas tamen partes auri copia promp
 ptâ è thesauris templi pertraxit,
 & contra *Baasam* induxit: factum
 que est, ut *Baasa* à *Rama* re
 cto milite recederet; sed & *Bonadabum*
 complures *Baasa* urbes expugnans, mu
 ltiplicem prædam obtineret, alteram
 invitis, alteram à volentibus Hebræis.
 Undè etiam *Asa* objurgatus à Prophe
 ta *Hanano* quòd stulte egisset, & ob
 lis propterea continuis in pœnam tra
 gitandus, esset. *Baasa* enim cum vici
 die.



dictam de Syris sumere non posset, omnes Machinas, quoad vixit, impendit ad *Asam* affligendum.

Basã interfecto, 4 annis *Amri* & *Tubi* de Regno *Israëlitico* disceptant, *Tubi* tandem succumbente.

VI. EXPEDITIO *Achabi* Regis *Israëlis* & *Beradab* Syri an. 3134.. ante Chr. 919. regnante in *Juda* *Iosaphato*.
 Causa belli fuit, negatum *Syris* ab *Achabo* tributum, ideò Rex *Syria* ingentem congregavit exercitum, in quo 32. Satrapæ, quos Scriptura Reges vocat: & progressus cum infesto exercitu, ad ipsam Metropolim Regni *Israëlis*, legationem misit ad *Achabum* cum tali injustissimo imperio, *Argentum tuum, & aurum tuum, meum est, & uxori tua, & filij tui optimi, mei sunt*:
 Itaque tam hos, quàm illa mihi tradivolo; officiosè quidem respondit *Achab*, *juxta verbum tuum* (inquiens per legatos) *Domine mi Rex, tuus sum ego, & tuasi anima mea*; putans hac urbanitate posse demulceri Tyrannum; verùm
 L 4 cum

cum is per alios legatos, traditione
 & urbis, & omnium, quæ in urbe
 erant, urgeret, ad defensionem con-
 optimates Israël, paraverunt vim
 repellere; ad hæc *Achabo* promittitur
 à Propheta (nomen reticetur in
 Scriptura) victoria contra *Syros*, quam
 hoc eventu obtinuit. Cum 122. pe-
 dissequi Principum Israël egressi es-
 sent ex urbe, nunciatum id est à specu-
 latoribus *Benedab* Tyranno *Syro*, ali-
 quam militum manum *Samari* egressi
 esse, quos ille jubet vivos com-
 prehendi, quâcunq; ex causa egressi
 essent. Hoc præceptum ex hostis con-
 temptu profectum, victoriam dedit
 Israëlitis. Cùm enim *Syri* vivos capere
 vellent, & à vulneribus inferre
 abstinerent, Israëlitaë omni animi
 corporis impetu irruerunt in hostes
 eosq; trucidârunt: Ita que initio pug-
 næ, ac turbationis, cædisque ab his
 pedissequis, facta, septem insuper
 raëlitarum millia erupere ex urbe
 seque turbatis *Syris* infuderunt, & tur-

bationi
 more, ex
 jecerunt
 cum pra
 superiori
 bitatus
 fas, i
 summa
 VII.
 dit adv
 diatè pe
 te, cum i
 sa prior
 cuperati
 verso pa
 tarum c
 greges c
 planitie
 Isthmis
 Copiis
 occasio
 tandem
 animos
 Syris au
 est *Bena*

bationi Syrorum succedente subito timore, exercitum totum in fugam coniecerunt. Postremo *Achab* quoque cum præfidiarijs fortissimis, ex parte superiore in fugientes timidos, & debilitatos irruens, ingenti strage graffatus, faustissimam victoriam consummavit.

VII. EXPEDITIO. *Benadad* ascendit adversus *Achabum* anno immediate post stragem acceptam sequente, cum immani iterum exercitu, amissa prioris anno spolia & honorem recuperaturus: quibus *Achab* ex adverso parvâ manu occurrit, ut Israëlitarum copiarum viderentur duo parvi greges caprarum præ *Syris*, qui totam planitiem prope urbem *Aphec*, Philisthæis tum subditam, occupabant. Copiis utrimque per sex dies pugnae occasionem præstolantibus, septimo tandem die pugnatum est, Domino animos & vires Israëlitis suggerente, *Syris* autem subtrahente: victusque est *Benadad*, tantâ clade suorum, ut

unâ eâdemque die centum millia
 vorum in acie interirent. Rexist
 tu adactus fugit in *Aphce*: ibi cum
 ginti septem millibus post muros
 & stragis suæ reliquias tutaturus; b
 eodem Deo impellente, qui olim a
 tubarum clangorem muros *Jerichu*
 tinos dejecit, muri quoque *Aphce* cum
 propugnatoribus suis in præces ab
 ière, & *Syros* obruerunt. Qua novitate
 de affectus *Benadad*, vitam per legatos
 humiliter & suppliciter rogavit
Achabo, & impetrat; videns enim *Achab*
 humiliatos *Syros*, facis crura
 lumbos suos, & funibus è collo de
 missis, humiliatos ante se, paratos
 si is vellet, & juberet, suspendi
 ire, humanitatem eis spe & opum
 majorem exhibuit (nihil enim est
 serabilius, & commovendis ad
 rendum animis aptius, quam ex
 miser) Respondit ergo *Achab* sup
 citer projectis: si *Achab* vivit frater
Benadad, ite & adducite eum ad me: quod
 cum factum fuisset, afflictam Regi
 col

conditi
 cnyrum
 in hom
 na clem
 into fce
 reprehe
 nam A
 nam rep
 Postha
 ducerent
 tra Israe
 cus ad D
 bus victo
 nim, in
 idè sup
 regno su
 erant in
 Regni M
 que dixe
 bus, &
 cum mo
 pertine
 ta *Aph*
 tum su
 montib
 VII
 animis
 & *Ach*

conditionem miseratus, levavit eum in
currum suum. Non placuit tamen Deo
in hominem morte dignum importu-
na clementia; sed postquam virum
in to federe vivum dimisisset, severe
reprehendit per Prophetam, & ani-
mam Achabi pro anima Benedad in pec-
nam reposcit.

Posthac Syri ut Benedad Regem suum in-
ducerent ad bellum redintegrandum, con-
tra Israelitas, acceptum ab Achabo dede-
tus ad Deos Israelis transtulerunt, à qui-
bus victos fuisse Syros mirum non esset: *Dij
enim, inquebant, Montium sunt Deorum,
ibi superaverunt nos*, potentes scilicet in
regno suo: nam *Samaria, Bethel, & Dan*,
erant in montanis, & omnia excelsa loca
Regni Israelitici, plena erant simulacris, ita-
que dixerunt pugnandum esse in campestri-
bus, & tunc Syris facilem fore victoriam,
cum monticularum Deorum jura eò non
pertineant. & hoc delirio persuasi Syri jux-
ta *Aphic* in planitie Galilææ sitam, exerci-
tum suum constituerunt, metuentes sibi à
montibus, & monticolis Diis.

VIII. EXPEDITIO. Hanc junctis
animis & viribus susceperunt *Josaphat*
& *Achabus* Pseudo-Prophetis *Baalis*



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

uno ore mendacium prophetantibus
 repugnante autem *Michaa* Prophete
 Domini, & exitum belli infaulte
 prænuntiante. Inter Prophetas *Ba-*
lis præcipuus, & omnium nequissimus
 fuit *Sedecias*, qui cornua sibi fecerat
 ferrea, & capiti imposuerat, ad *Acha-*
bum: dicens. *His ventilabis Syriam, &*
nec deleas eam. & hic indignatus *Ie-*
ros & *Iosaphat* in tanto regum duorum, *Ie-*
saphati & *Achabi*, confessu, mendacij
 à *Michaa* argui, acceptam ultimus in-
 juriam, alapa ei pro veritate dicta
 xit, & *Michaas* insuper (sic præ-
 piente *Achabo*) in carcerem inductus
 partim ut è manibus Pseudo-Propheta-
 tarum, quorum bilem commoveret
 riperetur: partim, ut, si expeditio *Sy-*
ca felicem fortiretur eventum, men-
 dacij convictus, supplicio afficeretur.
 Neglecto ergò vate, profecti sancto-
 bo Reges adversus *Syros*, & similes
 aleâ belli dimicantes, temeritatis po-
 nas dederunt; *Achab* enim sagittis
 confossus, & *Iosaphat* vix fugâ elap-



sus, graviq; suorum damno afflictus, in Jerusalem reversus est: ubi Deo jubente mox objurgatorem habuit *Iehu* Prophetam, dicentem: *Impio prabas auxilium, & bis qui oderunt Dominum, amicitia jungeris, & idcirco iram quidem Domini merebaris, sed bona opera invenia sunt, eo quod abstuleris lucos de terra Juda, & preparaveris cor tuum ut requireres Dominum Deum Patrum tuorum. 2. Paralip. 19. c. 2. v.*

In hoc praelio memorabile, quod *Achab* habitum mutaverit, ne Rex agnosceretur, ut tanto tutior esset à *Michæa* vaticinio. Consilium enim *Syrorum* didicerat de uno Rege *Israëli*tarum invadendo (sic præceperat *Benedad* triginta duobus principibus curruum) quæ causa fuit, ut omnis moles & impetus hostilis in *Iosaphatum* regio cultu ornatum, quasi ille *Achabus* esset, irrueret, quo in periculo *Iosaphat* cum clamore Dominum invocavit, & *Syri* agnito *Iosaphato* averterunt se ab illo, *Achabum* quærentes, neque is evasit, quanquam sub veste *Syros* lateret oculos tamen Domini non elusit, neque effugit; nam dirigente Domino, gregarius quidam miles, nihil minùs, quam de feriendo *Achabo* cogitans, telo eum

cum ita percussit, ut brevi cum sanguine animam impiam evomeret.

IX. EXPEDITIO. *Joramus* Israël an. m. 3139. ante Christ. corrogatis Regis Judæ & Idumæum copiis auxiliaribus *Moabitis* disfragos bello aggreditur, & in ea angustias obfessum Regem *Moabitarum* redigit, postquam acie percussisset, ut proprium filium suum super muros in omnium oculis juglaret, & Diis immolaret ad movendam commiserationem in hostibus suam, etiam tactus *Joramus* cum exercitu perfidione urbem solvit, arbitratus, quod erat, se Regem miserum ad hujusmodi necessitatem & desperationem compulisse, quasi in se suosque aliquid pars tanti criminis redundaret. Obsequio igitur soluta reversi sunt unusquisque in regionem suam.

X. EXPEDITIO. *Moabitis, & Idumæi* congregati adversus *Josaphatum* (quod ipse *Joramus* detra-

buerit, & *Moabitas* clade afflixerit) ingenti apparatu movent an: m. 3143. *Iosaphato* autem, cum suis, recurrente ad Dominum, & voce consonâ orantibus Psalm. 135. *Confitemini Domino quoniam in aeternum misericordia eius,* Dominus vertit infidias gentium contra semetipsas. *Moabita* enim audito *Iosaphati* adventu, idoneo in loco ei infidias struxerunt, in quas alii de eodem hostili exercitu temerè illapsi, creditiq̃ hostes, se mutuò oppugnarunt, dumq̃ue alii aliis utrimq̃ue superuenerent, non priùs pugnare destiterunt, quàm *Idumai* (Confœderati scilicet) profligati ceciderint: *Ammonita* enim & *Moabita* aduersus eos insurrexerunt, rati fortassè eos favere *Iosaphato*; cumq̃ue hanc cædem perpetrassent, versi etiam in seipso (rixâ temerè subortâ) mutuis concidère vulneribus. Hujus comædiæ ex colle Spectatores fuerunt Judæi, victores, facti sine prælio, veneruntque ad detrahenda spolia mortuorum, cæteramq̃;

ramq; prædam, quam vix triduo
ferre potuerunt.

XI. EXPEDITIO. *Benadab* in
Syria ulturus dedecus à *Ioram* multi-
tudes illatum, ac præcipuè frendens
contra *Eliseum* (quem arcanorum loco-
rum divinitus conscius inspectorem
oderat, ac metuerat) potenti exerci-
tu *Samaritam* obsedit, an. m. 3147, an-
te Chr. 906, & eousq; pressit, ut
put asini venundaretur 30 argenti,
id est 110 francorum pretio, & lac-
cus columbæ aquâ dilutum adhibe-
retur in cibum, & matres quoque pro-
les suas coctas latranti stomacho
gererent. Adfuit tamen in rebus
operatissimis salus à Domino, pro-
nuntiata ab *Elisao*: tantus enim
repentè metus exercitum *Syrorum*
ruit, ut præcipiti fugâ omnes avo-
rent, arma annonam, pecora, vel
spolia & castra universa *Samaritanis*
ripienda post se relinquentes, & præ-
clare secum agi existimantes, si modo
vitam conservarent, seseq; utili fugâ

eriperent, manibus Regum (Hethæ-
orum puta Cypriorum, Cretenfium,
Ægyptiorum,) quorum irruentium
currus, & equites, audiisse, sibi vide-
bantur: sic Deus, dimicavit contra
hostes suos, illudente fonitu cœlesti-
um armorum, curruum & equorum.
Fugæ hujus nuncij fuerunt leprosi, qui
certâ morte, quâ illis *Samaria* p̄eun-
dum fuisset, in incertam commutatâ,
ad *Syros* transfugerunt, & in castris
eorum omnia vacua esse repperunt.

XII. EXPEDITIO. 3150. *Ioram*
filius *Achab* auditâ morte Regis *Syria*
consilium suscepit de repetenda *Ra-
moth Galaad* cû Rege *Judæ Ochoziâ* ex-
peditionis socio, urbem oppugnat, a-
criter resistente *Haçæle*; Rex ipse *Io-
ram* multis vulneribus affectus bel-
lum deserere, idq; Duci suo *Iehu*
conficiendum committere coactus est;
Ochozias etiam à prælio confestim
Hierosolymam se proripuit, *Ramoth*,
quidem interea expugnata est, sed
quia tempus & occasio aderat *Achabi*
fami-

familiam in scelerum punitionem
ditus delendi, intermissa est à *Iehu*
oppugnatio, & ipse juxta mandatum
Domini inunctus prius à Propheta
Regem, & ab exercitu & ducibus Re-
Israëlis acceptatus, cœpit agere tra-
gœdiam illa excisione totius Domus
Achab funestissimam simul & iustis-
simam; relicta enim *Ramoth* & circa
oppugnatione cum exercitu felix
venit in *Iezrael*, ubi ægrotabat *Iehu*
ex vulnere, & ad quem visitandum *O-*
chozias descenderat, ibique impo-
tos ad resistendum ambos Reges oc-
cidit, perrexitque eodem impetu
dictæ & zelo divinitus mandata
tionis in *Iezabelem*, in 70. filios *Achab*
omnesque nefariæ stirpi conjunctos
severe, nullo prorsus ex amplissima
giâ familiâ superstite relicto, ut
inveniretur, qui titulo affinitatis, et
consanguinitatis, ad regnum asper-
posset. De his mentio facta est supra
in *Achabo*, *Ochozia*, *Iehu* & *Atalia*.

Omni
edidit le
omnes
capita i
vos duo
populo
nore mu
dite, c
mandan
Iehu pro
ni obt
tot viri
runt, ic
fuisse cr
ignari le
Iehu, m
executi
strinxer
His ca
Iehu cœ
sive Ple
tâ enim
solenne
unum or
atque in
ro, ut e
mo usq
deorsum
ambula
supra ve

Omnino tragicum & atrox spectaculum edidit *Iehu*, quando unâ nocte iussit occidi omnes filios *Achabi* numero 70, & eorum capita in cophinis collata, atque in acervos duos congesta, juxta portas *Ierusal* populo exposuit; etsi autem in hoc facinore multorum innocentum, ut par est credere, caedes contineretur, in eo tamen mandando aut exequendo scelus absuit, si *Iehu* propositum habuit unius Dei voluntati obtemperandi, sique optimates, qui tot viris evocandis operam suam impenderunt, id facinus divino decreto imperatum fuisse crediderunt; si verò metu adacti & ignari legitimæ potestatis, & vocationis *Iehu*, mandatum, quod injustum putabant, executi sunt, gravi omnes crimine sese obstrinxerunt.

His credibus *Achabitarum*, addita est à *Iehu* caedes truculenta, sed iuxta *Baalitarum* sive Pseudo-Prophetarum *Baalis*; proposita enim parricidii omnes convocavit ad solenne sacrificium *Baalis*; venerunt ergò ad unum omnes, ne pro incerto malo certum atque indubitatum subirent, tanto numero, ut capacissimum templum *Baalis* à summo usque ad summum repleretur, sursum deorsumque in superioribus & inferioribus aëbulacris. Iussit quoque *Iehu*, eos, qui supra vestes erant, universis servis *Baal* pro-

proferre vestimenta cultui impio debent
sed & pecudes aderant, quas illi sibi
ficaturi videbantur: & has quidem de-
lam esse volebat Iehu ad perdendos fac-
culos. Omnibus igitur ad sacrificium
ratis & accinctis, ingreditur Iehu cum
nadab (vir iste erat justus & rectus filius
Rechab, quem ad hoc spectaculum irrita-
verat, & secum adduxerat) iussitque ut
si quis fortè adesse de servis & Prophetis
Domini inter hos Baalistas, ille egressus
tur. His dictis egressus Rex, templi ianuas
omnes munivit fortissimis viris, præcipi-
tue sub pœna capitis, ne quemquam de ho-
gientibus servis Baalis elabi permiserent.
Ergo Baalista certatim sacrificare incipit
pluribus locis atque altaribus, cum Iehu
percussores immittit, qui stricto ferro
congestam ingressi turbam, à dextris &
sinistris punctim cæsimque horrendo clamore
vociferantes percusserunt omnes, & cor-
pore eorum foràs projecerunt, ut qui
inter occisos latere posset. Post hæc in
sancto furore desæviturum est in idola,
tutas & templa passim à Iehabab & Achab
ædificata, ut cum impia stirpe Achab
pios quoque cultus Baalis porsus è regno
Israëlis exterminaretur. Et hoc quidem
fine coronata est hæc Ioramæ expeditio
contra Moabitas, iusto Dei iudicio eodem
exc

excidio
stros f
tam glo
tirpand
iterum
Deo &
litione
gum, ip
berit.

XI

ante C
tà Ger
ercitū
regnar
reudas
mo in
ausi re
multit
nem r
enim
micn
ria p
quæ
quod
argen
in ten

excidio, quod machinabantur alijs in auctores suos redeunte. Sed & *Iehu*, quantam gloriam in hac expeditione sua pro extirpanda idololatria promeruit, tantam iterum maculam contaminavit se, coram Deo & hominibus, quod meticulosam ambitione vitulos aureos præcedentium Regum, ipse quoque cultu publico profecutus fuerit.

XIII. EXPEDITIO an. m. 3187. ante Chr. 866. *Hazael* Syriae Rex captus *Geth* ascendit cum toto robore exercitus sui adversus Jerusalem an. *Ioas* regnantis 31. ad manus tamen conferendas prælium non devenit, & nemo interfectus est: sed Judæi non ausi resistere cum Rege suo *Ioas* tantæ multitudini, ingenti pecuniâ obsidionem urbis redemerunt: vehementer enim extimuit *Ioas*, quia noverat se inimicum esse Deo, ideoque omnia donaria pretiosa tam argentea, quam aurea quæ *Iosaphat*, *Ioram*, *Ochozias* & ipse quoque *Ioas* obtulerat, & universum argentum quod inveniri potuit, tum in templo Domini, tum in palatio Regis,

Regis, collegit, abstulit, & militibus
zælis Regi Syriæ, quibus ille accessit,
 recessit ab *Ierusalem*, rediturus, in
 ri sacra fames ad iterandam expeditio-
 nem exstimulatura est: cuius causa
 aditum tam regis quam populi peccata
 patefecerunt.

XIV. EXPEDITIO an. 319, *Ierusalem*
 regnantis an. 37. Post *Zachariam* Pro-
 phetam & filium *Joiada* (qui nefarius
 ligionibus, quibus *Ioas* lucos auro-
 rum Deos sequebatur, adversabat, &
 in ipso tēpli vestibulo lapidibus con-
 tus fuit) excitatus à Deo in punitione
 tanti sceleris rediit. *Syrus* Successor
zælis in Judæam, cum non magis
 bellatorum manu, tamque invalido
 ut Hierosolymam obsidere non possu-
 tisset, nisi Dominus, (qui à Judæis
 relictus erat,) Syris animos & acri-
 tatem, *Ioas* autem & Judæis, qui
 infinita multitudo, cum principibus
 suis, & tota aula sua obviam se
 procefferat, segnitiam & pavorem
 fudisset; pugnatam enim est segnitiam

& infeliciter à numerosissimo exercitu, Syrique victores cunctos principes Judæ interfecerunt, universamq; prædam debellati exercitûs obtinuerunt, quam miserunt Regi *Benadad* Damascum: in *Joam* quoque ignominiosa iudicia exercuerunt, vulneratum & vinculis tractum adegerunt, ut auro omni sacro & profano, quod Hierosolymis habebat, sese redimeret, quem in suis languoribus (ob multiplicia vulnera, quanquam non lethalia) jacentem reliquerunt, neque Damascum, ut poterant, pertraxerunt, Domino pœnas & clades pro arbitrio permittente & attemperante.

XV. & XVI EXPEDITIO AN. M.

3205. *Amasia* in Juda regnantis 9. & *Joas* in Israël 11. *Joas* Rex Israël memor vaticinii *Elisai*, quod moriens ediderat de victoria à *Syris* reportanda, & ad fidem vaticinio habendam suscitatione mortui per contactum ossium Prophetæ confirmatus, (ut regnum quoque suum, quasi à morte ad vitam

vitam revocaret) audacter convocavit
 populum suum, collegit militum
 quantum Syri per clades 50. an-
 rum reliquum fecerant, & movit
 versus Syros, rebus tunc omnibus sup-
 riores: ubi convenere in *Apher*, utrim-
 que perstreperantibus tubis concurre-
 tur, pugnatur, funduntur, sternuntur
 mactanturque Syri catervatim, & He-
 raëlitarum victores campo ac castris po-
 titi, partem aliquam regionis sue re-
 cuperant, beneque animati frumen-
 tum Syrorum arma in proximum an-
 num præstolantur. Et redierant illi
 vertente anno accensi a vitæ gloriæ re-
 cuperandæ, & acceptæ nuper igno-
 minie obliterandæ desiderio; illi
 litas autem vice versa divina
 promissio & ex victoria auctum, cor-
 porum æque ac animorum robur
 pellebat ad bellum auspice celo
 dinte grandum. Pugnatum itaque
 secundò est, iterumque Syri graviter
 damno, majoreque ignominia devicti,
 ut *Ioas* reliquas civitates, quas amiserat

at *Iacobaz* pater, facili negotio recuperaret.

XVII. & XVIII. EXPEDITIO an. m. 3208. *Amasia* contra *Idumaos*, & rursus ejusdem an. m. 3210. contra *Joam* Regem *Israëlis*. De utraque facta est mentio in *Amasia*, titulo de Regibus.

XIX. EXPEDITIO *Ieroboami II*, Regis *Israëlis* ann. 3212. Eò redacti erant *Israëlitæ*, nusquam ut prodire audent hostibus totis campis latè dominantibus; *Ieroboam* igitur benè animatus à Propheta *Iona* expeditionem suscepit adversus *Syros*, qui regimen *Galaad* trans *Jordanem* adhuc tenebant, præhisq; ita feliciter eos fatigavit, ut omnibus iis terris spoliaret, quæ eis montem *Libanum* à Septentrione à primis temporibus *Josue* *Israëlitæ* possederunt, videlicet ab *Emath* usq; ad mare *morcuum*, meridiem versus, ubi, quondam *Sodoma* & *Gomorrah* conflagrârunt; sed hæc pluribus annis peracta sunt, quæ hoc anno à *Ieroboam*

M boam

boamo inchoata fuerunt. Tam si
nati autem successus non pietati
boa, sed miserationi divinæ erga
num Israël adscribendi sunt; *boam*
boam enim sicut patres ejus secta
est cultum vitulorum.

XX. & XXI. EXPEDITIO an. m. 3229. Hanc suscepit *Ozias* veluti ca-
tulus leonis Judæ incalescens; mul-
tū enim hæcenus attrita jacentes
Judæ; igitur restaurare regnum ab
Adumais exorsus est hoc anno ho-
gesimo, & animante atq; successu
eundante Deo occupavit *Elath* &
stituit ditioni Judæ, anno autem
quente collegit supra trecenta milia
militum præter bis mille & sexcenta
eorum Duces, & recuperavit *Lod*
& *Geth* & *Azotum*, & *Iabnum*
Jamnum maritimam portuq; celeberrimam
& munitam civitatem.

XXII. EXPEDITIO an. m. 3230. Hæc fuit conjuratorum *Arbacis* &
lesi Chaldæi, adversus *Sardanapalum*
in qua expeditione variante fortuna

Sardanapalus iteratis per suos victoriis roboratus, sed ab eisdem conjuratis redintegrato robore in Niive tandem per biennium obsessus, & turpi sui & urbis excidio periit. De hoc dicitur in *Sardanapalo* titulo de Monarchis

XXIII. EXPEDITIO an. 3265.

Manabemi contra *Thapsam*, dictum de hoc in *Manahemo*.

XXIV. EXPEDITIO an. 3279.

Thyglathalsaris contra *Israëlitas*, in qua duabus tribubus cum dimidia trans Jordanem, cis Jordanem autem tota tribu *Nephtalim*, quæ *Galilæam* superiorem habitabat cum omnibus regionibus & civitatibus harum tribuum spoliati & diminuti sunt a regis *Phacee* tertio, qui causam dedisse videtur huic calamitati renuens pendere tributum à *Manahemo* patre *Phul* promissum. Translatæ autem sunt istæ tribus ad *Medos*, qui & ipsi tunc temporis subditi erant *Assyriis* aliq; in habitationes *Israëliitarum*

ex *Medis & Assyriis* aliisq; genti
transportati.

XXV. EXPEDITIO an. 3292
Ioatham contra *Ammonitas*, quos
vente Numine subjugavit, & grava
re, quàm antè obligatos tributo ce
nuerat oppressit, nimirum in singulis
annos centum talentis argenti, id est
quadringentis & duodecim Franco
rum millibus præter 10000 coros
tritici, & totidem coros hordei, quibus
corroboratus est *Ioatham*, ut quid
direxisset vias suas coram Domino Do
suo. 2. Paral. 27.

XXVI. & XXVII. EXPEDITIO
an. 3293 duorum Regum Confœderatorum,
scilicet *Rasin* Regis *Syriae* & *Phacee*
Phacee Regis *Israëlis* adversus *Achaz*
impium Regem *Judæ*, cum *Achaz*
confœderatum. In priore bello
didit Dominus Deus *Achaz* in manu
Regis *Syriae*, qui percussit eum, &
namque prædam cepit de ejus imperio,
& abduxit *Damascum*. In posteriore
autem prælio traditus quocumque

est *Achaz* in manus Regis Israël, & percussus plagâ grandi; occidit enim *Phace* filius *Romelia* de Juda 120 millia indieuno, omnes viros bellatores, ceperuntque filii Israël de Juda 200. millia mulierum, puero. um & puellarum, & infinitam prædam & pertulerunt eam in *Samaritanos*.

Egregium facinus in hac expeditione Israëlita patrârunt, venienti enim exercitui victori occurrit *Oded* Propheta, & inhibuit ne captivos abducerent in servitutem, metu imminentis à Deo ultionis, nec irrita fuit oratio Prophetæ, remiserunt enim omnes captivos liberos, eosque necessario comœatu liberaliter pro via instruxerunt: laudabili & imitando exemplo in æstu exultantis fortunæ, positos mandati divini limites non transiliendos esse victoribus.

XXVIII. EXPEDITIO an. 3295 & 96 iterum Israëlitarum & Syrorum adversus Judam. *Rasin* enim & *Phace* præteritis victorius ad audaciam erecti, gemino exercitu Hierosolymam obsident, sed dispare fortunâ; evocati enim ab *Achazo* Assyrii, primò

M s *Rasin*

Rasin in acie congressum vincere
occidunt; deinde Phacoe à Syr-
fertum in sua redire compellunt,
ab Oseâ filio Ela per prodicionem
quoque interfectus est, & juxta E-
verbum *dua titionum fumiganum ta-*
da extincta sunt Assyriorum fluvii
innadante. Theglathalasser interim
pro operâ præstitâ ab Achaz nono-
rificè Hierosolymis exceptus cum A-
chazum, tum domos principum atque
etiam templum thesauris, tam sponte,
loco mercedis, oblati, quam volente
opponere se nemo ausus erat. Achaz
liat, & utrumq; Regem Judæ & Philis-
tis vestigalem sibi mancipat, ut
cerent verum esse, quod *leviticus* 24
nat: *Maledictus homo, qui confidit*
homine, & ponit carnem brachium su-
um, & à Domino recedit etc. etc.
Psalm.

XXIX. EXPEDITIO an. 3298 &
3299. Judæis tot cladibus attrita
umphârunt Idumæi & venerunt in reg-

num Judæ vi magnâ, percusseruntque
in eo multos, & ceperunt prædam
ingentem, sed & Philisthæi eâdem oc-
casionè usi diffuderunt se per omnes
urbes campestrès ad meridiem, tri-
bus Judæ, positas, easq; cum pagis oc-
cuparunt, & habitaverunt in eis, *Achaz*
nequicquam audente, sed *Affyrus*
continuum tributum ignominiosè
pendente, quod idem *Osee*, Rex Israë-
lis præstitit.

XXX. EXPEDITIO an. 3310,
Ezechia adversus Philisthæos, quo-
rum jugum fortiter excussit, & omnia
ab *Achazo* perdita recuperavit.

XXXI EXPEDITIO an. 3312.
Salmanassar adversus *Oseam* Israëli-
tarum regem tributum renuentem;
fuit hæc expeditio omninò fatalis reg-
no Israëlis, captâ siquidem *Samariâ*,
an vi, an deditiōe, ex Scriptura non
constat, Rex ipse vincetus in carcerem
missus est, & regnum funditus ever-
sum, *Affyrus* interea contra *Moabitas*
M 4 & con-

& contra *Tyrios* æquali felicitate
gerentibus & passim armis præval
tibus.

XXXII. EXPEDITIO an. 333

Sennacherib Assyriorum Regis contra
Ezechiam Regem Judæ tributa negan
tem. Malè cecidit expeditio hæc
tùm *Ægyptiis*, tùm *Judæis*; horum
enim urbes plurimas cepit, ipsam
tamen Hierosolymam non oppugna
vit, *Ægyptiis* domitis reversurus. De
clade autem *Ægyptiorum* vacillan
tus est *Esaias* nudus incedere iussus,
eamq; tantam fuisse *Sanctius* scribit
cadavera *Ægyptiorum* & *Æthyopia*
cum his confœderatorum, quos *Ab
rii* ceciderunt, multitudine vias con
sternerent eisq; tùm in montibus vo
lucres, tùm in campis carnivora
lucæ integram hyemem æstare
pascerentur. Ad eò ergò feliciter do
mitis *Ægyptiis* & *Æthiopiis* restitit
Sennacherib in Judam, oblectat
bem sanctam, sed expertus est unum
Et Angelum tam atrociter & fortiter

percipientem, ut Assyriorum 185 mil-
lia extincta jacerent in castris, & om-
nibus rapinis ac prædis, quas multo-
rum annorum victorijs ab Ægyptijs
Judæis & Israëlitis Assyrij retulerunt,
nunc Judæi, ulciscente Domino, po-
tarentur; & indè magna etiam ex par-
te divitiæ illæ, quas *Ezechias* postmo-
dum imprudenter ostentavit.

XXXIII. EXPEDITIO an. 3344

Merodachi adversus *Manassem* Regem
Judæ, à quo cum tributum ingens ex-
posceret, isque renueret arma in ip-
sum movit, tantoque prædæ recupe-
randæ ardentior, quanto majorem ja-
cturam passus fuerat *Sennacherib* An-
gelò percussente, & quò majores the-
sauros *Ezechias* legatis ostentaverat,
neque spe suâ deceptus est, *Manassem*
enim (an per vim, an dolum incertum
est) cum præcipua nobilitate capti-
vum accepit & vinctum cum auro &
argento in Babyloniam perduxit.

XXXIV. EXPEDITIO an. 3346

Merodachi Nabuchod; adversus Bethu-
liam

M 5

liam cui expeditioni præpositus
Holofernes à *Juditha* obruncatus
 quo mentio fit in *Juditha* titulo de
phetiâ & Sanctitate claris.

XXXV. EXPEDITIO an. m. 3428.
Josia Regis Judæ adversus *Pharaoem*
 Ægyptium ob pacificum transitum
 per terram Judæ tentatum, insula &
 fatalis *Josia*, qui in pugna sagittis vul-
 neratus interit. Insuper etiam præ-
 genitus ejus *Joachaz*, ab eodem *Pha-
 raone*, cum à *Nabolassare* confecto
 prælio reverteretur, per speciem con-
 troversiæ amicè componendæ, dolo-
 se captus, & in Ægyptum abductus est.

XXXVI. EXPEDITIO an. m. 3429.
 Chaldæorum contra Ægyptum
 os, cujus exitus fuit Ægyptus luctu-
 sissimus, totam enim regionem, quæ
 Euphratem & rivum Ægypti inter-
 cecit, Chaldæi occuparunt.

XXXVII. EXPEDITIO an. m. 3430.
Nabuchodonosorus adversus Tyrum,
 & inde contra Jerusalem ob negatam
 à *Joakimo* tributum, quam aliquot
 men-

mensibus obledit, & tandem, jurisjurandi religione interpositâ, pacificum fore ingressum suum, à loakimo eum copis intra mœnia admissus est, at ille *recepit*, inquit Josephus, *non servavit fidem; sed florens juventutis Hierosolymitana una cum ipso Rege interfecit.* In corpore loakimi inventæ sunt notæ quædam, quæ ostendebant eum alicujus idoli stigmaticum fuisse, quales non raro in magis & maleficis repetiuntur.

XXXVIII. EXPEDITIO an. m. 3444. Nabuchodonosoris adversus *Sedaciam* propter defectionem ejus à Chaldæis, & contra *Ægyptios*, qui Judæis opem laturi, advenerant, quorum adventu Jerosolyma quidem obsidione soluta, post cæsos autem *Ægyptios*, arctius per duos annos propè cincta & occupata est. *Sedacias* captus exoculatus & Hierosolyma igne deleta cum templo, Judæis in servitatem Babyloniam abductis, regnum Judæe funditus ever-

sum est, de hac calamitate plura in
eventus tragicos.

XXXIX. EXPEDITIO an. m.
3451. ante Chr. 602. *Nabuchodonosor*
contra Ægyptum. fuit hæc expeditio
velut torrens bellorum, & victoria-
rum, quibus *Nabuchodonosor* imperi-
um suum in omnes longè lateque re-
giones dilatavit; primo enim Ægyp-
to subjugatâ, & domitis Æthiopicis
indè reflectens iter, *Idumæos, Philistin-
os, Moabitæ, Ammonitæ, Israëlitas,
Agarenos, Tyrios, Sidonios, Syros & A-
rabes, & Insularum Mediterranei ma-
ris incolas, cæterosque circumquaque
populos cladibus & servitute oppre-
ssit, Ninivitas, Medos, Elamitas, As-
syrios, Armenas, Hircanos* suis adu-
meravit triumphis, imò turbis militum
maximis exercitibus suis perflavit, &
pervasit summa celeritate duorum me-
norum spatio (exceptâ Europâ) totum
penè Orientem, Occidentem, Sep-
tentrionem atq; Meridiem donec tot

domi

domitor populorum, similis fieret tan-
dem jumento insipienti.

XL. EXPEDITIO an. | m. 3462.

Chaldaeorum Duce *Nabuzardan* contra
Aegyptios denuò rebellantes, quã
proprus attriti sunt, ut nullum post
hac Regem proprium haberent usque
ad *Ptolomeos*, & in reditu simul factum
est quasi spicilegium Judæorum, ab-
ductæ scilicet sunt illæ reliquæ Ju-
dæorum à Chaldæis, ad quas *Baruch*
librum cum pecuniis ad sacrifican-
dum ex Babylonia miserat, ut Judæa
nunc penitùs desolata remaneret, jux-
ta vaticinium *Jeremia*.

XLI. EXPEDITIO an. 3516. *Cyri*

Perlarum & *Darij* Medorum Regis
adversus Chaldæos, quã expeditione
occupata est Babylonia & excisa est
Monarchia Babylonica; de qua men-
tio facta est in *Balthasare*.

*Expeditiones quadam belli-
ca in profanis historicis celebriores.*

V Ariarum gentium bella in hac æ-
tate

tate exarserunt, vel libidine donandi vel regna nova fundandi, & res propagandi avarâ cupiditate. In quibus in profanis historicis nihil inveniri potest. Itaq; ea hic tantum commemorantur, quæ & certiora, & magis ad Romanam rem amplificandam pertinere videntur.

Bellum Messenios inter & Spartanos exarsit, ut *Pausanias* refert an. m. 3311. *Amphisiâ* urbe captâ, & ad annum 20. productum fuit.*

Bellum secundum *Messeniorum* Spartanorum exarsit an. 3368. *Alcibiades* Duce fortissimo Messeniorum & *Tyrtæo* Poëta Atheniensi, Duce Spartanorum i. Cœpit ab *Ira* oppido Messeniorum exciso, & undecimo anno postquam obsideri cœpit, expugnatum & quis credat potuisse Poëtam *Tyrtæum* vincere fortitudinem *Aristhamenon* militis pugnacissimi? victus tanta est *Aristhamenes*, post patrata fortitudinis supra mortalem prodigia, cap-

tus, vulneratus, tortus & morti applicatus est, tandem tamen, ut mortem evaderet, fugere coactus est in *Siciliam*, ubi *Zancban* urbem occupavit, & *Messanam* dixit.

Bellum *Romuli* adversus *Numitorum*, quod fuit urbis belligerosæ initium, & ferreæ monarchiæ bellis contrahendæ & amplificandæ præludium: quod sic contigit an. m. 3302.

Pascebant greges *Romulus* & *Romus* sub *Fanulo* nutritio, eodemque regionum pecorum Magistro, cum inter pastores *Amulij* & *Numitoris* (quem *Amulius* regno spoliaverat quidem, ut amicum tamen honoraverat) exorta est pugna, ita, ut ad vulnera & cædes res progredieretur, & quidem pastoritia *Numitoris* manus victa succubuit, cumque robore bellicosus *Juvenibus Romulo* & *Romo*, præpollere non possent ad dolos conversi sunt; *Romum* igitur ex insidijs interceperunt absente *Romulo*, & *Albani* perduxerunt apud *Amulium* Regem de vi illata & cædibus accusantes. Tum *Amulius* juvenis formâ & bellicosâ indole permotus, ut morti *Romum* eriperet, & simul agrestium cateris satisfaceret, ad *Numitorem* vinculum transmittit, ejusque arbitrio puniendum.

endum reliquit: Quod *Romulus* inaudis
 & simul à *Faustulo* nutritio natiuitatis
 ortum, & stemma, sub hoc ipsum temp
 edoctus, cum magno pastorum apparatus
 giam domum *Amulij* evertere molitur, qui
 in ausus ipsa *Numisor* (qui pridem *Amulij*
 Tyrannidem excutere, cogitaverat) opem
 suam manumque confert, & agmine con
 flato, ijsque quos *Romulus* ad vindicandum
 fratrem suum è manibus *Numisorij* college
 rat, conjunctis, felici eventu *Amulij* opp
 primunt & occidunt, quo subiato *Roma*
 libertas, & *Numisorij* regnum *Albanum* re
 stitutum est; tenuit illud *Numisor* penes
 nium, quod superstes adhuc vixit, & nepo
 nibus, nepotibus suis *Romulo* & *Remo* quæ
 potuit ope in parandâ propria ditione
 vâque urbe condendâ præto fuit; quem in
 finem agros eis assignavit eisdem, in quibus
 pueritiam sub *Faustulo* traduxerant, & in
 populi sui (ut sic regnum suum hominibus
 maximè illis, quos de fidelitate sibi præ
 standâ suspectos haberet, exoneraret) par
 tem magnam attribuit, quos inter præto
 plurimi, & quod fieri solet in migrationibus
 non pauci etiam ex optimatibus nobili
 les, Troiani quoque generis nobilitati
 quique (ex quibus aliquot gentes ad
 stram ætatem supersunt) 50 ferme trans
 numerabantur. Pecuniam, arma, fru
 menta
 siquid
 cebat
 tante
 ba pop
 Palan
 gen
 dit,
 mular
 utraq
 rentur
 & Ro
 giffie
 Mona
 trita.
 Be
 suan
 gemi
 misq
 malu
 cupi
 dit,
 cep
 tum
 dict
 idon
 verfi

menta & jumenta deportandis oneribus, & siquid aliud ad constructionem urbis conducebat, illud ab *Amulio* liberaliter suppeditante, in viam acceperunt. sic educto ex *Alba* populo, miscuerunt se, quotquot circa *Palantium* & *Saturniam* reliqui erant indigenæ, divisâ in duas partes omni multitudine; quod expedire sic videbatur ad æmulationem excitandam, certante inter se utraq; parte, cujus opera citius absolventur. Hæc *Dionysius* ait se ex Græcorum & Romanorum scriptis summâ curâ collegisse, & hæc occasio condendæ urbis ac Monarchiæ ferreæ, bello natæ & innuita:

Bellum *Romuli* adversus fratrem suum *Remum*. Cùm populus collectus geminum haberet Ducem, ætate animisque & genere pares, mox avitum malum præeminendi, & dominandi cupido animos incessit, quæ se prodidit, cum de loco urbis condendæ disceptaretur, *Romulo* designante *Palantium*, *Remo* autem collem *Remuriam* dictum, ceu urbi muniendæ magis idoneum, præoptante. Quâ in controversia apparebat, utervis dum cederet,

ret, eundem alteri in omnibus de-
 cepturum esse. Igitur augurio con-
 tentionem dirempturi, constituunt
 impofterum obtemperandum, cui au-
 gurium fauiffet. *Palantium* de manu
Romulus, & *Remurium* collem *Remu-*
 cum suis conscendit. *Sex Remus*, (ca-
 nit Ovidius) *hic volucres bis sex, videt*
ordine pacto. Vidit uterque vultures,
 jamque nunciato augurio utranque
 Regem sua multitudo confalutavit,
 qui *Romulo* adhæferunt, avium mul-
 titudini, qui *Remo* favebant, priora
 ti temporis, (sex enim vultures hic
 prior viderat) regnum adjudicabat,
in dâs in altercatione congressi, inquit
Uivius, *certamine irarum ad cadem con-*
zuntur, ubi in turba ictus Remus emittit
 Itaque Roma Domina gentium non
 tē extulit caput suum, quam tripliciter
 scelere, incestu, sacrilegio & patri-
 dio ortum suum contaminasset.

Bellum *Romuli* cum *Carinensibus*
Antemnatibus 3305. urbis & *Romuli*
 an. 4^{to} Olymp. septimæ. Causa belli
 sic se habuit.

Cam *Romulus* ad augendas vires imperij sui asyllum Romæ constituisse, ut scex hominum improborum propter asyli impunitatem eò confluerent, finitimæ gentes etiam ipsi *Albani* ceperunt Romanis connubiorum societatem denegare; rapiendis igitur virginibus connubia quærere statuerunt. In hunc finem *Romulus* celebritatem festumque diem indixit *Neptuno* equestri solennem, in quo varia virorum & equorum certamine agitantur. Confluxit ad ludos istos ingens hominum undequaque multitudo, præsertim ex *Sabinis* cum uxoribus & liberis extremâ ludorum die, cum jam solvenda esset celebritas, mandat juvenibus, ut dato signo è virginibus sibi quisque rapiat, quam fors obtulisset, servaretque intactam in sequentem diem: eo die *Romulus* consolatus est eas, rapinam non ad contumeliam, sed ad conjugium spectare, darent proinde animos maritis, quibus fortuna corpora dedisset. Sic non admodum dissentientibus (comperto 68; puellarum numero) totidem eis castos viros elegit, quibus eas ritu patrio in matrimonium dedit. Audacem Romanorum necessitatem, non omnes in mitiorem partem interpretati sunt, præsertim *Capitenses* & *Ansemetes*, intrusos hos generos suos contumelijs & bello aggressi sunt, quibus cum exercitu occurrens *Romulus*

luc

lus, ex improvise hostem imparatum ob-
it, fugientiumque tergo hærens in urbem
una irruit, & *Acrone* Regem ipsum cum
juvenum globo occurrentem, manu sua
prælio interfecit, *Cæninam* diruit, iussitque
cives dirutis domibus Romam commigrare.
Ab hac victoriâ ad *Antemnates* conversus,
eos pari fato involuit, & triumphans Ro-
mam ingressus est, arma sua Jovi cum spo-
lijs ex voto consecrans.

Bellum Romanorum & Sabinorum
an. *Romali* & conditæ urbis quæ
ob eandem causam raptarum puella-
rum. In hac expeditione *Sabini* &
Tatio occupârunt arcem Roma-
nam, cujus recipiendæ causâ triennio
integro pugnatum est. Occupatio ur-
bis contigit in hunc modum.

Tatius Rex Sabinorum cum exercitu 30
millium peditum, & mille equitum (cum vi
adversus 20 millia peditum Romanorum &
octingentos equites nihil efficeret) dolens
consilio addidit. Præerat Romanæ urbi
Tarpæus, cujus filia æquam acceptam pro
sacris, extra mœnia abjerat, hanc interceptam
auro *Tatius* corrupit, ut arcem proderet,
& Sabinos intra mœnia reciperet, qui
ut primum armati intra portas recepti sunt

Tarpajam occiderunt, ut arx vi capta esse videretur. *Dionysius* tamen putat inter fabulas non esse referendum, quod *Tarpaja* in proditiōis mercedem petierit ea, quæ sinistra manu gestarent *Sabini*, annulos & armillas intelligens; *Sabinos* autem Clypeorum cumulo, quos in sinistra manu ferebant, illam obruisse. Saltem à *Tarpaja* prodita arx est, quæ multo sanguine Romanis stetit, ut recuperarent; neque aliter quàm interreatu mulierum receperunt; cum enim viderent hinc patres fratresque, inde maritos, quorum causâ pugnabatur, morti cruentæ immolari mixtis funeribus, concilio inopacis inter utrosq; conciliandæ geminas inter acies sese medias passis crinibus, lugubrique veste constituerunt, hinc Patres *Sabino*, inde viros inter Romanos obtestantes, ne se ultrâ sanguine nefando soceri generiq; respergerent, si inde affinitatis, & hinc conjugij pigeret, armat in se verterent, malle equidem se cadere victimas tantarum irarum, quàm vel amissis parentibus *Sabinis* vel Romanis maritis superstites vivere. Sic duce *Hirsi* muliere, clario apud *Sabino* loco, peroravit mulierum in parentes & maritos aequalis amor & pacem evicit, quæ convenientibus utrinque Regibus jure parando his conditionibus firmata est, ut Romæ par esset autoritas *Romuli* & *Tatij* pari-

parique potestate ambo Reges regnarent
Romulo tamen conditore urbi nomen ren-
 neret, & cives Romani appellarentur,
 mult tamen à *Curibus*, quæ *Tatij* patria fuit
Quirises (*Quiris* hastæ nomen erat, quale
Cures gestabat) nominarentur. Sabini Ro-
 mæ cum suis sacris, & ritibus reciperentur,
 & Romani, si vellent, *Curibus*, heretique
 civitas una æterno fœdere colligata. Sic
 conventum fuit ad aram in publico foro ere-
 ctam mutuas inter consalutationes, & lig-
 gna charæ benevolæque affinitatis.

Digressis post hæc fœdera inita, cum
 copijs suis *Ducibus*, *Tatius* cum tribus illu-
 strissimis viris *Toleso*, *Talio*, & *Menio* Curio
 Romæ habitaturi sublitterunt cum cogna-
 tis atque clientibus. Itaque cum civitas
 valdè aucta esset, visum est Regibus dupli-
 care numerum Patritiorum: urbem quoque
 auxerunt additis collibus duobus *Quirinali*
 & *Calio*. *Romulo* fuit *Palantium* & *Calis*
Quirinalis. Planiciem Capitolium & collis
 in fori usum verterunt, multaque templa
 singuli partim ex voto, partim ex propria
 devotione construxerunt. *Plutarchus* ad-
 dicit, quando consultandum erat de negotio mo-
 menti gravis, utrumque Regem cum sin-
 centum Patricijs seorsim prius consultasse,
 quàm in unum omnes locum convenirent.

Plu.

Plutarchus memorat in sextum usque annum Romulum & Tatium collegas fuisse, adeoque biceps fuisse regnum Romanum, sexto autem anno Tatium interfectum esse, causam cædis fuisse, quod quidam familiares Tati Laurentinorū legatis Romam venientibus vim intulerint, pecunijs spoliaverint, & dare resistentes obruncaverint, quod factus cum Romulus morte luendum iudicavit, Tatium dissimulasse; cæsorum, autem propinquos, cum per Tatium jus suum ipsi persequi non liceret, Lavinij cum Romulo rem divinam peragentem impetu facto trucidasse Romulo non valde ægrè ferente muli sui cædem, sive quod jure cæsum crederet, sive quod infidam regni societatem rescissam esse gauderet.

BELLUM CAMERINUM à Romulo gestum an. 3317. urbis conditæ 16. Camerini quod emisâ latronum manu multis malis Romanos affecissent, à Romulo victi sunt, & (omnibus bonis eorum inter cives Romanos, divisis, ac quatuor millibus Camerinorum civium Romam translatis, atq; in curias distributis) urbs eorum facta est Colonia Romana.

BEL-

BELLUM ROMANUM contra *Fidenates* eadem ex causa gestum, & militiq; eventu transactum.

BELUM contra CAMERINOS renovatum anno sequente. *Camertini* enim freti difficili Romanorum tempore, cum Roma pestilenti morbo laboraret, & existimantes illâ lue funditâ Romanorum gentem perituram, colonos Romanos, qui secum habitaverant, alios occiderunt, alios urbe suâ ejecerunt. Id scelus perfidia *Romulus* ulturus, sex millibus in prælio occisis urbem recepit, & auctores defectionis supplicio affecit, ademptâq; incolis dimidiâ agrorum parte, & valido præsidio imposito, ne quas turbas ultrò oppidani moverent, copias suas reduxit.

BELLUM contra VEIENSES a *Romulo* gestum anno conditæ urbis 21, causa vel potius prætextus belli fuit strages *Fidenatium*; petierunt enim *Veientes* per legatos suos restituo-

nem bonorum, & damni, illati *Fideli-*
natis vicinis suis, omnimodam repa-
 rationem. Irritatus petitione *Remu-*
lus exercitum educit, & iteratis cladi-
 bus affectos subigit, castris, armis, pe-
 cuniis, navibus cum comætu, &
 spoliis copiosissimis interceptis, facti-
 que sunt ipsi quoque Veientes (agris
 sua parte magnâ diminutis) Roma-
 nis confederati.

BELLUM INTESTINUM ROMÆ
 an 334 i urbis conditæ 40. Post mor-
 tem *Romuli* antiquiores Patres à ju-
 nioribus ambitio abstraxerat, & suos
 quique clientes habebant, à quibus
 Resp. bipartitò scindebatur. Plebis
 insuper non parva pars, non pridem
 in civitatem recepta, cum agros non
 haberet, novarum rerum occasionem
 captabat, ideò tumultuabatur *Roma*;
 Motus tamen *Numa Pompilius* Rex II.
 composuit, concilians divites ad agros
 honoresque communicandos paupe-
 ribus, & communicatis divitum agris
 pauperes sublevans, utq; desuesceret
 N
 popu-

populus à bellandi ferocia, urbem
& armis conditam, legibus ad religio-
nem pertinentibus mitigavit.

Atheorum hoc impium stratagema est
qui etsi Numen supremum nutu suo gubernans
omnia negent in corde suo, eo usque
tamen fatentur Numinis alicujus existentiam
opinionem & timorem in populo publicè
excitandum esse, in quantum ad continen-
dos populos necessarium videtur, quibus
entis alicujus summi remunerantis bonum,
& malis plestentis credita existentia be-
num sit, quo Principes & Magistratus sub-
ditos pro arbitratu suo facilius moderentur:
adeoque larvam religionis usurpa-
dam saltem esse ad gubernandum. Exem-
plo Moysis id probare contendunt, qui non
aliter coërcere potuisset immensum popu-
lum Hebræum nisi mentitâ cum Deo
liaritate, & mandatis Dei nomine exortum
suam sibi auctoritatem stabilivisset. Numam
quoque populum ferocientem coërcere non
potuisse aliter, quàm religio & cultus
divini legibus, veluti ripis bo-
geribus exæstuantis plebis Euripo continen-
tis. Hæc una ex maximis est Pseudoprophe-
corum Atheorum *qui dixerunt in conspectu
non est Deus, qui corrupti sunt & animas
biles facti sunt in studiis suis; in Pseudopro-
pheticæ insana Academia, Magistro Machabæo
vello.*



BELLUM ARGIVORUM & LACEDÆMONIORUM an. m. 3385

Urbs conditæ 84. Bello isto pugnatum est de finibus, victique sunt Spartani ad *Hyllas* (oppidum, id est Argolicum) Pausaniâ Argivos ducente & victoriam reportante.

BELLUM ROMANORUM & ALBANORUM an. m. 3385. *Manass*

si in Juda regnantis 48. Urbis conditæ 84. *Tullii Hostilij* 3. Causa belli fuit ambitio sive *Cluilly* Albanorum Regis, seu utriusq; simul, mutuâ fortunæ & gloriæ æmulatione exardescentiû: disputant de hoc Historici, concordant in eo, quod in hoc bello res à Romanis vatrè, & ab Albanis candidè gesta sit. In arma ergo utrinque coactis, multis populis & sub signis coeuntibus bellum expeditum est, civili bello simillimum, propè inter parentes, natosque; Trojanam utramque prolem; *Lavinium* enim à Troja, à *Lavinio Alba*, ab Albanorum Regum stirpe Romani ortum trahebant:

N 2 Al-

Albanis malo omine accidit, quæ
subita mors sustulerit Ducem *Albanum*, priusquam acies geminæ con-
grederentur. *Albano* autem successit
est *Metius Sufferius*; qui bellum no-
tàm suscepit, quàm finivit; brevi enim
eò deventum est disputando, ut pau-
corum certamine controversia de
principatu dirimeretur;

Contigit enim tunc in utroque exerci-
tu tergeminos reperiri fratres duobus so-
coribus genitos, quorum *Albani Curatij*,
Romani Horatij dicebantur, utriusque
ætate, neque viribus dispares. His ex-
offertur ab ambobus regibus, pro suo
que exercitu dimicandi, atque æterna
famam comparandi gloriosa occasio
exercendæ avitæ virtutis palæstra; quam
trique amplexantur tum vocibus adho-
tantium, tum suo ingenio feroces, tum
præmij magnitudine. Ergo inflammatis pup-
les in medium duas inter acies procedunt,
datur signum, & juvenum gemina turba,
animis suis magnorum duorum exerciti-
um animos præferens, concurrunt, statim
que duo *Romani* super alium alius, vulnera
tis tribus *Albanis* expirantes corruunt.
Unus Romanus superstes integer erat, quæ

ut tribus solus nequaquam par, sic adver-
sus singulos ferox fuit. Itaque simulatâ
fugâ tres habuit insequentes, sed longo in-
tervallo, prout singulorum vulnera sine-
bant, ergo in hostem converso vultu prox-
imum invadit ac sternit, priusquam alij ad-
esse possent, moxque secundam victor pug-
nam petit, eaque prius defungitur, quam
tertius consequi posset, jamque æquato
Marte singuli supererant, sed nec spe nec
viribus pares: Romanus enim ferro adhuc
intactus & geminatâ victoriâ in tertium
certamen efferatus erat; Albanus autem
vulnere & cursu fessus, & fratrum strage a-
nimo debilitatus, facilem de se dedit victo-
riam. Sic tergeminis spoliis ornatus *Hora-
tius*, compositâ, ut conventum fuerat,
pace, Romanus inter applausus & populi
gratulationes victor *Horatius* revertitur.

Funestavit tam festivum triumphum so-
ror, sponsi sui, ex *Curiatius* occisi, mortem
deplorans, stimularunt lachrymæ tam im-
portunæ animum *Horatij* gloriâ & irâ e-
brium, ut quinque juvenum cognatorum
sanguine rubens ferrum, sororis quoque
sanguini per pectus transfixum, alto vulne-
re immergeret; vocatus quidem eâ de re
in judicium, populi tamen precibus, mi-
seratâ vindictâ mortem evasit.

Brevi obliterata & extincta fuit fra-
trum
N 3

trum & cognatorum sanguine Al-
nos inter & Romanos scripta & si-
cita Pax; anno enim altero, postquam
Albani in Romanorum ditionem re-
dacti sunt, rebellare ceperunt, *Me-
tius Suffetio* Albanorum Dictatore, &
defectionis auctore, qui nefariam pro-
ditionem molitus in prælio, contra *Fi-
denates*, Romanos deseruit, Albano-
rum exercitu dolosè abducto. Quo
vifo *Tullus Hostilius* è re natâ exco-
gitato consilio, imminentem cladem
in victoriam convertit, clarâ voce co-
ram exercitu suo contestatus, rem hanc
jussu suo factam, ut hostes simul à fro-
te, ac simul à tergo, quo *Metius* se
convertisset, cæderetur, quæ cum ob-
equitans in acie identidem iteraret, re-
stitutus est Romanis animus, ut *Fidenates*
funderent, ferroque & undis, qui-
bus sese in fuga malè crediderant, lu-
perarent. *Tullus* posthæc *Metium*
Suffetium quadrigis illigatum dilata-
vit; Albanos autem, Albâ funditus
eversâ, Romam transportavit. Af.

firmat tamen Livius, quod tamen summo furore ulciscendi injuriam, in Albæ excisione sævitum tunc esset, templis nihilominus à Romano milite parvitum fuerit. *Voces etiam, inquit, mirabiles exaudiebantur, mulierum præcipue, qua in templa Deorum confugerunt: cum obsessa ab armatis templa augusta præterirent Romani, ac velut captos Deos relinquerent.*

BELLUM ROMANUM contra **LATINOS** an. m. 3400. urbis conditæ centesimo, *Hosilijis*. excisâ Albâ petierunt Romani, ut cæteræ quoque Latinorum urbes suo subessent imperio, quòd unâ cum urbe transisset etiam gentis Latinæ regnum: post longas tergiversationes, vi tandem ad obediendum adigendos esse rati, bellum indicunt & armis fatigant quinquennio integro, quamvis parùm hostiliter, quia expedire videbatur Romanis parere subditis suis, & non consumere bellando; Sabinis tamen bellum instaurantibus adversus Romanos,



manos, intra hoc quinquennium j
citum non est, sed acie devicti direq
castris, agro de populato, pœnas
manus victas dederunt.

BELLUM ROMANUM sub AN
CO MARCIO contra LATINOS
an. 3418 in quo Latini *Medullam* Ro-
manis, hi autem *Telenas* Latinis eri-
piunt, & incolas Romam transferunt.
Anno deinde 3423. *Medulliam* reci-
piant, & Fidenates rebellantes armis
& pœnis mulctant; jussit enim *An-
cus Marcius*, cum jam per occultos
cuniculos Romani irrupissent in ur-
bem, ferro abstinere, atque in unum
locum per præconem cives convo-
ri, armis spoliari, & defectionis aucto-
res virgis cæfos, supplicio affici, de-
niq̄ue urbem militi diripiendam do-
dit.

BELLUM ROMANORUM an.
3428. *Anco Marci* 14. Urbis conditæ
127. contra Veientes rebellantes &
Volscos, Romanis, excursionibus ho-
stilibus, infestos. Quo bello Veien-
tes

tes iterum domiti & Volscorum temeritas ita compressa est, ut *Velutris*, urbe eorum præcipuâ, occupatis supplices factidamna omnia illata Romanis repararent, atque in fœdus & amicitiam resiperentur.

BELLUM in LATINOS renovatum est *Anco Marcio* defuncto, & *Tarquinio Prisco* secundum jam annum moderante. Existimantes enim latini se pacis conditionibus solutos morte *Ancoi*, iterum excursionibus agrum Romanum infestârunt, sed à *Tarquinio* propè oppidatim victi, & subacti sunt, ut publico triumpho *Tarquinius* magnâ gloriâ Romæ invehetur, & quidem ut *Florus* annotavit primùm quatuor equis, & aureo curru invehentur in triumpho.

BELLUM ETRUSCORUM contra **ROMANOS** an. 3443. *Tarquinio Prisco*, ante Christ. 610. *Etrusci* quòd Romani captos in bello contra *Sabinos* magno numero *Etruscos* retinerent

N 5 nerent

nerent in carcere, communibus a
spiciis bellum decreverunt, & intul
runt, Fidenisq̄ue positi sese obfirm
runt, donec post tertiam æstatem
Tarquinio præfidiarij & *Etrusci* in vin
cula coniecti, ac defectionis aucto
res securi percussi, pœnas dederunt.

BELLUM contra **ETRUSCOS**
in quo *Tarquinus* adeò aciem *Etrus
corum* debilitavit, ut posthac penitus
collapsis animis totos sese Romanis
dederent, & perhonorificâ legatione
Tarquinio Principatum in totam gen
tem suam deferrent, quem ille cum bo
na S. P. Q. R. venia admisit.

BELLUM contra **SABINOS** in
rùm deficientes, à *Tarquinio* feliciter
gestum duplici prælio atque victoriâ
an. m. 3453. & 54.

BELLUM **ROMANORUM** sub
Servio Tullo contra *Etruscos* vicenari
le an. 3478. *Servij Tullij* secundo, et
ortum. Defuncto *Tarquinio* civitate
tes, quæ se imperio illius submiserant,
nolebant ultrò stare conditionibus
fede.

foederis *Tullio*, homini obscuris natalibus parere dedignati, deficere inceperunt *Veientes* imprimis quos secuti *Caruani*, *Tarquinienses*; & universa *Etruria*. Multis praeliis hoc bello per vicennium durante decertatum est, semper victoriâ penes *Tullum* perseverante, donec tandem post tres solennes triumphos injecto imperij freno contumaces coërcuit. Triumphavit anno conditæ urbis 182 * 186 * 196.

Argivi hoc bello de finibus suis contententes cum *Lacedæmonijs*, pro eo, quod toti exercitus concurrerent, convenerunt, ut ex utraque acie numerosissimo milite ad configendum instructâ, utrinquè trecenti deligerentur, qui eâ conditione pugnarent, ut regio controversa victorum esset, & ne succumbentibus opem ferrent, uterque exercitus domum abiit. Isti sexcenti tantâ animorum obstinatione certârunt, ut de sexcentis duo tantum Argivi & unus *Lacon* superesset, cumque Argivi victoriam sibi vendicarent, quod duo suorum essent superstites, *Lacedæmonij* autem quod suus solus in campo perstitisset par duobus, iterum exercitus conflixit, *Lacedæmonij* autem victores agrum magno emptum pretio obtinuerunt.

BEL-

BELLUM CYRI adversus CRAS-
 SUM anno eodem, Initium bellod
 tum est à *Craso* Lydorum Rege, cu-
 prior *Halim*, quo fluvio *Cyri* & *Cra-*
 nes distinguebantur, trajecit, & in
 Cappadociam arma intulit; cui *Cyrus*
 cum exercitu occurrit & æquo Marte
 diu & sæpè pugnatum est, donec
Crasus temerariè dimissâ magnâ por-
 te exercitus sui, & equitatu suo inani-
 ter confusus, quem secum retinuerat,
 à *Cyro* inopinato prælio petitus & vi-
 ctus est; *Cyrus* ut vim equitatus elu-
 deret, equis ejus Camelos objecit, quo-
 rum odorem cum equi ferre non pos-
 sent, aversi equites prælio se eripuerunt;
 Lydi autem ex equis desiluerunt,
 & pedites diu cum Persis configra-
 tes, tandem vertuntur in fugam, Scythi
 ros Sardenfes ingressi, à Persis obli-
 dentur, dieque decimâ quartâ Sardu-
 bus occupatis *Crasus*, qui totidem an-
 nis in hac metropoli regnaverat, in
Cyri potestatem venit. Cætera de
Craso in titulo de Regibus Lydorum.
 Has

Hac C
 tes ult
 expet
 runt, f
 ti, viqu
 depr
 uitem
 m, e
 cum D
 os inlt
 cam ex
 pheta
 tas, m
 nni sp
 tra Ba
 quonia
 profar
 lati, in
 Be
 C
 illud
 30. fo

Hac *Cyri* victoriâ exterritæ *Asia* gentes ultro per legatos amicitiam *Cyri* expetierunt, neque omnes obtinuerunt, sed per *Harpagum* ducem domiti, vique adacti jugo *Perfarum* capita depressa subdere didicerunt. *Harpaga* autem latè grassante in *Asia* contra *Ionios*, *Aeoles* cæterasque gentes, *Cyrus* cum *Dario* expeditionem in *Chaldæos* instruit ad *Monarchiam* *Babylonicam* evertendam, de qua *Ieremias* *Propheta* annunciat cap. 51. acuite sagittas, impleto pharetras, suscitavit *Domini* spiritum *Regum* *Medorum*, & contra *Babylonem* mens ejus est, ut perdat eam quoniam ultio *Domini* est, ultio temple sui profanati scilicet à *Babyloniis*, expulsi, incensi & solo æquati.

Bellicâ laude Celebris in Scriptura Sacra.

Elebrantur lib. 2. *Reg.* & 1. *Paralip.* triginta fortes *Davidis*, de quibus illud observandum. Qui in uno loco 30. fortes dicuntur, in alio loco plu-

res numerantur, quod ita factum
 detur. Cum *David* esset in *Geth*, si
 cum regnaret in *Hebron*, selegit
 omnibus militibus suis florem ipsum,
 numero 30, in tres decates distribu-
 tum, quarum singulæ suam haberent
 principem: auctus deinde est fortium
 numerus, prout quisque æmulabatur
 nobili quodam facinore sese effere,
 atq; eximere à numero gregariorum,
 remanente nihilominus fortium de-
 nominatione, sicut dicuntur 12. Apo-
 stoli, quamvis supervenerint *Paulus*
 & *Barnabas* & alii, quos *Paulus* ipse
 vocat Apostolos.

Quod attinet ordinem fortium ve-
 rorum, gemina ponitur trias in Scrip-
 tura. Primò trias fortissimorum inter
 omnes. Deinde trias aliorum qui
 fortitudine secundi, & supares pri-
 mis habentur, hisce 6, aut duplicata
 triadi subduntur deinde 30. suspicari
 possumus tres fortissimos in prima
 triade fuisse tres Decuriones trium
 Decadum, posteriores tres quasi pro-
 decu-

decuri
 rent, &
 pleren
David
 endum
 posse
 tus ge
 tim la
 homin
 contin
 Ad
 bio pr
 loab,
 sum
 tiam.
 suspic
 exclu
 ter du
 riam
 dato
 Ca
 IN
 non

decurionum, qui priores repræsentarent, & si res ferret, eorum vices supplerent, de omnibus autem fortibus *Davidis* scribit *Josephus* illud sentiendum esse, tales singulos fuisse, qui possent vel regiones subigere vel multas gentes debellare, in quibus non tam laudatur robur corporis, quod homini præter meritum & industriam contingit, quàm ipsa animositas.

Ad numerum fortium *Davidis* dubio procul pertinent tum *David*, tum *Ioab*, sed *David* non ponitur propter summam ipsius dignitatem ac eminentiam. De *Ioabo* autem *Hugo Cardinalis* suspicatur illum fortium virorum albo exclusum esse à Scriptore Sacro, propter duos militiæ Principes per nefariam prodicionem injustissimè trucidatos.

Catalogus Fortium Davidis.

In prima Heroum triade *Iesboam*, alio nomine *Zabdiel* filius *Hachamoni*, hic

hic ille heros, qui 80. interfecit in impetu sive unâ vice atque uno confictu & quidem suâ manu ac ferro.*

Secundus in prima triade *Eleazar Ahoites* sive *Dodi* filius. Iste statim percutis *Philisthaos*, donec deficeret manus ejus & obrigesceret cum gladio quod sic *Vatablus* explicat: præ nimio labore manum, quæ gladium tenebat, frangitum contraxisse, & *Josephus* addit, cruore interfectorum hostium gladium ejus ad dextram agglutinatum esse, ut finito confictu vix gladius ex ejus manu educi potuerit.*

Tertius primæ triadis *Semmi* filius *Age de Arari*. Iste cum fugisset populus à facie *Philisthijm*, stetit in medio agri lentibus pleni, & tuitus est eum, & percussit *Philisthaeos*: solum (scribit *Josephus*) in aciei vicem hostibus se opponens, & non paucis hostibus datis, reliquos impressionem ejus non sustinentes, & in fugam effusus, insectatus est. Hi tres Heroës eundem

fuerunt
exercit
aquam
In se
colloc
sillis,
qui lev
manu
centos
Secu
IAS fil
& *Phil*
& à Sa
exanct
perum
id est
tillim
à duob
bitas
est qu
dia *Cis*
vea si
venato
ntem
ferocif

fuertunt, qui perrumpentes hostilem exercitum *Davidi* sitienti attulerunt aquam de cisterna *Bethlehem*.

In secunda Heroum triade primus collocatur *ABISAI* frater *Joabi* & *Azabæ*, *Davidis* ex Sorore nepos iste est, qui levavit hastam suam contra trecentos manu scilicet propria uno prælio trecentos vulneravit, & interfecit. *

Secundus in secunda triade *BANAIAS* filius *Ioiada* præpositus *Cerebratis* & *Phelatis*, id est Dux Regij Satellitij & à *Salomone* princeps militiæ electus, exauctorato *Ioabo*; vir magnorum operum, qui interfecit duos leones *Moab*, id est fratres duos leonum instar fortissimos; hic provocatus, ait *Josephus*, à duobus fratribus virtute inter *Moabitum* illustribus, utrumq; confecit. Iste est qui descendit & percussit leonem in media Cisterna in diebus nivi, id est, in fovea sive lacu, quales sæpè numero à venatoribus feris parantur. Notatur autem tempus nivis, quia eo tempore atrocissimæ sunt belluæ istæ.

Hoc

Hoc facinus in Scriptura non committitur, quia audaciæ potius ac temeritatis fuit, quam veræ fortitudinis; *Banajus* enim sponte descendit in cisternam, & sine necessitate, hinc bestiarum & digladiatores, qui in pericula mortis tantum jactantur, se coniciunt, & absque urgente necessitate, ab imperatoris legibus infamiz notantur. Aliud est, & tunc quidem veræ fortitudinis actus est, si vel sui defendendi aut publicæ utilitatis causâ id fiat, uti *Samos* & *David* leonibus sese opposuerunt cum verissima virtutis laude.

Idem *Banajus* interfecit virum Ægyptium robustissimum admirandæ magnitudinis ferentem in manu hastam, ad quem cum descendisset inermis, cum virga in eum turbidus involavit, hastam invasit, de manu extorsit & suâ ipsum hastâ trucidavit.

Tertius secundæ triados fuit *JONATHAN* filius *Samaa* fratris *David*, iste percussit in bello Gertheo *Virum excelsissimum* de quo 2. Reg. 21. qui senis manibus pedibusq; habebat dignos, *virum viginti quatuor* & erat de *Origine Asapha*, qui blasphemavit Israël.

Sequuntur nunc triginta fortes infra primam & secundam Heroum triadem.

I. *Masistrater Iobab*, quem *Abner* interfecit: celeritate cursus supra modum commendatus. * II. *Elehanam* filius *Doeli Bethlamitis*, qui etiam nomine *Adeodati* in Scriptura intelligitur a *Serario*, & *Cajetano* filius *Saleth*; pater enim hujus dictus est *Iare*, id est *Sylva* vel *Salus*, eoquod in Sylva venari & versari consueverit. Iste occidit *Goliathum* Gethæum, qui fuit frater *Goliathi* Gigantis à Davide occisi. * III. *Semma* de *Harodi*. * IV. *Elica*. * V. *Heles* de *Phalii*, fuit hic Dux septimæ turmæ Davidicæ 24 milium. * VI. *Hira* sive *Acces Thecuites*, iste fuit in numero duodecim principum Davidis, qui duodenis turmis militaribus præfuerunt. * VII. *Abiozer* de *Anathoth* nonæ turmæ princeps, cujus functio, cadebat in nonum mensem. * VIII. *Mobonni* de *Husath*, iste percussit *Saph* de stirpe *Arappa* Gigantem. * IX. *Solmon* *Abohites*. * X. *Maharai* *Netophatites*. * XI. *Helos* filius *Banna*, & ipse *Netophatites*. * XII. *Ithai* filius *Ribai* de *Gabaath* filiorum *Bensamin*, hic Davidem fugientem comitatus est, & Dux fuit tertie partis exercitus ipsius contra *Abjalonem* pugnantis. * XIII. *Banaja* sive *Banajas* *Pharatonites*. * XIV. *Heddaï* de torrente *Gaas*, dicitur *Hurai*. * XV. *Abialben* *Arbathites*. * XVI. *Asmareth* de *Beromi*. * XVII. *Eliaba* de *Salabon* sive *Salabonites*: * XVIII. *Bene*
Asem

*Asem Gezonites. * XIX. Jonathan filius S
patria Ararites. * XX. Senima de Orn
XXI. Aiam filius Sarar Ararites. * XXII. A
liphalel filius Aasbai sive Ahasbai filij Mach
ti. * XXIII. Eliam filius Achitophelis Gelo
nites. * XXIV. Hesrai sive Hesro Carmili
tes. * XXV. Paarai de Arbi sive Phaharai
Arbites. * XXVI. Igaal filius Nathan de Sa
ba. * XXVII. Bonni de Gadi. * XXVIII. Sela
de Ammoni. * XXIX. Naharai Cruciatas
armiger Ioab filij Sorvia. * XXX. Ira lehor
tes sive Iethraus. * XXXI. Gareb ipse quo
que Iothaus. * XXXII. Vrius Heshan ma
ritus Beth/abaa in Scriptura notissimus.*

Prædictis fortibus adijciuntur in
Scriptura plures adhuc alii remanente
nihilominus nomine triginta fortium.
Sicut 30. fortes dicti sunt, licet essent
32, ita postea isti Collegio, quamvis am
pliato, mansit idem nomen.

Præter 30. fortes habuit quoque Da
vid 12. Principes militiæ suæ subor
dinatos supremæ militiæ Archi-stro
tego & Duci Ioabo, viros quoque fortis
tissimos, ex ipso etiam ordine forti
um nonnullos electos. Principum cui
libet turmam subdidit 24 millium vi
rorum

rorum, ut essent universim in toto exercitu *Davidis* 288 millia, non quidem à principio, quando regnare incepit, sed posteaquam ex omni tribu ad *Davidem* concurrentibus invaluit militum numerus, ut fieret, quasi exercitus *Dei*, sicut Scriptura loquitur. Catalogus Principum hic est, & talis fuit ordo munere suo militari perfungendi in regio ministerio & præsidio per 12. menses anni distributo.

I. Princeps *Iosboam* filius *Zabdiet* in armis erat apud *Davidem* toto mense *Nisam*, in quo Pascha & festum Azimorum celebrabatur Jerosolymis, populo penè universo confluyente. * II. Fuit *Dudia* sive *Dodai* in mense *Iar*. * III. *Banajas* in mense *Sivan*. * IV. *Asahel* in mense *Tammutz*. * V. *Samaoth* in mense *Ab*. * VI. *Acies* in mense *Elul*. * VII. *Helles* in mense *Tizri*. * VIII. *Sobochai Hujathites* in mense *Marchesuan*. * IX. *Abijer Amathites* in mense *Cassu*. * X. *Marai* sive *Maharai* in mense *Teuel*. * XI. *Banajas* alter à Duce tertie turme; ille enim erat Levita, iste Ephraimita, aderat hic *Davidi* in mense *Scheuer*. * XII. *Holdai Netopharites* in mense *Adar*, Quoniam verò tertio ferè quovis anno mensis decimus tertius *Veadar* inter-

intercalabatur, eo anno duodecimus Princeps duobus mensibus in suo munere inferebat.

Cæteros in bellica laude celeberrimos suggeret vel titulus de *Regibus* vel de *militaribus expeditionibus*. Huc quoque pertinent victores in Olympicis certaminibus nam in unaquaque Olympiade ad cuius initium certamen Olympicum agebatur Victorum nomina scribebantur in tabulis & incidebantur in columnis, ut gloria ejus, qui in cujusque Olympiade, certamine victor evasisset, in omnem posteritatem ubique gentium propagaretur. Unde etiam Scriptores rebus gestis, quas memorant Olympiade notam victorisque nomen adscribere consueverunt. Verum hæc supervacaneum videtur peregrinis nominibus pagellas adimplere.

§. II. Memorabilia Miscellanea, qua contigerunt in quarta mundi ætate.

Gentiles Scriptores ac præcipue Poetæ

Poëtae hac quartâ ætate mundi multas historias in sacra Scriptura exaratas figmentis suis involuerunt, & veritatem obscurârunt, ita Sanchez arbitratur, & probabiliter valdè ac consonè S. Hierony: ex historia *Jone* fugientis in Joppen, ibique à ceto, absorpti, sed à Deo liberati, sumpsisse Græcos fabulam *Andromada*, quam fabulantur ob matris suæ *Cassiope*s superbiam (quæ se Nereides pulchritudine formæ antecellere gloriabatur) à Nymphis scopulo ad Joppen fuisse alligatam, & ceto devorandam expositam; sed Persei virtute liberatam, qui illac iterfaciens cetum interemit. Hujus fabulæ mentionem facit ad Historiam *Jonæ* S. Hierony. in *Ioppe* inquit, portus est *Iudæa* totius celeberrimus, & vocatur *Japho*, ad quem *Hiram* Rex *Tyri* ligna de *libano* ratibus transferebat, qua *Ierusalem* terreno itinere provehebantur. Hic locus est, in quo usq; hodie *Saxa* monstrantur in littore, in quibus *Andromeda* relegata *Persei* quondam præsidio fit liberata.

Simi-

Simili modo ex diluvio tempore
 Noë finxerunt diluvium Deucalionis
 ut *S. Iustinus* in Apol. contra gentes
 & *Herculem* non alium fuisse, quam
Sampsonem censet *S. August.* lib. 18.
 Civit. 19. Hinc ille fatalis erinis, in
 quo regni fors & stabilitas sita erat,
 quem filia *Scylla* dormienti patri *Niso*
 sustulit, & cum eo regnum ereptum
 patri ad *Minocem* patrem & patriæ
 hostem detulit. Sic *Plato*, ut sentit
Origenes, fabulas suas de hornis &
 campis *Elisais*, de formatione homi-
 nis, de serpente ex Genesi *Mosis*
 mutuatus est. Et *Clemens Alexand.*
 lib. 2. *Stromatum* docet, quod *Minos*
 legislator Græcorum (quem dicunt
 novem annis familiariter esse versa-
 tum cum Deo) non alius sit, quam
Moses, qui in *Sina* cum Deo collo-
 quens ab eo legem accepit. Sic *Noë*
 finxerunt *Ianum* esse bicipitem, qui
 duo vidit sæcula, & quasi duos mun-
 dos. Eundem transformârunt in *Bac-
 chum*, eoquod vinum & vitem inve-
 nisset.

nisset. Ex Lucifero è cœlis dejecto
formarant *Aten* à Jove cœlo depul-
sam, quæ res humanas turbaret & e-
verteret. Et similia plurima, quæ in
sacra historia comprehenduntur &
verissima sunt, à Scriptoribus genti-
libus ac præsertim antiquioribus Græ-
cis hac potissimum ætate scripta, &
obscurata sunt caligine fabularum.

Hæc ætate variæ *Sibylla* reperiun-
tur in historicis, quas floruisse legi-
tur, sed quia *Sibylla* nomen commune
est nimis multis, & plurimæ quavis æ-
tate *Sibylla* recensentur, ut manifestum
fit, per *Sibyllam* appellativè intelli-
gere debere Prophetissam aliquam illius
ævi; Igitur in hac tanta confusione
circa *Sibyllas* propriè tales hoc obser-
vandum occurrit. Nomen *Sibylla* ap-
pellativum esse cujusvis fœminæ va-
ticipantis. Dicta *Sibylla* quasi *Siobu-
la*, id est, quæ Dei sententias dicit, βεβλη-
νίμ sententiam significat sive confi-
sionem, & *Æoles* per οἰς Deos indicant:
unde *Hieronymus* contra *Iovinianum*

O

in-

inquit lib. 1. quid referam Sibyllarum in signe virginitas est, & virginis pramium divinatio, quod si sermonis genere Sibylla cetero appetur, recte consilium Dei sola scribisse virginitas.

Fuerunt porro Sibyllæ non Dæmonis sed Dei Prophetissæ, & prophetabant propter virginitatem, quam habere digna facta sunt, uti Epiphanius scribit de filiabus Philippi Evangel. ad. 22. cap. v. 8. Quamquam ipsæ gentiles essent, & gentilium vates; triplicem enim Prophetarum classem cum S. August. lib: 19. contra Faustum observare necesse est. Primò fuerunt Prophetæ gentilium, qualis erat Balaam, & quales erant Sibyllæ. Secundò Judæorum quorum nomina & Prophetia in Scriptura inveniuntur, Prophetæ scilicet fidelium. Tertiò Christianorum Prophetæ, sive novi Testamenti, qualis erat S. Iohannes Apostolus in Apocalypsi. Discrimen autem Sibyllarum & aliorum gentilium Prophetarum à fidelibus

us tūm Judæis quondam, tūm no-
 stris Christianis tale est. Illi mente ab-
 alienati quasi coacti ac subindè invi-
 ti, & velut Euthusiasmo abrepti, aut
 furis perciti prophetabant, quod
 idem subindè contingit Dæmoniacis.
 Horum verò mens sibi constabat, sci-
 ebant, quid dicerent, spontè loque-
 bantur, non vi in ectasi, ne illa qui-
 dem, quæ in ectasi acceperant, pro-
 ferebant, nisi præsentis sibi. Hinc S.
 Paulus, dicit. *Spiritus Prophetarum*
Prophetis subjecti sunt. 1. Cor. 14. v. 32.
 Propriè ergò dictæ Sibyllæ decem
 numerantur, quarum cognomina pa-
 tria hæc sunt. I. *Persica Sibylla*, quæ
 de Persis fuisse dicitur à *Varrone*, cu-
 jus mentionem facit *Nicanor*. * II.
Lybica, cujus meminit *Euripedes*. * III.
Delphica, de qua locutus est *Chrysi-
 pus* de divinatione. Vixit, ut *Ensebi-
 us* scribit, temporibus *Gedeonis*, In-
 carnationem verbi divini, miracula,
 proditorem & captivitatem, mortem
 & resurrectionem multis carminibus



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tam pellucidè scripsit, ut historiam magis dictasse, quam futuros prædixisse videatur. * IV. *Cumæ* Italia, quam *Nævius* in libro bellinici citat. * V. *Erythraa*, quam *Apylidorus* Græcus suam fuisse civem affirmat: de incarnatione Christi, passionis ac B. Virgine, nec non de Judæorum regno plurima vaticinata est Græcis de expeditione Trojæ concitantibus, tantâ claritate labores & exitium urbis descripsit, ut nil post factum nosceretur clariùs, quam antea ab ipsa prolatum fuerat. * VI. *Somæ* de qua scribit *Eratosthenes*, scriptam se reperisse in antiquis annalibus Græcorum. Vaticinata est de Domino nostro Jesu Christo & B. Virgine. VII. *Cumana* nomine *Amalthea*, ab aliis *Demophile* vel *Erophile*, vel *Deiphobe* nominatur. Hæc *Tarquinio* Regi Romanorum novem librorum oraculorum obtulit pretio 300 aureorum, cumque is hoc pretium abnueret, *Sibylla* magnam earum parte



combussit, & paucis adhuc reliquis
 altero die tantundem exegit, afferuit-
 que, nisi daret, reliquos etiam combu-
 sturam se esse, & quantum petijt, ob-
 tinuit. Hos libros cum *Tarquinius* ser-
 vasset, à posteris compertum est, eos
 omnia Romanorum facta continere,
 quum ob causam maximâ diligentîâ
 posthæc libros servavere, de futuris cõ-
 sulturi ad eosdem quasi ad oraculum
 recurrerunt. * VIII. *Sibylla Helespontia*,
 in agro Trojano vico *Marmello*, quâ
Solonis temporibus *Heraclides* Ponti-
 cus extitisse scribit, de Christo vatici-
 nata est in hæc verba: *nascetur Christus*
Jesus de casta. * IX. *Sibylla Phrygia*, quæ
 vaticinata est Ancyrae. * X. *Sibylla Ti-*
burcia vel *Tiburtina*, *Albanea* dicta,
 quæ Tiburi ut Dea colebatur juxta
 ripam Anienis, cujus in gurgite in-
 ventum est simulacrum ejus tenens in
 manu librum.

Hanc Augustus consuluit, cum Dij Ro-
 mani reddere oraculum non possent nascen-
 te Christo, quæ post trius dierum jejunium
 respondit ea, quæ S. *August.* 18. lib. de Ci-
 vit,



vit Dei cap. 23. refert dicens: *Iudicij* per
tellus sudore madescet, è calo Rex adve
per facta futurus & sunt versus adhuc 27.
 rum ultimus sic habet: *Decidet è calu*
que & Sulphuris amnis, quorum versuum
teræ capitales, ut S. August: testatur, hu
sentum reddunt: Iesus Christus Dei filius Sa
water, & postquam hæc vaticinata fuit An
gusto ilicò cælum apertum est, viditque in
cælo virginem pulcherrimam super altare
quoddam stantem, gestantem puerulum,
quâ visâ vocem simul audiit: Hæc est
Dei est. quæ videns & audiens Angelus in
terram procidit, & Deum adoravit, & se
Dominum posthac appellari vetuit. Quo
is loco postmodum ad rei memoriam tem
plum sub titulo Sancta Maria Virginis in
cali ædificatum est, quem locum Ordo S.
Francisci excolendum suscepit, & nunc de
 que possidet.

In hoc Catalogo Sibyllarum minime
 conveniunt Scriptores in ordine
 vel in ætate, quâ illarum quæque viri
 rit; Sic autem attextit supplementum
 Chronicarum Philip. Bergomus, Ordo
 S. August. & Eusebius ex magna parte
 omnium harum Sibyllarum Carmina ha-
 bentur præterquam Cumæ, & sunt sequen-
 tium

larum singuli libri, sed unius tantum esse videntur, quia omnes Sibylla nomine inscribuntur sine cognomine praterquam Erythrae, quae nomen suum verum inserat, & Erythraam nominatum iri pralocuta est, cum ortu esset Babylonia; hinc etiam illa caeteris celebrior est, quoniam omnes unum verum Deum praedicent. Et quidem an. m. 3977 ante Chr. 76. Romae legatio missa est Erythras ad carmina Erythrae Sibylla colligenda, & Romam deportanda, ut essent eorum loco, quae cum Capitolio deflagaverunt.

Conversio Ninivitarum prorsus admirabilis ad an. m. 3216. ante Christ. 837. Amasia Regis Judaeo.

Fuit autem Ninive tunc temporis, ut Diodorus Siculus eam describit urbium maxima, & celeberrima in mundo à Nino tantae magnitudinis ambitu condita, ut non modo omnium tunc in orbeterrarum maxima existeret, sed etiam ut nemo posterorum tale quid aggressurus, eum facile superaret. Quippe omnium facultatum suarum apparatus ad hanc urbem muniendam

impendit. Figura erat quadri latera, terâ parte longiore; nam latus utrinque longius ad centum & quinquaginta stadia excurrit, reliqua duo minora nonaginta obtinent. Ambitus igitur totus stadijs 490 constat, murus ad 100 pedum altitudinem assurgebat & ad trium latitudinem curvum junctum agitandorum porrectus erat, turres in eo 1500. singulæ 200 pedes altæ; fuit ergo murorum ambitus 60 miliariorum octonis stadijs in singula miliaria distributis, quorum si tria miliaria leucæ uni tribus, 20 leucarum fiet totius civitatis ambitus, ex quo intelligi potest, quantum temporis in tota urbe vicatim obambulanda impensum posset, ideoque sine amplificatione à Propheta dictum esse *Ninive erat civitas magnæ itinere trium dierum*. Sed & insignis penitentiae miraculum inde cognosci potest, quod in urbe tam divite, tamque magnifica homo ignotus, rusticanus, alienigena ex barbara & contempta natione orundus, qui nullam talis tantæque denunciationis probationem, nullum miraculum proferebat, & nullum auctorem; induxerit nuncios summos & infimos, totius Orientis Imperatorem, Satrapas, consiliarios, comes, vernas, ad unum omnes, ut in cineribus, in vili cinere, in precibus ferventissimis, in clamore vehementi, in jejuniis, tali loco



loco & in sede voluptatis inaudito, publicè
 cum detestatione præteritorum peccato-
 rum, & propositæ vitæ melioris, & cum
 spe perfecta veniæ in sola Dei misericordia
 fundatæ, sine excusatione culparum, sine
 querelis in Prophetam, pœnitentiam seve-
 rissimam unâ omnes susciperent, juvenes &
 senes, & cum matribus teneræ infantes,
 etiam pecoribus & jumentis in communis
 pœnæ societatem assumptis. Omnino ideo
 admirabilis tunc apud Assyrios istos fuit
 viri verbi efficacia, quòd crederent, at-
 que credentes ad talia, tantaque pœniten-
 tiæ signa descenderent; voluit autem Deus
 hæc Ninivitarum humilitate & conversione
 Judæis id audientibus exemplo gentilium
 ostendere, & exprobrare eorum contuma-
 ciam, & cordis durtiem, qui tot Prophe-
 tarum prædicationibus, tot beneficiis, tot-
 que visis miraculis nondum resipiscentes in
 malitia perseverabant.

Somnium Nabuchodonosoris de 4
 Monarchiis mundi in statua repræ-
 sentatis contigit an. mun. 3453. ante
 Chr. 600, cujus interpretem egit *Da-
 niel*, cum ariolorum Babyloniorum ne-
 mo interpretari scivisset, ideòq; regio
 ipsa tanquam rei sacrilegii & frau-
 dis

dis omnes trucidati sunt. Interpretio autem talis erat: Caput statuæ aureum significabat Imperium seu Monarchiam Babyloniam.

Sed quare aureo capite Assyria Monarchia præ cæteris fulget? Respondet *Cornelius* vocari aureum, non tantum ab opulentia, sed potissimum à felicitate (vivebant enim gentes quietè & pacificè fructes bonis in abundantia pacis) gloriâ, firmâ, amplitudine & diuturnitate. Vocari etiam aureum non comparatione sequentium regnorum, sed eorum, quæ cum hac Monarchia steterunt, & huic vel tributum pendebant vel suspiciebant & verebantur. Videtur etiam Daniel Judæus respexisse ad Babyloniorum libidinem auri coacervandi, & à gentibus subactis comportandi, ut ex Judæa abstulerunt omnia vasa aurea & argentea, thesauros *Salomonis* & templi, quod expilârunt.

Pectus argenteum & duo brachia designabant secundam Monarchiam, quæ fuit Persarum, ex duobus regnis copulata, Persico & Medo sub *Cyro* Rege, qui matre Medâ & patre Persâ natus erat, ideoque duobus argenteis
bra-

brachiis hæc Monarchia, quasi ad labores & agenda fortia corroboratur.

Comparatur hoc regnum argento, quia abundavit argento, unde præter thesauros obvios & apertos Deus promisit Cyro thesauros absconditos Isaia 45. & *Plinius* scribit *Cyrum* ex debellata Asia extulisse quinquaginta millia talentorum argenti, id est trecentos milliones. Fuisse etiam hoc regnum opulentissimum patet ex sumptuosissimo convivio *Affueri*, ex innumerabili exercitu *Xerxis*; & Rex Persarum semper in suo conclavi ad caput 30 milliones auri (quod cervical Regis dicebatur) & ad pedes 18 milliones argenti habebat, ut scribit *Athenæus* sub initium lib. 12. & *Persica* gazza, quæ potitus est *Alexander* fuit 280 talentorum, id est centum & octo millionum, ut *Strabo* testatur. Fuit tamen hoc regnum non æque felix, atque fuit *Assyrium* ob multiples strages & Regum suorum celeres ruinas.

Pectus æreum statuæ signabat regnum *Alexandri* & Monarchiam Græcorum; *Alexander* enim pænè universæ terræ nostrati dominatus est, *Chinenses* autem, *Mexicanos*, *Peruanos*

anos, & alterius orbis incolas non
adiit.

S. *Hieronimus* dicit, vocari hanc
Monarchiam æneam, quia æs non tantum
forte & durum, sed etiam valde vocale &
sonorum est, & talem fuisse *Alexandri* &
Græcorum gloriam & famam, tum ob lor-
titer res gestas, tum etiam ob singularem
eloquentiam, & sapientiam, quæ Græci
præ alijs & quidem primò floruerunt; quan-
quam enim etiam alijs sæculis, atque etiam
hoc sæculo viri sint in eloquentia, Philoso-
phia, Mathesi, Theologia, alijsque artibus
præstantes, qui veteres superant; veterum
tamen nomen & famam, ut potè ab illis iam
tanto tempore præscriptam, non obtinent
usu enim & copiâ res omnis vilescit; sic et-
gò Græca Monarchia sapientiæ & eloquen-
tiæ nomen præ cæteris obtinuit. Quod
idem dici potest de gloria regni *Babylonici*,
ut illa in auro repræsentetur, quia prima
fuit, quam nulla alia antecessit amplitudine
terrarum, gloriâ & opulentiâ & felicitate
vel par vel augustior, quanquam regna post
Babylonicum fortassè non cesserint, quod
historiarum gnarus lector dijudicare po-
terit.

Congruâ similitudine hæc Monarchia
ventri & femoribus confertur; sicut enim
venter omnem cibum ad se trahit, & cum
staciam

statim per omnia membra dispergit & disperit; sic *Alexander* plurima regna subegit, sed moriens eadem suis Ducibus divisit. Notatur etiam in ventre intemperantia & ebrietas *Alexandri*, de qua *Curius* lib. 9. refert; quod cum *Alexander* bibacissimo Macedoni *Protea* poculum ingens duorum congiorum capax propinans exhausisset, *Protea* illud acceperit, ac vicissim idem *Alexandro* propinaverit; qui rursus illud ebibit, sed perferre non potuit; mox enim poculo è manibus lapso in pulvinar reclinatus, & morbo correptus succubuit & interiit sui homicida. In femoribus autem notatur luxuria Imperatorum *Ptolemaeorum* in regno *Ægypti*, quibus solenne erat sorores suas ducere in uxores.

Tibiæ ferreæ & lutei digiti pedum designabant Monarchiam Romanorum armis & fortitudine inclytam. Duabus tibiis insiltebat hæc Monarchia, quando Imperium fuit penes duos Consules, penes decemviros, & penes duos Imperatores Orientis & Occidentis, cujus etiam insigne biceps Aquila est.

Hæc Monarchia assimilatur ferro ob continuos labores vel agrorum vel armorum, qui-

quibus sibi invictum robur corporis & animi parabant Romani, & Imperii sui limites mirum in modum amplificabant, comminutis & contritis aliis gentibus per totum exercitus, aiebant enim sparsas per gentes continuo 32 legiones, ex quibus 10 erant in Germania, alie in Hispania, Asia, Africa &c. uti docet *Baronius*. Hæ verò continebant populos in officio & ad tributa pendenda adigebant. Divisum quoque dicitur hoc quartum imperium in partes, quæ divisio tunc maximè fuit, quando plebs in Senatum, *Sylla* in *Marium*, *Cæsar* in *Pompejum*, *Augustus* in *Antonium* & alii in alios ejusdem Regni insurrexerunt. Divisum autem, & vel maximè enervatum, quando variae gentes ab ejus obedientia se subduxerunt, & Reges proprios crearunt, ut fecerunt Poloni, Angli, Franci &c. & sicut pedum digiti sunt inæquales, alii majores & minores; ita & Reges horum regnorum. Luteum fuit hoc imperium circa ultima sua tempora, quia facile conteri potuit, & conteretur dissidentibus inter se tot Regibus, totque bellis intestinis laceratum. Et quidem in fine mundi dividetur hoc regnum in decem Reges Romanorum, & quam parum lutum ferro coagulatum unitur & humiliter perseverat; tam difficulter hæc regna convenient.

Ex

Ex hac statua Monarchica Nabuchodonosoris visa in somno, & à Daniëlis interpretatione sic declarata, gentiles fabulam acceperunt de primo vazo aureo, secundo argenteo, tertio aëneo, quarto ferreo.

De Templo Hierosolymitano.

Templum à Salomone sumptuosissime ædificatum & consecratum, succedentibus postmodum impiis atque etiam idololatriæ Regibus, vel neglectum vel profanatum instauratum & emundatum, est diversis vicibus. Primò negligentia Levitarum magna ex parte ruinam templum patiebatur, ut nequidem Sacerdotum habitacula usui essent & commoda ad habitandum, Levitis pecuniam pro fabrica templi impendendam absumentibus, & in proprios usus impie suffurantibus. Ornamenta etiam & vasa aurea & argentea erant magna ex par-

Ex

parte distracta vel profanata, quibus profani Reges fanum *Baalis* ornauerunt, quod nominatim de *Athalia* refertur. Rex igitur *Ioas* post *Athalia* succedens omnem curam eò impendit, ut collectâ pecuniâ templum instauraretur, & vasa vel nova collocarentur, vel emundarentur. Facta est ergò templi instauratio sub *Ioa* an. m. 3479. ante Chr. 874. anno templi Salomone ædificati 157.

Similis instauratio & emundatio facta est sub *Ezechia*, post profanationem sub *Achazo* factam; convocavit tùm *Ezechias* statim à morte patris impij Sacerdotes & Levitas cum Pontifice *Azaria*, qui etiam *Nisan* dictus, monuitque ut ipsi prius sanctificarentur, ac deindè in emundationem templi omnibus viribus incumberent, & emundatum est per octidies magnâ copiâ hominû collaborante, indeque plurimum sacrificia oblata ad placandum Deum, & fœdus cum eo renovandum: & celebritas *Azimo-*

rum cum insolita lætitia celebrata est plurimis Israëlitis Hierosolymam ascendentibus an. m. 3309. ante Christ. 744. anno templi conditi 287.

Tertia instaurationis & emundatio facta est sub *Iosia* Rege, & *Helcia* Pontifice, eiectione è templo omnibus vasis & iis, quæ ad cultum *Baalis* deservierant: quo tempore etiam idololatria eiectione, & Sacerdotes excelsorum depositi, arca in Sanctuarium reposita, & tanta multitudo Sacrificiorum in illa solennitate fuit, ut Judæi celebritatem hujus *Phase* & magnificentiam præ omnibus præcedentibus efferant, tametsi *Exochia* Phase per dies 14, *Iosia* autem non nisi consueto 7. dierum spatio celebraretur, quibus populus de sacrificiis epulabatur: in quam rem *Iosias* 30. millia ovium, agnorum & hædorum; boum vero tria millia largitus est, & alii quoq; Principes pro sua quisque devotione conferebant.

Sub idem tempus *Helcias* summus Pontifex aperiens arcam invenit librū Deu.

Deuteronomij, quem *Moyſes* in a
repoluerat, & fortalsè manu ſua ſcrip-
ſerat, non quod alioqui nulli ejuſ
eſſent Codices, ſed ita intelligendum
eſt, *Moyſen* 13 exempla legis exarariſſe
manu ſua, ſingula ſingulis tribubus
dediſſe, & decimum tertium in ſacra
vaſa reſoluiſſe: ad eò autem erat ſta-
tus Religionis illo tempore corruptus
ſuperiorum Principum injurià & im-
probitate, ut liber legis inter ſacra
reliquias repertus haberetur pro no-
ua & inaudita.

Septuaginta Hebdomades Danielis.

A Nno ultimo deſolationis, ante
Chr. 537. an. mun. 3516. Dary
Medi primo, eoq; unico & ultimo ſa-
cra eſt Prophetia *Danielis* de ſeptu-
ginta Hebdomadis, quibus evoluit
liberationem populi aſſuturam per
Chriſtum, annunciavit, ſic edoctus ab
Archangelo *Gabriele*, cum tempus ad-
eſſet

effect liberationis populi Judaici ex ca-
 ptiuitate Babylonica per *Grum* fa-
 ctam, quæ figura fuit illius, quæ post-
 modum per Christum facienda erat.
 Postquam secuta est vastatio à *Tuo*
Neposiano inducta & desolatio perpe-
 tua, cuius desolationis & popu-
 li Judaici exterminij non erit finis;
 perseverabit enim non ad 70. tantum
 annos sicut desolatio Chaldaica, sed
 usque ad mundi consummationem &
 finem sæculorum; quoties enim;
 templum illud instaurare conati sunt
 Judæi, sive sub *Juliano* Apostata, sive
 aliis, celestibus prodigijs semper
 præpediti fuerunt, teste *Socrate*, *Ruffi-
 no*, *Chrystomo* & alijs. Urbs quoque
 Hierosolyma perpetuo anathemati
 subiecta manet, nam quæ postea ex-
 structa est, & etiamnum extat, alia
 prorsus & alio loco in vicinia constru-
 cta est, & licet ab Anti-Christo rursus
 instaurandum sit saltem ex aliqua par-
 te templum & urbs, manebit nihilo-
 minus obominatio & desolatio, prop-
 ter

ter idolum Anti-Christi, qui in templi
instar Dei sedebit & adorabitur, quæ
abominatio iteratum loci excidium
causabit, & Paulò post totius universi
interitum portendet.

*Romane Rei Incremen-
tum.*

Tatio Sabinorum Rege Capitolium
urbis Romanæ, vi fœderis & pacti
cum Romanis in ita retinente, ita con-
ventum est cum *Romulo* præter alias
conditiones pacis, ut urbs deductum
à conditore suo nomen servaret, & sin-
guli cives Romani dicerentur, universâ
autem à Curibus, Tatiæ patriæ, etiam
denominarentur *Quirites*; *Sabini* enim
& qui de *Curibus* erant, hastam suam,
quam manu gestabant, *Quirim* appel-
labant; undè etiam Romulo nomen
Quirini venit.

Plurimum porrò crevit res Romana
hostibus in civitatem benevolè accipi-
endis, postquam illos vel Romani do-
muerunt, vel pacis fœdera cum eis
denu-

dem sanxerunt; sic enim immensam multitudinem *Romulus* & *Succeffores* Reges in urbem pertraxerunt, ut novis semper incrementis urbs augetur.

Primò *Palatium* tanquam veteres sedes suas tenuerunt *Romani*, *Sabini* *Capitolium* & arcem servabant & amplificabant, *Caelium Montem* ædificiis & incolis impleverunt *Albani*. *Ficeni* & *Tellenij* post civitates suas in *Romanorum* potestatem redactas *Romanam* transmigrantes in *Aventino* habitationes suas collocaverunt. Ex hac gentis *Sabinæ* cum *Romanis* commixtione factum quoque est, ut ducenti *Patres Conscripti* numerarentur *Romæ*, centum scilicet ex *Romana*, & centum ex *Sabina* gente, & penes hos *Patres Conscriptos* jus erat & potestas Regem novum eligendi & defuncto Regi subrogandi, atque in interregnum *Romanam* moderandi; sic *Livius* refert de interregno post *Romulum* primum Regem defunctum,

simor

timor Patres incesſu, ne civitatem ſui imperio, exercitum ſine Duce viſ aliquo externa adoriretur. Eſſe igitur aliquod caput placebat, ſed nemo alteri concedere animum inducebat. Itaque inter ſe centum Patres decem decurijs factis ſinguliſque è ſingulis decurijs creatis, qui ſumma rerum præſent, conſociati, Decem imperiabant, unus cum inſignibus imperij & liſtoribus erat, & quinque dierum ſpatio ſinebatur Imperium, & per omnes in orbem ibat, annuumque intervallum regni fuit, quod interregnum appellatum eſt, Dionyſius dicit 200. fuiſſe Patres & 20 Decurias eorum conſtituit propter Sabinos. Annus ſic abibat Patribus per vices regnantibus, cum plebs furere cœpit ob multiplicatam ſervitutem, cum jam viginti pro uno Domino ſuſtinere deberet, igitur votis collatis inter ſe conveniunt Patres & è Sabina gente Pomponis Pompilij viri illuſtris filium Numam elegerunt. Hæc forma fuit interregni Romani, & Patrum conſcriptorum auctoritas atque poteſtas.

§. 12. *Signa & Eventus
Tragici*

AN: m: 3123 ante Chr: 930. an:
regni Achab 7. ad preces *Elia* oc-
clusum est cœlum ita, ut non plueret
super terram annos tres & menses sex,
iſque in pœnam & vindictam idolo-
latrice, quâ *Israël* se cum Rege suo
contaminabat in cultu *Baalis*. De hac
ficcitate S. Hieronym: sic scribit. *Tunc*
subito terra anhelat, siccatur cœlum, fon-
tes arsecunt, omnis humor ima petit, supe-
ra deserit, aër ferit, serenitas torquet,
tranquillitas pœna est. Astuant noctes,
dies arsecunt, sat torrentur, arbusa agre-
tant &c. iram Dei universa Creatura
testatur.

Ex hac ficcitate fames ingens graf-
fabatur in *Samaria*, *Eliam* interim
partim corvo, partim viduâ *Sarepta-*
nâ nutriente. Deo tandem propi-
tato per Pseudoprophetarum cœdem
in *Carmelo* monte factam, pluvia li-
bera-

beralis arefcentem terram refrigeravit, & fecundavit. * Cætera admiranda *Elia* & *Elisai* alibi memorati sunt. Sub Rege Joram filio *Achab* durissima fames afflixit Israël, quæ fuit nona è memorabilibus decem, quas sic Hebræi in *Targhum Rub* numerant.

Prima fames, inquiunt, Hebræi contigit *Adamo* vivente Genes. 3. Altera vivente *Lamech* Genes. 5. Tertia vivente *Abrahamo* Genes. 12. Quarta *Isacco* Genes. 16. Quinta *Iacobo* Genes. 42. Sexta *Booz* Ruth. 1. Septima *Davide* 1. Reg. 21. Octava *Elia* Prophetâ 3. Reg. 17. Nona sub *Elia* in *Samaria* 4. Reg. 6. Decima, inquiunt, expectatur sub *Messia* ; tunc enim, fame universam terram premente, putant se à Messia suo sublevandos, & immunes à communi calamitate eximendos; nihili habentes & audire nolentes, quod Christus Jesus verus Messias hanc expectationem jam adimpleverit, quando duabus vicibus plura millia famelicorum miraculosâ panum multiplicatione pavit;

Mors *Zacharia* filij *Ioiada* Pontificis, alio nomine *Barachia* dicti, quem *Ioas* in templo occidi iussit, incidit in

an. m. 192. 70a Regis 36. ante Christ:
861. a quo tempore Sanguis ejus in va-
se quodam asservatus usq; ad adven-
tum Nabuchodonosoris instar ollæ
bullentis, quasi ultionem deposcens
fuisse traditur, & cessasse insuper
ibi, in polluto templo, responsa, &
ocula ex *Debir* (secretiore parte tem-
pli, in qua erat propitiatorium) & ex
Epoda Pontificio ornamento. Ita *Epi-*
maniu.

Temporibus *Amasia* Regis *Strā-*
ti Rex *Tyri* erat, præter quem, ser-
vientes Dominos suos interfecerunt.
Genebrardus in Amasia.

An. m. 3314. ante Chr. 739. *Romuli*
& urbis conditæ 13. *Ezechia* Regis *Ju-*
da 6. & *Osea* Regis *Israëlitici* 19 & ul-
timo Regnum *Israëlis* à *Salmanassare*
Assyrio funditus eversum est, quam
vastationem diu prædixerat *Amos* &
Lacharias, signo etiam mali tanti præ-
uncio antecedente; tantus enim tam-
que horrificus terræ motus longè la-
teque regiones concussit, ut inde ra-
tio

ti temporis tanquam à notissimo tempore posthàc peteretur. Sed & Etam devastationem, & regni excidium signis subsequentibus memorabilem Deus effecit, cum enim terra illa lacte & melle manans à colonis jaceret deserta, decem scilicet tribubus captivis in alias regiones transportatis; misit Assyrius, variis ex gentibus, varios, qui regnum Samaritanum inhabitarent, quos inter etiam *Cuthi* fuerunt à *Cutho* amne & *Cutha* Persidis regione sic denominati, qui cum in *Samaria*, (regno scilicet 10 tribuum) habitare cœpissent, immisit in eos Dominus Leones, à quibus illorum plurimi passim dilacerati & interfecti sunt.

Causa hujus cladis erat, quòd hæc peregrinæ gentes idololatriæ dediti essent in terra, quæ pertinuit ad veri Dei cultores; idè enim Deus varijs cladibus attrivit Israelitas & demùm pessumdedit, quia idololatriâ polluerunt hanc terram promissionis Dei, & quam Dominus sibi præ cæteris sanctificaverat. Cum ergò *Cuthi* simili impietate

pietate eandem fœdarent, immisiss leoni.
bus calligare & emendare voluit; quâ cau-
sâ cladis cognitâ Salmanassar misit unum
de sacerdotibus illis, quos captivos ex Sa-
maria abduxerat, iussitque ibi habitare ac
docere populum istum novum, quo facto
cessavit plaga.

Abulensis scribit leones istos immisos in
vicos Samaritanos, viros ac mulieres solû
vidisse, & à cadaveribus devorandis ab-
stulisse, sicut leo ille, qui Prophetam occi-
dit, sed nec asinum, nec cadaver occisi
devoravit; sic enim non à fame, sed à Deo
incitati cognoscebantur. *Salianus* proba-
bile dicit, quod Dæmon à Cuthæis con-
sultus (omnes enim istæ nationes pronæ
erant ad consulendâ oracula sua) hanc cau-
sam Domino imperante ediderit; quan-
quam enim ad Mosaicâs Cæremonias non
obligarentur (ut quibus lex data non esset,
sed solis Hebræis filijs *Iacobi* Patriarchæ)
peccabant tamen, quòd idola colerent, &
verum Deum, quem naturaliter cognosce-
re poterant, nullo honore afficerent.

Sacerdos missus à Salmanassare, quan-
quam non esset de tribu Levitarum, qui Hie-
rosolymis agebant, tamen non erat cultor
idolorum, & idolorum, sed veri Dei, &
docuit eos, quomodo colerent Dominum: quin
etiam posterioribus temporibus leguntur



Samaritæ isti recepisse quinque libros Mo-
 sis & circumcisionem, aliâque nonnullâ
 quæ Samaritani sacerdotes non ignorabant
 ut qui libris Mosaicis non carerent. Neque
 tamen Israëlitarum regnum sic expurgatum
 est ab idolomania; nam præter cultum ve-
 ri Dei, Dijs quoque suis juxta consuetudi-
 nem gentium hi Samaritani servierunt; fuit
 nihilominus mixto hoc cultu, legitimo &
 sacrilego Deus placatus non quidem ob
 merita populi cultum veri Dei tantoperè
 adulterantis, sed quia sic abundè Deus As-
 syrios docuit & ostendit, non ex impoten-
 tia se permisisse, ut populus Israël cap-
 tivus abduceretur; verùm potuisse pro li-
 bitu impedire & repellere, imò & perdere
 Assyrios, Israëlitis tradere interficiendos,
 qui ferocissimas belluas haberet ad nutum
 suum obtemperantes; hæc enim causa ex
 parte Dei movisse eundem videtur ad im-
 mittendos leones, quanguam etiam ex par-
 te hominum causa concurrerit meritoria,
 ut scilicet puniretur idololatria, quâ tamen
 præcipuè Deus non movebatur, alioquin
 pœnam non sustulisset.

An. mun. 3322. Olymp. xxii. an. I.
 Romuli & urbis conditæ 21. *Ezechia*
 14 ante Chr. 731. contigit signum il-
 lud magnum in confirmationem vitæ
 Ez. 01

Ezechia regrotanti ad 15. annos pro-
longandæ, quo umbra per 10 gradus
regressa est in horologio Achaz, id est,
jussu Achazi constructo.

Hoc primum fuit sciotericum horo-
logium, quod in historiis vel sacris vel
profanis legitur, cujus deindè usum in
Græciam Anaximander & Anaximenes
primo post tempore primum intule-
runt, & à Græcis obtinuerunt Latini.

Fuit autem hoc signum non privatum sed
publicum; potuit quidem Deus facere, ut
umbra tantum regrederetur in horologio,
sole ordinariū suum cursum retinente, ut
portentum hoc soli Ezechia innotuisset, sed
solem ipsum retroactum fuisse, adeoq; per
totum mundum hoc signum inelaruisse do-
cent communiter Patres atque interpretes.
Hinc dicitur 2. Paralip. 32. Babylonios venis-
se ad Ierusalem, ut interrogarent de por-
tento, quod acciderat super terram, nec
poterat aliud portentum esse, cujus cau-
sam inquirebant Babylonii, quam solis re-
gressio. Ipsum igitur solare corpus in cæ-
lo retroactum est per decem gradus toti-
dem lineis umbrâ recedente in horologio;
quod autem modis potuit fieri retrogres-
siva, motu successivo, qui nimirum Or-
dina-



dinarius solis motus est; & motu subitane
 neo, ita ut in momento *Isaias* elevavit
 manum, & quasi reducendo umbram illam
 reverti fecerit cum sole revertente, ut in
 oculare & clarum esset miraculum *Excehi*
 spectanti hanc umbræ subitam reductionem.
 Duplici modo etiam accipi possunt
 lineæ, quibus umbra regressa est. Primum ut
 decem lineæ vel gradus totidem horas signifi-
 cent, prout ordinariè in horologiis fit,
 vel quod etiam in nonnullis nostratibus fieri
 assolet, ut horæ notatæ fuerint per semisses
 sive dimidiatas. Quod si subita fuerit solis
 regressio & per decem lineas intelligantur
 decem semisses seu dimidiatæ horæ, hoc di-
 es illa longa fuerit quindecim tantum ho-
 ris, tot scilicet, quot annis vita *Excehi*
 prolonganda erat, sic factum esse probabile
 videtur *Cornelio à Lapida*.

Tornius in decem lineis decem horas in-
 tegras intelligit, quas sol in instanti retro-
 actus deinde ordinario motu successim
 iterum progrediendo, emensus fuerit, in
 deoque diem decem horis tantum longio-
 rem effecerit, fueritque illa dies unius diei
 horarum viginti duarum. Miraculum cre-
 de lector fidelis, de modo autem miraculi
 arbitrare, quod vis; Tu interim discere sub-
 esse Deo, tuasque creatori tuo potentia
 ubmittere in obsequium, cuius imperio So-
 lu

Luna & sidera obediunt, & agnosce, quàm pretiosum & honoratum sit servitium omne, quod cæli Domino impenditur, qui famulum suum *Ezechiam* non solum sanitatis gratiâ affecit, sed & prodigio honoravit, & vocavit Solem Regem cœlestis militiæ eidem servire, ut per reascentem diem reviviscentem Principem universæ orbi annunceretur.

Cum post ingentem illam cladem 85. millium fortissimorum virorum ante Hierosolymam unâ nocte à percussore Angelo Assyrii inflictam *Sennacherib* irâ & furore plenus in *Niniven* cum paucis suorum decem turpis fugæ locis remeasset, mox sævissimæ vindictæ sanguineam tempestatem adversus Israëlitas, quos captivos in regno passim habuerat, excitavit, ita ut per 55. dies continuos occisorum Hebræorum cadaveribus passim consereret, & intumultos avibus ferisque objiceret, ut tela furoris sui, cum in Deum tanquam clavis perpeffiæ auctorem non posset, in populum ejus effunderet, donec à filiis

liis suis interfectus interiit, idō
 priore clade, inquit Hieronymus, servavit
 at sciret potentiam Dei, & blasphemam
 tia ora comprimeret, fieretq; testis illius
 Majestatis, quam paulo ante contemp-
 serat, hæc ad an. 3324. Ezechia Re-
 gis Judæ 16. Olymp. XII. an. 3. ante
 Chr. 729.

Luctuosissimam Tragediam Orbis
 exhibuit Nabuzardan Princeps mili-
 tiæ Nabuchodonosoris, qui an. m. 3447
 ante Chr. 606. Olymp. XLIII. an. 2.
 occupatâ Hierosolymâ, capto Sediciâ
 Rege templum augustissimum, post-
 quam stetit annis 425 cum urbe con-
 cremavit & funditus diruit, exporta-
 tis columnis, mari æneo, basibus &
 vasis omnibus, & thesauris regis. Men-
 se integro desævitum est cædibus &
 populatione, & mirâ atque inaudita
 tyrannide omni genere tormentorum,
 fædisque puellarum, matronarum &
 puerorum abusibus. Referuntur in-
 terfecta nongenta & decem hominum
 millia, & infiniti abducti in captivi-
 tatem

tatem cum *Sedecia* rege exculato. Ex
 Solis levitis translata sunt sexcenta
 millia virorum. Arca tamen & taberna-
 culum & altare incensi cum igne per-
 petuo, nonnullaque, quæ facile a-
 portari poterant, jam antè subducta
 & subterraneo quopiam loco ab-
 condita, *Jeremia* potissimum hortatu
 & curâ, quæ deindè post abitum Chal-
 daeorum à *Jeremia* trans Jordanem us-
 que translata sunt in montem, ex quo
Moses terram Chanaan sub mor-
 tem contemplatus fuerat; ibi enim lo-
 cum spelunçæ invenit, cui taberna-
 culum & arcam & altare incensi intu-
 lit, & ostium obstruxit, & quanquam
 sequerentur *Jeremiam* nonnulli, qui
 observarent, ubi hæc reconderet, lo-
 cum tamen non potuerunt invenire.

Nabucardan à 70. vertitur *Archimagirus*
 seu *Princeps coquorum*, Hebræus textus vo-
 cat *Principem mactantium*, congruâ cum fa-
 cto nomenclatione; hic enim *Princeps co-*
quorum velut in olla angustiavit Jerusalem,
 & inquilinos biennali ferè obsidione; hic
 ignem urbi vetustissimæ subjecit: hic veluti
 pecus

pecudes Judæos nullo discrimine ætatis
 sextis & auctoritatis mactavit. Abbas
mon in vitis PP. nisi, inquit, Nabuzardan
 Princeps eorum venisset, templum Dei non
 arsisset: sic nisi desiderium Gastrimargia
 irreperet, in nonnullis anima libidine non con-
 flagraret.

Post ruinam urbis & templi *Jeremias*
 gesturus curas spirituales deser-
 tæ plebeculæ ad *Godoliam* venit in
Maspha cum muneribus & litteris
 commendatitiis à *Nabuzardano* ac-
 ceptis, & habitavit cum *Godolia* in me-
 dio populi, quò Judæi atque etiam in-
 ter eos viri primarij ex fugâ se recepe-
 runt, qui cum vidissent Chaldæos cum
Godolia, timuerunt, ne illis traderen-
 tur per fraudem Babylonem abdu-
 cendi, rati eos ob hanc causam cum
Godolia relictos esse à *Nabuchodonoso-
 re*: quos confirmare conatus est *God-
 lias*, etiam jurejurando adhibito: & po-
 tuissent Judæi quoquo modo iterum
 sub hujus fide & tutela coalescere sed
 & has naufragij luctuosas reliquias dif-
 fidentia & pervicacia populi fecit pe-
 nitus

40,
ine ar
Abbas
Nabuzar
lum Dei
imargia
dino non con-

mpli Jere-
ales deser-
s venit in
& litteris
ardam ac-
dolia in me-
ne etiam in-
h se recepe-
Idæos cum
s tradere-
nem abdu-
aufam cum
uchodonoso-
us est Gaba-
ibitor; & po-
odo iterum
alesceret ed-
liquis dif-
uli fecit pe-
nitus

nitus interire & consumi; *Ismaele* enim
homine callido & maligno auctore
Gadliam occiderunt & in *Ægyptum*
aufugerunt, ob patratum facinus vin-
dices *Chaldæos* metuentes, *Jeremiã* se-
cum in fugã tracto, quem anno post in
Ægypto lapidibus obruerunt. *Nabu-
odonosoris* tamen irritatum furorem
non evaserunt, qui anno altero totum
Ægypti regnum fuditus evertit & re-
liquias *Judæorum* inibi latentes de-
levit.

Deforme & immane parricidale
scelus an. m. 3516. ante Chr. 537. O-
lymp. Lx. an. 3. Roma spectavit, & fur-
bata est in abominabili flagitio. *Tullia*
filia *Servij Tullij* & *Arunis* uxor qui
frater erat *L. Tarquinij*; mulier ferox,
& nata parricidiis, ut ait, *Dionysius*,
quærebat, quomodo se liberaret ab
Aruni molesto conjuge, quem ad sce-
lesta contra Patrem suum consilia im-
pellere non valebat. Igitur naturæ
perversitate ad desperatam audaciam
profecta, & rata sororis suæ virum *L.*

Tar-

Tarquinius tuis moribus atque libelli
 ni maximè convenire, eundem in co-
 loquium secretum accersit, & ad an-
 biendum regnum, patrique eripien-
 dum, omni ratione atque artificio in-
 flamat: & quoniam intelligebat hæc
 furia nihil juris sibi per hoc in *L. Tar-*
quinij regnum acquisitum iri (quæ ta-
 men Regina audire cupiebat) uxoris
 eadem *L. Tarquinio* persuadet, para-
 ta ipsa in eadem mariti, ut ambo pa-
 tefacto mox nuptiis loco, matrimoni-
 um contraherent, atque exturbato vel
 occiso Rege parente regnarent. *Tar-*
quinius (jam antè ambitionis furore
 æstuans) conditionem acceptat, mox-
 que datâ & acceptâ fide & delibato
 incestarum nuptiarum fructu abiit.
 Ex eo tempore cogitatum est de scele-
 ris proposito exequendo, & non lon-
 go post tempore successit meditatum
 facinus utrinque incestuosarum nup-
 tiarum obice per parricidium clande-
 stinum remoto: & quanquam iuvitis
 parentibus, *Tarquinij* tamen cum *Tal-*
 lia

lia matrimonium contractum est. *Tullia* tamen regno deturbare nequiverunt, nisi triennio post per apertam tyrannidem, quâ *Tarquinius* potestate regia sibi arrogatâ curiam invasit, *Tullium* per gradus dejecit, & fractis viribus, ac corpore graviter afflicto, inter sustentantium manus domum repentem, suadente *Tullia* (quæ carpentio invecata illico in forum atque curiam venerat, *Tarquinius* suum Regem salutatura) immixtis nefarijs percussoribus in via trucidavit. Recenti cadaveri & adhuc palpitanti supervenit filia, neque exhorruit furia in angustico carpentum, & jumenta per mortuum patrem jussu suo traduci. Ex quo tam atroci facinore vicus ille *Sceleratus* dictus est. Cumque ob Regis cædem tumultus magnus urbem turbaret, seditionem & vim populi *Tarquinius* veritus, funere regio sepeliri *Tullium* vetuit, sed noctu ex urbe cum paucis efferri jussit, quod à defuncti uxore *Tarquinijs Prisci* filia (diras filix & genere

nero imprecante) factum est ; à monumento domum reversa non amplius quam diem superstes funeri, sequente nocte obiit, sive illa sibi manus intulerit, ut quidam putant, sive generi & filix operâ laqueo strangulata fuerit. Pia sane fuerit *Medea* Græcorum præ *Tullia* Romanorum tot tanque immanium flagitiorum administratrix. sed & vos, O Romani ! clementi vestrâ peccastis, quando tot scelerum reum *Tarquinius* non nisi *Superbi* nomine designastis, uxore, fratre, socio interemptis nefandissimum perdidistis.

Finis Septuagenariæ captivitatis
Idem finis etiam esto Xenioli anni
hujus nonagesimi sexti : quod superest
est Breviarij hujus Chronologici voluminibus
superis anni sequentis futura strena consummabit.

